

النبي محمد ﷺ رحمة للعالمين

ලෝක ප්‍රජාවට දයාවක්

මුහම්මද් නබි (සල්) තුමාණෝ

දුමාම් මුහම්මද් අල් - හුසෙති

النبي محمد ﷺ رحمة للعالمين

ලෝක ප්‍රජාවට දයාවක්

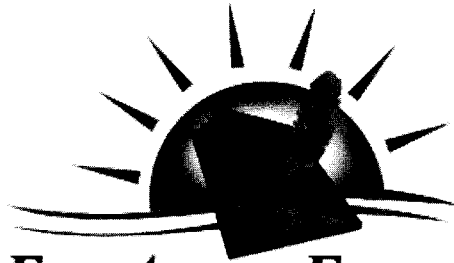
මුහම්මද් නබි (සල්) තුමාණෝ

ඉමාම් මුහම්මද් අල් - හුසෙනි

Era of Appearance Foundation
مؤسسة عصر الظهور

*E*_{ra} of *A*_ppearance *F*_oundation
مؤسسة عصر الظهور

www.thohor.com

الطبعة الأولى

1433 هـ - 2012 م

මාතෘකාව

ලෝක ප්‍රචාරිට දැක්විමක් - මුහම්මද් නබී (සල්) තුමාගෙන්

කතෘ

ඉමාම් මුහම්මද් අල් - හුසෙයිනි

හැඳින්වීම

කාලින අවශ්‍යතාවයන් ලෙස පැවති මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමාගේ පිවින ඉතිහාසය පිළිබඳ ග්‍රන්ථයක් ලිවීමේ කාර්යය ආයතුවලා ඉමාම් මුහුම්මද් ශිරාසිZ විසින් සිදු කරන ලදී. ඔහු විසින් නඩි (සල්) තුමාගේ ඉගැන්වීම්, අනුගමනය කළ ප්‍රතිපත්තින්, ගැටළුකාරී අවස්ථාවන් වලදී ඒවා නිරාකරණය කළ අයුරු ඉතාමත් මැනවින් විශ්ලේෂණය කර රචනා කර ඇත. එමෙන්ම මෙම ග්‍රන්ථය තුළින් මිනිසුන්ගේ පිවින වෙනස්වීම කෙරෙහි නඩි (සල්) තුමාගේ ක්‍රියා කලාපය බලපෑ ආකාරය මැනවින් විදාරණය කරයි.

පටුන

පළමුවන පරිච්ඡේදය

ශුද්ධ වූ මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමාගේ පිවන වර්තාපදානය	1
ප්‍රමාචිය	2
තාරුණ්‍ය හා වැඩිහිටි අවධිය	5
මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමාගේ දුත මෙහෙවරෙහි ආරම්භය	7
දුත මෙහෙවරෙහි අනුනාදය	9
දුතයාණන් හා ඔහුගේ මෙහෙවර අකර්මණ්‍ය වීම	10
වධනිංසන එක් අදියරක අවසානය හා තවකෙක ආරම්භය	14
අල්ලාන්ගේ සුඛිනානතආලාගේ දුතයාණන්ගේ සංක්‍රමණය	15
එතුමා මදිනාවට සම්ප්‍රාප්ත වීම	18
පළමු මුස්ලිම් ප්‍රජාව	21
මක්කම නිදහස් කර ගැනීම	22
පරමාදර්ශී ඉස්ලාම් විනය	26
ඉතා වැදගත් සිදුවීම් දෙකක්	28

දෙවන පරිච්ඡේදය

මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමාණන්ගේ උත්කෘෂ්ට ගුණාංග	34
පොදු ජනතාව සමඟ නඩිතුමාගේ ගනුදෙනු	35

තෙවන පරිච්ඡේදය

ගැටුම්කාරී වාතාවරණයන් තුළ මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමා	
අනුගමනය කළ ක්‍රියාමාර්ග	40
විරුද්ධවාදීන් සමඟ කටයුතු කිරීම	43
යුද්ධෝපායන් හා සටන් මෙහෙයවීම	44
යුද්ධයේ සිරකරුවන්	45
වධනිංසා හා අංගපේදනය තම තහනම් වීම	46
උදාරත්වය	47
සතුරන් මිතුරු බවට පත්වීම	48
හුදෙබියා සාම ගිවිසුම	49
රාජ්‍යය තුළ රැකවරණය ලබාදීම	50
සුදු කොඩි රැගෙන යාම	51

ද්වේනිත්ට සමාව දීම	52
මක්කාවට ඇතුල්වීම මත්තෙන් (පෙර)	53
ඉස්ලාමීය ජයග්‍රහණය	54
ක:බාවේ භාරකාරත්වය	56
පරසතුරන්ට සමාව දීම	57
භාතකයන්ට සමාව දීම	58
මුහම්මද් නබි (සල්) තුමාගේ ඉගැන්වීම අත්හැරීම	59

සිව්වන පරිච්ඡේදය

මුහම්මද් නබි (සල්) තුමාගේ සමාජ ප්‍රතිපත්තින්	61
ආණ්ඩුකරණය	63
කාර්ණිකබව	64
ඉවසීමේ ගුණය	65
තෘාගයිලිබව	66
යුදෙව්වන් සමඟ	67
අන්අය සතුටු කිරීම	68
පිවත්වීම සඳහා ඉපැයීම	69
සතූවන්තයෙකු බව	70
නිතතමානිබව	71
විශ්වාසවන්තයෙකි	72
අසම සමවූවෙකි	73

පස්වන පරිච්ඡේදය

මුහම්මද් නබි (සල්) තුමා ගැන ප්‍රකාශිත අදහස්	74
කුටුම්භ (පවුල්) බැඳීම	75
යතපත් ආචාරධර්ම	76
දයාව	77
දෙවියන් පිළිබඳ බිය හක්තිය	78
මහන්සි වී ඉපැයීම	79
උපදේශනය	80
ඉවසීම	81
වදන් මිණිමුතු	82

සයවන පරිච්ඡේදය

බටහිර වින්තකයින්ගේ දෑක්මට අනුව මුහම්මද් නබි (සල්) තුමා කවරෙක්ද?	84
---	----

1

මුළු විශ්වයටම දයාව දැක්වීම වස් මොහු යැවූ සේක.

ශුද්ධවූ අල් කුර්ආනය : නඩිවරු (21) : 107

ලෝකයේ මුළු මිනිස් ප්‍රජාවට යහමග පෙන්වීමටත්, සුභාරංචි හා අනතුරු හැඟවීමටත් මොහු යැවූ සේක.

ශුද්ධවූ අල් කුර්ආනය. සෙකා (34) : 28

ශුද්ධවූ මුහම්මද් (සල්) අලෙහිවසල්ලම් තුමාණන්ගේ පිවිත වර්තාපදානය

අබ්දුල් මුත්තලිබ්ගේ පුත් අබ්දුල්ලා නම්වූ අතර ඔහුගේ පුතණුවන් ලෙස මුහම්මද් (සල්) අලෙහිවසල්ලම් තුමාණෝ ක්‍රි.ව. 570 ඊඩ් 1 මස 17 වන සිකුරාදා දිනක උපත ලැබීය. මෙතුමාගේ සියා "හාෂිම්" නැමැත්තාගේ පුතණුවන් වූ අතර, ඔවුන්ගේ මුතුන්මිත්තන් ලෙස නඩි ඉස්මායිල් (සල්) හා නඩි ඉබ්‍රාහිම් (සල්) තුමාණන් දක්වා ඉතිහාසගත වේ.

වංශවත් මධ්‍යස්ථ පවුලක උපත ලැබූ නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන් වංශ කටාවේ දැක්වෙන පරිදි පිය උරුමය, "බති හාඹිමි" වංශයට අයත් "කුරෙරයිජ්" ගෝත්‍රයෙහි ප්‍රධාන තනතුරු දැරූ නායකත්වයට අදාළ විය.

නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන්ගේ දූත මෙහෙවර ඇරඹුණේ ක්‍රි.ව. 610 "රජාබ්" මස 27 වන දිනය. ඒ, එතුමාට දිව්‍යමය අනාවරණය ලැබීමත් සමඟය. එදින සිට වසර 23 ක කාලවකවානුවක විටින් විට ශුද්ධ වූ අල් කුර්ආනය අවස්ථානුකූලව ක්‍රම ක්‍රමයෙන් පහළ කරන ලදී.

ශුද්ධ වූ නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණෝ ආහාර (විෂ යෙදූ) අනුභව කිරීම නිසා ක්‍රි.ව. 630 "සෆර්" මස 28 වන දින (නිජ්ට් 11) ස්වර්ගස්ථ වූ සේක.

ශුද්ධවූ නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණෝ "කුරෙරයිජ්" ගෝත්‍රයේ ඇතැම් කුමන්ත්‍රණකරුවන්ගේ මරණීය තර්ජන වලින් මිදීමට මක්කම සිට මදිනා නුවර බලා සංක්‍රමණය කිරීම ඇරඹීමත් සමඟම ඉස්ලාමීය දින දර්ශනය පටන්ගැනේ. එය ක්‍රි.ව. 622 දි සිදු විය.

ශුද්ධවූ මුහුම්මද් (සල්) අලෙහිව සල්ලම් තුමාණන්ගේ ළමා විය

අබ්දුල් මුත්තලිෆ්ගේ පුතණුවන් වූත්, ශුද්ධවූ නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන්ගේ පියාණන්වූත් "අබ්දුල්ලා" එම පවුලේ පිරිමි දරුවන් අතරෙන් වඩාත් දැහැමිවූත්, නිහතමානිවූත් දරුවා වූ බව ප්‍රකටය. එනමුදු ශුද්ධවූ නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණෝ තම මවු කුසෙහි පිළිසිඳ ගෙන සිටි අවස්ථාවේම අබ්දුල්ලා මෙලොවින් සමුගත්තේය. ඔහු මෙලොවින් සමුගනිද්දී පවුලට ඉතිරිව තිබුණේ ඔටුවන් 5 දෙනෙකු හා "බරකා" නමැති මෙහෙකාරියයි. මෙම මෙහෙකාරිය "ඕම් අයිමන්" නමින් හැඳින්වූ අතර නඩි තුමාණන්ගේ උපතින් පසු එතුමාගේ බිළිඳු විය භාරකාරත්වය පැවරුණේ ඇයටය. "අබ්දුල්ලා" අවංක විශ්වාසවන්තයෙකු වූ අතර, ඒක දේවවාදය තදින් විශ්වාස කළ අයෙකු විය. අබ්දුල්ලාගේ වියෝවෙන් පසු නඩිතුමාණන්ගේ සියා වූ අබ්දුල්

මුත්තලිඩි නඩි නායක තුමාණන්ගේ භාරකාරයා විය. අබ්දුල් මුත්තලිඩි "කුරෙයිෂ්" ගෝත්‍රික නායකයෙකු වූ අතර, ඉඩ්‍රාහිම් අලෙහිවසල්ලාම් තුමාගේ අනුගාමියෙකුව ඒක දේවවාදය විශ්වාස කළ අයෙකු විය. අබ්දුල්ලාගේ සහෝදරයෙකු වූ "අබ්‍රාහිම්" ද එවැනිම පුද්ගලයෙකු විය. අබ්දුල් මුත්තලිඩි හැම විටකම ගිවිසුම් වලට අනුකූලව අවංකව යටහත්භාවයෙන් කටයුතු කළ අතර, හැම කටයුත්තකදීම තම විත්ත ධෛර්යයට එකඟව කටයුතු කිරීම ප්‍රතිපත්තියක් කර ගෙන තිබුණි. ඔහු දුගි ජනතාව ප්‍රිය කළ අතර, වන්දනාකරුවන්ට බෙහෙවින් උපකාරී කළේය. කළ මුදුන් වල පිටත් වූ සිවුපාවුන්ට හා පක්ෂීන්ට පවා ආහාර ලබා දුන් බවටද ඔහු ප්‍රචලිතය. දුර්ගික්ෂ කාලයෙහි දුගි ජනතාවට ආහාරපාන සැපයූ අතර, වැරදිකරුවන් හික්මවීම ගැනද මොහු ප්‍රසිද්ධය.

නඩි (සල්) තුමාණන්ගේ මව "ආම්නා" විය. ඇගේ පියා "වහඩ්" නම් වූ අතර, "අබ්‍ර මනාෆ්" ඇයගේ සියා විය. "කිලාය්" අබ්‍ර මනාෆ් ගේ පියාය. "ආම්නා" තුමියද ඒක දේවවාදය විශ්වාස කළ අයෙකි. නඩි (සල්) තුමාණන්ගේ උපතින් පසු ආම්නා තුමිය පහත දැක්වෙන පරිදි ප්‍රකාශයක් කළ බව සඳහන්ය. "මම මගේ බිළිඳාගේ උපතින් පසු ඔහු බිම දිගා කර තැබූ අවස්ථාවේ ඔහු තම දෙඅත් ආධාරයෙන් තම සිරස ඔසවා මහා අහස් තලය දෙස නෙත් යොමු කර බැලූ අවස්ථාවේ දේව භක්තියක් දිස්වූ සේක. එවිට අදෘශ්‍යමාන කට හඬක් මගේ සවනේ රැඳුණි. එනම් "මානව වර්ගයාගේ අති උත්තම ශ්‍රේෂ්ඨතම පුද්ගලයා දැන් උපත ලබා සිටී. "මුහම්මද්" යනුවෙන් ඔහු නම් කරන්න" යනුවෙන් ඉන් කියවුණි.

ආම්නා තුමිය වහාම අබ්දුල් මුත්තලිඩි කැඳවූ අතර, ඔහු පැමිණි විට ඇය "විස්මතුරු පිරිමි දරුවකු දැන් උපත ලබා ඇත" යැයි පවසා ඇය විසින් එම බිළිඳා අබ්දුල් මුත්තලිඩි වෙත භාර දෙන ලදි.

අබ්දුල් මුත්තලිඩි එම දරුවා රැගෙන ශුද්ධ වූ කෑබා දෙව් මැදුරට ඇතුල් වී අල්ලාස් දෙවියන් වෙනුවෙන් යාඤා කළ සේක. ඉන් අනතුරුව දෙව් මැදුරෙන් පිටවූ ඔහු බිළිඳා මවට භාරදි "මුහම්මද්"

යනුවෙන් නම් කළ බව සඳහන්ය. මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන්ගේ මව වූ ආමිනා තුමිය මියයන විට එතුමාගේ වයස අවුරුදු හතක් හෝ සම්පූර්ණ වී නොතිබිණි. මවගේ ඇවෑමෙන් පසු එතුමාගේ භාරකාරත්වය එතුමාගේ සීයා වූ "අබ්දුල් මුත්තාලිබ්" වෙත පැවරිණි. ශුද්ධවූ නඩි (සල්) තුමාණන්ගේ අනාගත මෙහෙවර ගැන මනා හැඟීමක් තිබූ "අබ්දුල් මුත්තාලිබ්" තමාගේම දරුවනට වඩා වැඩි සැලකිල්ලක් එතුමා කෙරෙහි දැක්වීය. වරෙක "මෙඩ්ලා" වංශික පිරිසක් මක්කම නගරයට පැමිණි විටෙකදී නඩි (සල්) තුමාණන් දැක ඔහු ගැන පැහැදි අබ්දුල් මුත්තාලිබ් මුණ ගැසී මෙසේ සඳහන් කර ඇත. "අප මෙතෙක් කල් මෙතරම් සැදැහැවත් දරුවෙකු දැක නැත. ඔහුව හොඳින් රැක බලා ගන්න" යන්නයි.

ඉන් අනතුරුව අබ්දුල් මුත්තාලිබ් තම පුත් වූ "අබුතාලිබ්" අමතා එම ඉල්ලීම එලෙසම ඉටු කිරීමට වගබලා ගත යුතු බව කියා සිටියේය. මුහුම්මද් (සල්) තුමාට වයස අවුරුදු අටෙහිදී අබ්දුල් මුත්තාලිබ් මිය ගිය අතර, අබුතාලිබ් විසින් නඩි තුමාණන්ගේ භාරකාරත්වය භාර ගනු ලැබීය.

අබුතාලිබ් ද "බනි හාෂිම්" වංශයේ කුරෙයිෂ් ගෝත්‍රික නායකයෙකු විය. එතැන් සිට ඔහු අල්ලාන් සුබ්හානතාලාගේ දුතයාණන් වූ නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන් පසුපස හැම විටකම විශේෂයෙන්ම එතුමාට බාහිර තර්ජන තිබූ අවස්ථා වලදී නොසැලි ආරක්ෂාව සැපයූ අතර, එතුමාගේ අවසානය දක්වාම උපරිම සහයෝගය ලබා දුනි.

ශුද්ධ වූ කෑබා වූකලි දේව නිවස්නය සංකේතවත් කරමින් දේව නියමයක් මුල් කරගෙන "ආදම්" නඩි තුමාණන් විසින් මෙකී වතුරසුකාර නිර්මාණය ජනාවාස කළ නොහැකි මිටියාවතක ඉදි කරන ලද්දකි. මෙම නිර්මාණය සමඟම ශුද්ධ වූ මක්කම නගරය බිහි වුණි.

"කුරෙයිෂ්" වූ කලි විවිධ වංශිකයින් සහ ගෝත්‍රික සමූහයකගේ එකතුවක් වූ අතර, ඔවුන් අතර ලේ ඥාති සම්බන්ධකම් ඇත්තවුන් වූහ.

ශුද්ධවූ නඩි (සල්) තුමාණන්ගේ තාරුණ්‍යය හා වැඩිහිටි අවධිය

ක්‍රමක්‍රමයෙන් තාරුණ්‍යයට පිය නැගූ නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන් තම අවංකතාවය හා නිහතමානිකම තහවුරු කිරීම හේතුවෙන් නැම දෙනාගේම ජනාදරයට පත් වූ අතර, "අස් සාදික්" (සත්‍යවත්ත වූ) හා "අල් අමීන්" (විශ්වාසනීය) යන පටබැඳි නාමයන්ගෙන් ඔහුව අමතනු ලැබීය.

තරුණයෙකු ලෙස නඩි (සල්) තුමාණන් හට තම මාමා වූ "අබුතාලිබ්" සමඟ වෙළඳාම සඳහා සිරියාවට නිතරම වාරිකා කිරීමට සිදු විය. නඩි තුමාණෝ දොළොස් වියෙහි පසුව එවන් අවස්ථාවක ඔහු තම මාමා සමඟ ඉතා දුරස්ථ ප්‍රදේශයක් වූ "බස්රා" නගරයට පැමිණියේය. බස්රාවේදී "ජෝර්ජස්" නම් වූ කතෝලික පුජකවරයෙකු නඩි (සල්) තුමාණන් හඳුනාගෙන ඔහුගේ අත අල්ලා මෙසේ පැවසූ සේක.

"මොහු වන්නාවූ මුළු ලොවටම ප්‍රධානියාය. දෙවියන් වහන්සේ විසින් මුළු ලෝක ප්‍රජාවට දයාව දැක්වීමෙහි ලා ඔහු මේ කාර්යය සඳහා එවනු ලැබ ඇත". මේ වදන් ඇසූ අබුතාලිබ්, පුජකවරයා එසේ දන්නේ කෙසේ දැයි විමසීය. එයට පිළිතුරු දුන් පුජකවරයා කියා සිටියේ එවකට නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන්ගේ පැමිණීම ගැන පොතපතෙහි සඳහන්ව ඇති බවය. තවද නඩි තුමාණන්ගේ ආරක්‍ෂාව ගැන බිය පළකල පුජකවරයා නඩි තුමා කැටුව නැවත පිටත්වන ලෙසට අවවාද කළේය.

තරුණයෙකු ලෙස වෙළඳාමෙහි නියැලෙන මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමා මක්කම සහ ඩැමැස්කස් අතර තම වෙළඳ කටයුතු කරගෙන ගිය අතර, තම නිහතමානි බව නිසා ඉතා කීර්තියට පත්විය. නඩි තුමාගේ වගතුග හා කීර්තිමත්තාවය ගැන විමසූ "කුරෙයිෂ්" ගෝත්‍රික උදාර කාන්තාවක් වූ "කදිජා" තුමිය තම ව්‍යාපාර කටයුතු වලට නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා අනුයුක්ත කරගෙන එතුමා මක්කම හා ඩැමැස්කස් නගරවල කටයුතු භාර දුන්නාය. ඉන් අනතුරුව මුහුම්මද් තුමාගේ වැඩ කටයුතු ගැන විපරමින් සිටීමට තම මෙහෙකරුවෙකු වූ "මයිසාරා" නැමැත්තා පත්කර එතුමාගේ වැඩ පිළිවෙල ගැන තමාට දැනුම් දෙන ලෙස

උපදෙස් ලබා දුන්නාය. මුහුම්මල් තුමාණෝ ව්‍යාපාරික වැඩ පිළිවෙල හා ලබාදුන් ආදායම සමඟ එතුමාණෝ නිතතමානි බව ගැන පැහැදිලි "කදිපා" තුමිය තම සියළුම ව්‍යාපාර කටයුතු සම්පූර්ණයෙන්ම මුහුම්මල් තුමාට භාර කරනු ලැබීය.

කුරෙයිෂ් ගෝත්‍රික ප්‍රභවරැන්නෙත් කදිපා තුමියට විවාහ යෝජනා කිහිපයක්ම ලැබුණද ඒ සියල්ලම ප්‍රතික්ෂේප කර අවිවාහකව සිටි එතුමිය පසු කලෙක අන් අයෙකු මාර්ගයෙන් නඩි මුහුම්මල් තුමාට විවාහ යෝජනාවක් ඉදිරිපත් කළ බව කියැවේ. සමහර ඉතිහාසඥයින් පවසන පරිදි මෙම දෙපළ ක්‍රි.ව. 595 දී විවාහ වන විට දෙදෙනාම වයස අවුරුදු 25 හි පසු වූ බවයි.

මුහුම්මල් නඩි (සල්) තුමාට දව "කදිපා" තුමියට දරුවන් තිදෙනෙකු බිහි විය. දෙදෙනෙක් පුතුන් වූ අතර, ඔවුන් "අල් කාසිම්" හා "අබ්දුල්ලා" නම් විය. දියණිය "ෆාතිමා" නම් විය. පුතුන් දෙදෙනාම මක්කමෙහි උපත ලැබූ අතර, අල් කාසිම් පුතු, නඩි (සල්) තුමාණන්ගේ වෙනත් ගුණාවාක්කයෙකු වූ අබ්දුල් කාසිම් උපත ලද ප්‍රදේශයෙහිම බිහි විය. මේ හැර මුහුම්මල් නඩි (සල්) තුමාට දාව නිදහස් මිසර ක්‍රිස්තියානි නිකායේ ස්වදේශීය කිතුනුවෙකු වූ "මේරි" නැමැත්තියට "ඉබ්‍රාහිම්" නම් වූ පිරිමි දරුවෙකු මදිනාවෙහි බිහිවූ අතර, ඔහු මදිනාවෙහි අවුරුද්දක් හා මාස 10 ක් පමණක් පිවත් වූ බව සැළකේ. අනික් පිරිමි දරුවන් දෙදෙනාම ඉතා අඩු වයසින් මිය ගියහ. නඩි තුමාණෝ එකම දියණිය වූ ෆාතිමා, අබුතාලිබ් ගේ පුතණුවන් වූ "ඉමාම් අලි" විවාහ කර ගත් අතර, ඉමාම් හසන්, ඉමාම් හුසෙයින්, මොහසන් නම් පිරිමි දරුවන් තිදෙනෙකු හා සෙහබ් හා උම්මුකල්සුම් නම් දියණියන් දෙදෙනෙකු බිහි කළාය. නඩි මුහුම්මල් (සල්) තුමාණන් නිතරම පැවසූ වදනක් වූයේ එකල පැවති කුරිරු සමාජයට එරෙහිව කටයුතු කළද නොකළද හසන් හා හුසෙයින් මතු කලකදී ඉමාම්වරුන් බවට පත්වන වගයි. තවද නඩි මුහුම්මල් (සල්) තුමාණන්ගේ අවසාන පිවන කාලය දක්වාම පිවත්ව සිටි එකම කිට්ටුම ලේ ඥාතියා ෆාතිමා තුමිය වූවාය.

අබුතාලිබ් හා ඔහුගේ බිරිඳ වූ "ෆාතිමා බිත්ත් අසාද්" දෙපළට

දව "අලි" තුමා ක්‍රි.ව. 600 දී උපත ලැබුවේ ආශ්චර්යමත් සංසිද්ධියක් මුල් කරගෙනය. විස්තර විචාරකයින් කිහිප දෙනෙකු හා පුරාවෘත්තයෙහි පැවසෙන පරිදි "අලි" තුමාගේ මව "අලි" තුමාව බිහි කිරීමට අධික විලිංඳුව පවතින අවස්ථාවේ ශුද්ධ වූ කැබාවට පැමිණ තම විලිංඳුවට සහනයක් සලසා දෙන ලෙසට දෙවියන් වහන්සේට යාඤා කරමින් කන්නලව් කළාය. මෙසේ ඇය දෙවියන් ඇයඳ සිටි අවස්ථාවේ ශුද්ධ වූ කැබාවේ දකුණු පස බිත්තියක් බිඳි වෙන්වී ගිය අතර ඇය එම විවරයෙන් ශුද්ධ වූ කැබාව තුලට පිවිස ඇත. ඇය එතුලට පිවිසීමෙන් අනතුරුව එම බිත්තිය නැවත නාවී යටා තත්ත්වයට පැමිණි බව සඳහන්ය. මෙම ආශ්චර්යමත් දර්ශනය තම දෙනෙන් වලින් දුටු අවට රැස්ව සිටි පිරිස ද "ආතිමා බින්න අසාද්" මාතාව පසුපසින්ම ශුද්ධ වූ කැබාව තුලට ඇතුල් වීමට උත්සාහ දැරූ අතර එය අසාර්ථක වී ඇත. පසුව ඔවුන් කැබාවේ දොරටුවෙන් ඇතුල් වීමට උත්සාහ කළද දොරගුල් විවෘත කිරීමට නොහැකිව කිසිවෙකුටත් කැබාවට ඇතුල්වීමට නොහැකි වී ඇත. පුරාවෘත්තයෙහි සඳහන් පරිදි ඉන් දින තුනකට පසුව "ආතිමා බින්න අසාද්" මාතාව තම බිළිඳා වූ "අලි" ප්‍රදරුවා සමඟ ශුද්ධ වූ කැබාව තුළට ඇතුල් වුවාසේම පිටවූ බවත් සඳහන්ය.

"අලි" බිළිඳු ශුද්ධ වූ නම් මුහුම්මල් (සල්) තුමාණන්ගේ විශේෂ සැලකිල්ලට භාජනය වූ අතර, දරුවා ඇති දැඩි කිරීම හා ඔහුට අධ්‍යාපනය ලබාදීම කෙරෙහි එතුමාගේ විශේෂ සැලකිල්ල යොමුවිය.

පසු කලෙක "අලි" තුමා ශුද්ධ වූ නම් මුහුම්මල් (සල්) තුමාණන්ගේ වඩාත්ම උත්සුක අනුගාමිකයා වූ අතර, නම් තුමා විසින් දිව්‍යමය පණිවිඩය මානව වර්ගයාට ලබාදීමේ දූත මෙහෙවර කටයුතු වලදී මුහුණ පෑමට සිදුවූ විවිධ දුෂ්කර අවස්ථාවලදී හැම විටෙකම එතුමාට සහාය දක්වා ඇත.

නම් මුහුම්මල් (සල්) තුමාණන්ගේ දූත මෙහෙවරෙහි කටයුතුවල ආරම්භය

ශුද්ධ වූ නම් මුහුම්මල් (සල්) තුමාණන්ගේ දූත මෙහෙවර

කටයුතු වල ආරම්භයේ සිටම එතුමා වැඩි කාලයක් ගත කළේ යාඥාවෙන් එකම දෙවියන් පිදිමේ කටයුතු වල නිරත වීමෙනි. එතුමා මේ සඳහා තෝරා ගත්තේ මක්කම නගරයට නුදුරුව පිහිටි "අල් නූර්" නන්දෙති "හිරා" නම්වූ ගුහාවය. ක්‍රි.ව. 610 දි නඩි තුමා තම හතළිස් වන විශේද "හිරා" ගුහාවෙහි දැඩි භක්තියකින් යාඥා කටයුතුවල නිරතව සිටියදි පළමුවන දිව්‍යමය අනාවරණය පහළ විය.

("අසීමිත කරුණාවන්තයාවූද, අපරිමිත දයාවන්තයාවූද අපගේ මැවුම්කරු වූ අල්ලාන් සුබ්නානනආලා නමින් අරඹමි. මිනිසා මවන ලද්දේ කැටියකිනි. අති උතුම් ශ්‍රේෂ්ඨවත් මැවුම්කරු මනුෂ්‍ය වර්ගයාට නොදන්නා දේ දැනුවත් කළ සේක") (සූරා අලත් : 1-5)

ශුද්ධ වූ නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණෝ තමා ලද දිව්‍යමය පණිවිඩය "අල්" තුමාට හා "කදිජා" තුමියට දැනුම් දුන්නේය. මෙය සවන් වැඳුණු විගසම මෙම දෙපළ කිසිම පැකිලීමකින් තොරව පණිවිඩය පිළිගත්හ.

කාන්තාවන් අතරින් "කදිජා" තුමිය මෙම දේව පණිවිඩය පිළිගත් ප්‍රථම කාන්තාව වූ අතර, අල්ලාන් සුබ්නානනආලාගේ දුතයාණන් සමඟ යාඥා කළ ප්‍රථම කාන්තාවද වූවාය. නඩි තුමාට අසමසම සහයෝගයක් දුන් "කදිජා" තුමිය තම මුළු සේසතම අල්ලාන්ගේ නාමයෙන් මෙම උදර සේවයට කැප කළාය. "කදිජා" තුමිය, නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා විවාහ කරගත් ප්‍රථම කාන්තාව වූ අතර, ඇගේ අවසානය දක්වාම අන් කාන්තාවක් හා විවාහ නොවීය. "කදිජා" තුමිය, හැමවිටෙකම නඩි තුමාගේ විශ්වාසය දිනා ගත් අතර, වරෙක "පිබිරිල්" දේවදුතයාණෝ නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා අමතා මෙසේ ප්‍රකාශ කළ සේක. "දෙවියන් වහන්සේ විසින් ඔහුගේ ආශිංසන හා ආශිර්වාදය "කදිජා" තුමිය වෙත පළකල බව ඇයට දැනුම් දෙන ලෙසට මා හට නියෝග කර ඇත. තවද "කදිජා" තුමියගේ උදර සේවය අගැයීමක් ලෙස "ෆදුක්" නමැති බිම් ප්‍රදේශය ඇගේ දියණිය වන ෆාතිමා තුමියට පවරන ලෙස ද දැනුම් දෙන ලදි.

ෆදුක් බිම් කොටස මදිනා නගරයේ "තබුක්" නැමැති ඓතිහාසික

ප්‍රදේශයේ කොටසකි.

දිව්‍යමය අනාවරණයෙන් පසුව නඩි මුහුම්මල් (සල්) තුමාණෝ රහසිගතව තම ප්‍රචාරක කටයුතු වල නියැලී සිටි අතර ඉතා සුළු පිරිසක් පමණක් මුල් අදියරයේදී එතුමාට එකතු විය. වසර තුනක් පුරාම මෙම තත්ත්වය පැවතිණි. නඩි තුමාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් සමූහ සලාතයන් පැවැත්වෙන සෑම අවස්ථාවන්හිදීම "කදිණ" තුමිය හා "අලි" තුමා ඒ අතර විය.

මෙම තුන් වසරට පසුව අල්ලාන් සුඩ්භානතආලාගේ නියමය පරිදි ඉස්ලාමීය දේව පණිවිඩය ප්‍රසිද්ධව ප්‍රචලිත කිරීම ආරම්භ කරන ලදි. අල්ලාන් සුඩ්භානතආලා නඩි මුහුම්මල් (සල්) තුමාණන්ට දුන් උපදෙස් වූයේ තමාගේම වංශයෙන් පටන් ගෙන තමාගේ සහෝදර ජනතාව හොඳින් දැනුවත් කළ යුතු වගයි. මෙය අරමුණු කරගෙන නඩි මුහුම්මල් (සල්) තුමාණන් විසින් "බනි-හාෂිම්" ගෝත්‍රික නායකයින් හා වැඩිහිටියන් හට භෝජන සංග්‍රහයකට ඇරයුම් කරන ලදි. මෙම භෝජන සංග්‍රහයට සහභාගි වූ පිරිස හතලිහක් විය. භෝජන සංග්‍රහයෙන් අනතුරුව අමුත්තන් ඇමතු නඩි තුමා ඔවුන්ට ඉස්ලාම් ධර්මය වැළඳ ගන්නා ලෙස ඇරයුම් කොට තමාගේ දුත මෙහෙවරට හැකි පමණින් සහයෝගය දෙන ලෙසත් තමාගේ අනුගාමිකයින් බවට පත්වන ලෙසත් එසේ එක්වන්නන්ට මතු දිනෙකදී තමාගේ අනුප්‍රාප්තිකයා විය හැකි බවටත් පහදා දුන්නේය. ඒ අවස්ථාවේ මෙය "විකාරයක්" යැයි පවසා අලි තුමා හැර අන් සියල්ලෝම මෙම ඉල්ලීම එකඟෙළාම ප්‍රතිඥාපා කළහ. තවද නඩි තුමා පරිනාසයටද පත් කළ එම පිරිස "අබුතාලිබ්" දෙස හැරී "ඔබගේ පුතුන් ඔබගේ අණදෙන නිලධාරී වනු ඇත. ඔබ ඔහුට කිකරා විය යුතුයි" යනුවෙන්ද පැවසූහ. එනමුදු නඩි තුමාගේ දුත මෙහෙවර එතැනින් නොනැවති සුළු පිරිසක් වූ අනුගාමිකයින් සමඟ ඉදිරියට පිය නැගුණි.

නඩි තුමාගේ දුත මෙහෙවරෙහි අනුනාදය

දුත මෙහෙවරෙහි ක්‍රියාත්මකවීමත් සමගම ක්‍රම ක්‍රමයෙන් අනුගාමිකයින් සංඛ්‍යාව වැඩි වීමට පටන් ගැනුණි. මේ ගැන සැලකිලිමත්

වූ කුරෙයිෂ් ගෝත්‍රික නායකයෝ හා වැඩිහිටියෝ අවධානයෙන් නඩි තුමාගේ විශ්වාසනීය මාමා වූ "අබුතාලිබ්" මාර්ගයෙන් නඩි තුමාට පණිවිඩයක් යවමින් තමා දැනට ප්‍රචාරය කරන අලුත් දහම වහාම නතර කරන ලෙසත්, එසේ කරන්නේ නම් ඒ වෙනුවට ඔහු ඉල්ලන ඕනෑම දෙයක් ලබා දීමට කැප වන බවත් දන්වා සිටියහ.

"ඔබට අවශ්‍ය ධනය නම් ඇති තරමක් ධනය දෙන්නෙමු. ඔබට අවශ්‍ය කාන්තාවන් නම් අරාබියෙහි වෙසෙන රුමත්ම කාන්තාවන් සරණ පාවා දෙන්නෙමු. ඔබට අවශ්‍ය තනතුරු හා තානාත්තර නම් ඔබව අපගේ රජාණන් බවට පත් කරන්නෙමු." යන කුරෙයිෂ් ගෝත්‍රික නායකයින්ගේ මෙම පණිවිඩය අබුතාලිබ් විසින් නඩි මුහම්මද් (සල්) තුමාණන්ට සැලකළ විටදී එතුමා මෙලෙස පිළිතුරු දුන් සේක. "අල්ලාන් සුබ්හානතආලා නමින් දිවුරා පවසන්නෙමි. ඔවුහු මගේ දකුණතෙහි හිරුත් වමතෙහි සඳුත් තැබුවද ඔවුන්ගේ අපේක්ෂාව මම ඉටු නොකරන්නෙමි. මාගේ මේ දූත මෙහෙවරෙහි වෙනසක් විය හැක්කේ අල්ලාන් සුබ්හානතආලාගේ අභිමතය පරිදි හෝ මේ ක්‍රියාවලිය අතරතුරේදී මා පිවිත්තයට පත් වුවහොත් පමණි". එසේ කියමින් එතුමා වැළපෙමින් එතැනින් නික්ම යන්නට පියවර මැන්දේය. එවිට අබුතාලිබ් ඔහු අමතා, "පුත" නවතින්න! ඔබට අවශ්‍ය ඕනෑම දෙයක් පවසන්න. අල්ලාන්ගේ නාමයෙන් මම කිසි විටෙක හෝ ඔබව ඔවුන්ට භාර නොදෙන්නෙමි." යැයි පවසූහ.

නඩි තුමා ප්‍රචාරය කරන අලුත් දහම හා එතුමාගේ ස්ථාවරත්වය වටහා ගත් කුරෙයිෂ් ගෝත්‍රිකයෝ එතැන් පටන්ම ප්‍රසිද්ධියේම අලුත් දහමට හා එතුමාට එරෙහිව එදිරිවාදිකම් ඇරඹූහ. "කදිෆා" තුමිය තම සියළු වත්කමින් මෙන්ම හැකි සෑම අයුරකින්ම නඩි තුමාට තමාගේ සහයෝගය දැක්වූවාය. මේ වකවානුවේදී නඩි තුමාට හා එතුමාගේ අනුගාමිකයින්ට විරුද්ධව නොහික්මුණු එදිරිවාදිකම් තව තවත් වැඩි වන්නට විය.

අල්ලාන් සුබ්හානතආලාගේ දූතයාණන් හා සිහුගේ මෙහෙවර අකර්මණ්‍ය කිරීම

තම ගෝත්‍රිකයින් ඉස්ලාම් ධර්මය වැළඳ අල්ලාන්

සුඛභානතආලාගේ දුතයාණන් අනුගමනය කිරීම ගැන උරණ වූ කුරෙංගිස් ගෝත්‍රික නායකයින් එක්රැස් වී ඔවුන්ට විරුද්ධව කටයුතු කිරීමට කුමන්ත්‍රණය කරන්නට විය. එක් එක් ගෝත්‍රිකයින් තම වංශිකයින් අතරින් පිරිසක් තෝරාගත් අතර, ඉස්ලාම් ධර්මය වැළඳගෙන නඩි (සල්) තුමාණන් අනුගමනය කරන්නවුන් හඳුනාගෙන ඔවුන්ට කායිකව හා මානසිකව වධ හිංසා පමුණුවමින් ඔවුන්ව ඉස්ලාම් ධර්මයෙන් බැහැර කිරීමට බලපෑම් කිරීමේ කර්තව්‍යය මොවුන්ට පැවරිණි. මේ සිද්ධීන් ගැන විපරමින් සිටි අබුතාලිබ්, නඩි තුමාට ආරක්ෂාව සලසන අතරතුර, කුරෙංගිස්වරුන් විසින් "හාෂිම්" ගේ හා "අබ්දුල් මුත්තලිබ්" ගේ පුතුන්ට කරන ලද කායික හා මානසික වධ හිංසා ගැනද අවධානය යොමු කළේය. අබුතාලිබ් විසින් "හාෂිම්" හා "අබ්දුල් මුත්තලිබ්" දෙපල අමතා ඔවුන් තම පුතුණුවන් රැක බලා ගන්නා සේම නඩි තුමාවද රැක ගන්නා ලෙස ඉල්ලීමක් කළේය. මොවුන් දෙපළ මෙයට එකඟෙලාම එකඟ වුවද, අබුතාලිබ්ගේ සහෝදරයා වූ "අබුලතබ්" හා ඔහුගේ පුත්තු නඩි තුමාට විරුද්ධව කුමන්ත්‍රණ පාඨමකයින්ට එකතු වී නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන්ට එරෙහිව කටයුතු කළහ.

තත්ත්වය මෙසේ තිබියදී නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා මරණයට පත් කළ යුතු බව කුරෙංගිස්වරු ප්‍රසිද්ධියේම තීරණය කළහ. මේ පණිවිඩය ලද විගසම අබුතාලිබ් විසින් නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා සහ හාෂිම් හා අබ්දුල් මුත්තලිබ් දෙපළගේ පුතුන් ද තම භාරයට ගෙන කුමන්ත්‍රණකරුවන්ගෙන් බැහැරව ආරක්ෂාව සපයන ලදි.

කුරෙංගිස්වරුන් විසින් නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන්ට හා ඔහුගේ අනුගාමිකයින්ට එරෙහිව සමාජමය, ආර්ථිකමය හා දේශපාලනමය වශයෙන්ද බාධක පමුණුවන ලදි. මෙම අනුගාමිකයින් සමඟ කුමන හෝ සැබැඳියාවක් පැවැත්වීමට, භාණ්ඩ ගනුදෙනු කිරීමට, විවාහ වීමට, නිතවත්බවක් දැක්වීමට හෝ උපකාර කිරීමට මක්කා වැසියන්ට සම්පූර්ණයෙන්ම තහනම් විය. සාම සාකච්ඡාවක් ගැන කටා නොකරන ලෙසත් ඔවුන් ගැන අනුකම්පා නොකරන ලෙසත් මක්කා වැසියන්ට දැනුම් දී තිබුණි. මෙලෙස කුරෙංගිස්වරුන්ගේ එකම අභිප්‍රාය වූයේ මුහුම්මද් නඩි තුමා මරණයට පත් කිරීමයි.

කුරෙයිෂ්වරුන් ඒකමතිකව නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන් මරණයට පත් කළ යුතු බව තීරණය කළ අතර, එය ලේඛණ ගතකරන ලදි. මෙම ලේඛණය කෑබාව ඇතුළත එල්ලා තිබුණු අතර, එක් අයෙකු මෙම ලේඛණය සිය අතෙහි ලියා තැබීය. පසු කලෙක ඔහු අංශාගා රෝගයට ගොදුරුව ඔත්පල වූ බව සැලකි.

අබුතාලිබ්ගේ උපදෙස් පරිදි නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන් ඇතුළු ඔහුගේ අනුගාමිකයෝ හා "හාෂිම්" වංශ පිරිවර අබුතාලිබ්ට අයත් ප්‍රදේශයක් වූ "ෂෙයි බි අබුතාලිබ්" නම් එළමනන් කඳවුරට සංක්‍රමණය කළහ. විටින් විට මෙම සංක්‍රමණිකයින්ට සහාය දැක්වුවන්ගෙන් ආධාර ලැබුණද එය ප්‍රමාණවත් නොවූයෙන්, කල්යාණත්ත තත්ත්වය ඉතා බැරෑරුම් අතට පත් විය. වසර තුනක් තිස්සේ අන්ත දුක්ඛිත පීඩන රටාවක් ගතකළ මෙම පිරිස අවසානයේ අන්ත දුර්භික්ෂ තත්ත්වයට ද පත් විය. සාගතයෙන් පෙළුණ දරුවන්ගේ විලාප හඬ රැවි දෙන්නට විය. මේ අතර ඉස්ලාම් ධර්මය වැළඳගත් එහෙත් මෙම ප්‍රදේශයට ඇතුල් නොවූ බැතිමතුන්ටද කුරෙයිෂ්වරුන්ගෙන් නොයෙකුත් තාඩන පීඩන වලට ගොදුරු වීමටද සිදුව තිබුණි. මෙම බලපෑම් වැඩිවෙත්ම මුස්ලිම් බැතිමතුන් බොහෝ සේ සැලසුන.

තවත් ආරංචි මාර්ග වල සඳහන් පරිදි අබුතාලිබ්ගේ පුත් "අලි" තුමා වෙස්වළාගෙන තම ප්‍රදේශයෙන් පිටත්වී ආහාරපාන සොයාගෙන ඒවා තම කරපිට තබාගෙන නැවතත් තම වාසස්ථානයට පැමිණ එම ආහාර සියල්ලන් අතර බෙදා දුන් බව සැලවේ.

දිනක් තමා ලද දිව්‍යමය අනාවරණයක් ගැන සඳහන් කළ නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණෝ තම මාමාවූ අබුතාලිබ් අමතා එහි මෙසේ සඳහන් වූ බව ප්‍රකාශ කළ සේක. "කුරෙයිෂ්වරුන් විසින් කෑබාවේ එල්ලා තැබූ ඒ කුමන්ත්‍රණකාරී ලේඛණය විනාශ කිරීම සඳහා අල්ලාත් සුඩිනානතආලා විසින් ලි පණුවන් එවා ඇත. මොවුන් මේ වනවිටත් අල්ලාත් සුඩිනානතආලාගේ නම හැර අන් සෑම අකුරක්ම විනාශ කර දමා ඇත". මේ වදන් ඇසූ අබුතාලිබ්, නඩි තුමා අමතා "ඔබ මෙතෙක් කල් කිසිම විටෙක බොරුවක් කියා නොමැත" යැයි පැවසීය.

ඉන් පසුව අඩුතාලිඩි, අඩිදුල් මුත්තලිඩිගේ වංග ගෝත්‍රික පිරිසක් ද කැටුව කෑබා ප්‍රදේශයට පිවිසි අතර, එම අවස්ථාවේ එම ප්‍රදේශය කුරෙයිෂ්වරුන්ගෙන් පිරී තිබුණි. කුරෙයිෂ්වරුන් ඇමතු අඩුතාලිඩි "ඔබල හා අප අතර තිබෙන ප්‍රශ්නය සමථයකට පත් කිරීමට යම් විශේෂ සිද්ධියක් මුල් වී ඇත. එම නිසා ලියැවිල්ල රැගෙන එන්න" යැයි පැවසීය.

ඊට පිළිතුරු දුන් කුරෙයිෂ්වරු මෙසේ පැවසූහ. "ඔබගේ මුල් මතය ප්‍රතික්ෂේප කර අප හා එක් වීමට දැන් කාලය එළඹ ඇත. එක පුද්ගලයෙකු විසින් ඔබ හා අප අතර බෙදුම්වාදය ඇති කර ඇත. ඔහු නිසාම ඔබ ඔබේ පිරිස අන්තරායකාර තත්ත්වයකට පත් කර ඇත".

මෙයට පිළිතුරු වශයෙන් අඩුතාලිඩි ද මෙසේ පැවසීය. "දෙපාර්ශවයටම සාධාරණව මම ප්‍රකාශයක් කිරීමට කැමැත්තෙමි. මගේ බැණූ වන මුහුම්මද් කිසි දිනක මට බොරු කියා නොමැත. ඔහු පවසන අන්දමට අල්ලාත් සුඛනානතආලා ඔහුව ඔබගේ ලියැවිල්ලෙන් ඇත් කොට ඇත. ඔබලාගේ වෛරය හා ප්‍රේතිකම ඉස්මතු කරන එම ලියැවිල්ල අල්ලාත්ගේ ශුද්ධ නාමය හැර අන් සියළු අකුරු දැන් මැකී ගොස් තමාරය. ඔහු කියූ පරිදි සිද්ධිය සත්‍ය නම් අප ඔහුව කිසි විටෙක ඔබලාට භාර නොදෙන්නෙමු. ඔබලාට ඔහුව ලබා ගත හැක්කේ අපි සියළු දෙනා මරා දැමීමෙන් පසුවය. එසේම ඔහු පැවසුවේ බොරුවක් නම් අපි ඔහුව ඔබ වෙත භාර දෙන්නෙමු. ඔහුව මරා දැමීම හෝ පිවිත් දානය දීම තිරණය කළ යුත්තේ ඔබලාමය".

මෙයට එකඟ වූ කුරෙයිෂ්වරු, ඉක්බිතිව එම ලියැවිල්ල ගෙන්වා පරීක්ෂා කිරීමේදී මුහුම්මද් තුමාගේ අනාවැකිය නිවැරදි බව පැහැදිලි විය. එනමුදු තවත් බොහෝ පිරිසක් තම ප්‍රෝඩාකාරී හා නිතුවක්කාර මතයෙහිම එල්ල ගෙන මෙය අඩුතාලිඩිගේ සගයාගේ (මුහුම්මද් තුමාගේ) මායාවක් බවට චෝදනා කළහ.

ඒ අතරතුරේදී මෙම ලියැවිල්ල සකස් කිරීමට පුරෝගාමී වූ කිහිප දෙනෙකු විසින්ම මෙම ලියැවිල්ල ඉරා දමන ලදී.

වඩ හිංසා එක් අදියරයක අවසානය හා තවෙකක ආරම්භය

අබුතාලිබ්ගේ මෙම මුණ ගැසීමෙන් පසු හානිමි වංශිකයින්ට යම් ආකාරයක ආරක්ෂාවක් හා නිදහසක් ලැබුණු අතර, පොදුවේ රැස්වීමට ඔවුන්ට අවකාශ ලැබිණ. මෙය නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා නඩිත්වය ලබා වසර දහයකට පසුව එනම් ක්‍රි.ව. 620 දී සිදුවිය.

එනමුදු මෙම සාමකාමී තත්ත්වය පැවතුණේ මාස හයක පමණ කෙටි කාලයකි. මේ අවධියේදී අබුතාලිබ් මරණයට පත් වූ අතර, ඔහුගේ මරණින් දින තුනකට පසුව කද්දා තුමියද මියගිය බව සඳහන් වේ. නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා මේ ගැන අධිකව ගෝක වූ අතර, මෙම වර්ෂය එතුමා විසින් ගෝක වර්ෂය ලෙස හැඳින්විය.

නඩි තුමාට ඉතාමත් සම්පව සිටි මේ දෙපළගේ ඇවැම නඩි තුමාට බලවත් කම්පනයක් ගෙන දුන් අතර, අබුතාලිබ්ගේ වියෝව කුරෙයිෂ්වරුන්ට නම් ඉමහත් අස්වැසිල්ලක් විය. අබුතාලිබ් පිටත්ව සිටියදී ඔහු විසින් කුරෙයිෂ්වරුන්ට තම සිමාවට ඇතුල්වීම කෙරෙහි යම් යම් කොන්දේසි පනවා තිබූ අතර, අබුතාලිබ් ගත් ඇතැම් ආරක්ෂාකාරී ක්‍රියාමාර්ග නඩි තුමා දැනුවත්ව නොසිටියෙන් අබුතාලිබ්ගේ මරණය කුරෙයිෂ්වරුන්ගේ කුඩ අවශ්‍යතා ඉටු කර ගැනීමට මහත් රුකුලක් විය.

අබුතාලිබ්ගේ මරණින් පසු නඩි තුමා ඇතුළු එතුමාගේ අනුගාමිකයින්ට කුරෙයිෂ්වරුන්ගේ විලිඛිය නැති තාඩන පිඩන වලට මුහුණ දීමට සිදුවිය. වරෙක නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා ශුද්ධ වූ කැබාවට යාබදව තම යාඤා කටයුතුවල නිරතව සිටියදී පිළිම වඳින්නෙකු විසින් ඉතා සාහසික අත්දමින් එතුමාගේ ගෙල සිරකර මරණයට පත් කිරීමට තැත් කරන ලදී. කුරෙයිෂ්වරුන් විසින් නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා වෙත අපද්‍රව්‍ය විසි කරවීමට අනුවණ පුද්ගලයින් යොදා ගැනිණි. ඔවුන් ලවා නඩි තුමාගේ නිවසෙහි දොර පාමුල කැලී කසල, අපද්‍රව්‍ය, කටුවැල් ආදි අනවශ්‍ය දෑ දැමීමට කටයුතු කරන ලදී. "උමෙයා ඉඩින් කලාෆ්" නැමැත්තා නඩි තුමාගේ මුහුණ රතු වන තෙක්ම නින්දා සහගත අපවාද කීමට පුරුදුව සිටි අතර, නඩි තුමා ඒ සියල්ලටම ඉතා ඉවසිලිවත්තව

නිහඬව සිටියේය.

අනුවණ පුද්ගලයින් විසින් නඩි තුමා වෙත කැලි කසල හෝ අපද්‍රව්‍ය විසිකරන අවස්ථාවන් තිදි එතුමා එලෙසින්ම තම නිවසට පා තබන අතර, ෆාතිමා තුමිය විසින් හඬා වැළපෙමින් එතුමා පිටිසිදු කරන කල්හි එතුමා ෆාතිමා තුමිය අමතා "වැළපෙන්න එපා දුව, අල්ලාන් සුඛිනානතආලා ඔබගේ පියාව ආරක්ෂා කරනු ඇත" යනුවෙන් පවසන්නේ යැයි සඳහන්ව ඇත.

අඩුතාලිඩි පිවත්ව සිටියදි කුරෙයිෂ්වරුන්හට තමන් වහන්සේට අනතුරක් කිරීමට නොහැකි වූ බව නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා පවසා ඇත.

"කහඩි" නැමැත්තා පවසන පරිදි වරෙක ඔහු නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා ශුද්ධ වූ කැබාව සෙවනෙහි භාන්සි වී සිටියදි (ඔහු දේව අයැදින්නන් බහුලව සිටි කාල වකවානුවක) නඩි තුමා අමතා "නඩි තුමනි, ඔබ තුමා අල්ලාන් සුඛිනානතආලාට ආයාචනය නොකරන්නේදැ"යි විමසීය. එවිට නඩි තුමාගේ මුහුණ රතු වූ අතර, උන් වහන්සේ නැගිට මෙසේ පිළිතුරු දුනි. "ඔබට පෙර පැමිණි ඇතැමුන්ද බොහෝ තාඩන වධ හිංසා වලට ලක් වුණි. යකඩ කුරු මගින් ඔවුන්ගේ සම පසාරු කරගෙන ඇටකටු පැදෙන තුරුම ඔවුන් වධ හිංසා වලට ගොදුරු කෙරිණි. එනමුදු ඔවුන්ව දැනැමෙන් බැහැර කිරීමට නොහැකි විය. සැකයකින් තොරව කිසියම් කෙනෙකුට "ෂනා" සිට "හදරල් මවුත්" දක්වා ගමන් කිරීමට හැකිවන තෙක්ම අල්ලාන් සුඛිනානතආලා මෙම කර්තව්‍ය ඉටු කරන සේක! එහෙත් සැම විටම වෘක්කයා තම ගොදුර වන බැටළුවා දෙස බලා සිටීම ගැන බිය විය යුතු නැත!"

අල්ලාන් සුඛිනානතආලාගේ දූතයාණන්ගේ සංක්‍රමණය

කුරෙයිෂ්වරු සහ ඔවුන්ට සහාය දක්වන්නෝ සාකච්ඡා කොට මුහුම්මද් (සල්) තුමා සඳහටම මෙලොවින් තුරන් කර ඔහු ප්‍රචාරය කරන දහම වහාම නතර කළ යුතු බවට ඒකමතිකව තීරණය කළහ. මෙය එක්

කෙනෙකුට පමණක් පැවරුවහොත් එකල ගෞරවයට පාත්‍රවූ නඩි තුමාගේ ගෝත්‍රය වූ "බනි හාෂිමි" ගෝත්‍රයෙන් එම තැනැත්තාට මහත් ප්‍රතිවිපාක වලට මුහුණු පෑමට සිදුවිය හැකි බව ඔවුන්ට පෙනී ගියෙන්, එයට විකල්පයක් වශයෙන් ගෝත්‍ර හතළිහක් තෝරා එක් එක් ගෝත්‍රයෙන් එම ගෝත්‍රයේ හොඳම රණවිරුවා බැගින් ගෙන හතළිහකින් සමන්විත කණ්ඩායමක් සෑදීම පළමුවෙන්ම සිදු කරන ලදී. එම කණ්ඩායම මුහුම්මද් නඩි තුමාගේ නිවසට ගොස් උන් වහන්සේ මරා දැමීමට යෙදෙන අවස්ථාවේ කණ්ඩායමේ හතළිස් දෙනාගේම අඩුම වශයෙන් එක් කඩු පහරකට හෝ මුහුම්මද් නඩි තුමා ගොදුරු විය යුතු බව තීරණය විය. කුරෙයිෂ්වරුන්ගේ අදහස වූයේ එවන් අවස්ථාවකදී "බනි හාෂිමි" ගෝත්‍රිකයින් හට මුහුම්මද් නඩි තුමා මැරීමේ චෝදනාව එක් ගෝත්‍රයකට පමණක් එල්ල කළ නොහැකි වන බවත්, නොඑසේ නම් ඔවුන් ගෝත්‍ර හතළිහටම චෝදනාව එල්ල කොට කිසියම් ක්‍රියාවලියකට සූදනම් විය යුතු බවත්ය. කුරෙයිෂ්වරුන්ගේ මතය වූයේ "බනි හාෂිමි" ගෝත්‍රයට මෙය මහත් අසීරු කාර්යයක් වන බවයි. මෙවන් තත්ත්වයකදී ඔවුන්ට පළිගැනීමේ අවස්ථාවක්ද උදා නොවනු ඇතැයි ඔවුහු විශ්වාස කළහ.

අල්ලාන් සුබ්හානතආලාගේ දේව නියමයක් අනුව නඩි (සල්) තුමාට වහාම "යත්‍රිබි" නගරයට පිවිසෙන ලෙස නියම කෙරිණි. "යත්‍රිබි" නගරය පසු කලෙක "මදිනත් අල් රසුල්" හෙවත් දුතයාණන්ගේ නගරය යනුවෙන්ද දැන් "මදිනා" යනුවෙන්ද හැඳින්වේ.

ක්‍රි.ව. 622 දී, එනම් ඉස්ලාම් ධර්මය වැළඳ ගන්නා ලෙස ජනයාගෙන් ආයාචනය කර දහතුන් වසරකට පසුව අල්ලාන් සුබ්හානතආලාගේ දුතයාණන් එලෙස මක්කම නගරය අතහැර මදිනා නගරය බලා පිටත් වූයේය. මුහුම්මද් තුමා අඩුතාලිබ්ගේ පුත් "අලි" තුමා අමතා කරුණු කිහිපයක් මුල් කර ගෙන එය විසඳීම සඳහා තමා සමඟම සිටින ලෙස ඉල්ලා සිටියේය. එම අවස්ථාවේදී අලි තුමා සතුරෝ රැවටීමේ උපක්‍රමයක් ලෙස එදින රාත්‍රියෙහි නඩි තුමාගේ නිදි යහනෙහි නිදා ගැනීමට ස්වෙච්ඡාවෙන්ම ඉදිරිපත් විය. මේ සැලසුමෙන් පසුව මුහුම්මද් තුමා රහසින්ම නිවසින් පිටව ගිය අතර, එදින රාත්‍රියේ

සතුරන් විසින් නිවස වටලා මුහුම්මල් තුමා මරණයට පත් කිරීමේ අදහසින් එහි කඩා වැදුනු විට මුහුම්මල් තුමා එහි නොමැති බවත් ඒ වෙනුවට "අලි" තුමා ඒ නිදි යහනේ වැහිරී සිටින බවත් වටහා ගත්හ.

එදින රාත්‍රියෙහි මුහුම්මල් තුමා මක්කම නගරයෙන් පිටත්ව යද්දි අතරමගදි අඩුබකර් තුමා මුණ ගැසිණි. එම රාත්‍රි කාලයෙහි මුහුම්මල් තුමා කොහේ යන්නේ දැයි අඩුබකර් තුමා විමසීය. සත්‍ය වසන් නොකළ මුහුම්මල් තුමා තම ආරක්ෂාව සඳහා මදිනාවට පලා යන බව දැනුම් දුන් අතර, තමා සමග එක් වන ලෙසද ඉල්ලා සිටියේය. අඩුබකර් තුමා එක හෙළාම එයට එකඟවිය.

කුරෙයිෂ්වරුන් විසින් මුහුම්මල් තුමා ඝාතනය කිරීමට පත් කළ හතළිහකින් සමන්විත කණ්ඩායමද පසුදින උදෑසන පළපුරුදු මහ පෙත්වන්තෙකු සමඟ මුහුම්මල් තුමා ලුහුබැඳීමේ අරමුණින් මක්කමෙන් ගමන් ඇරඹීය. මහ පෙත්වන්තා විසින් මෙම කණ්ඩායම මක්කම නගරයෙන් සැතපුම් පහක් පමණ දුරින් පිහිටි "තව්ර්" නම් ගුහාව වෙත කැඳවා ගෙන යන ලදි. මුහුම්මල් තුමා සහ අඩුබකර් තුමා එතුළ සිටි නමුදු මෙම කණ්ඩායම ගුහාව තුළට එළැඹීමට තීරණය නොකළේ දිව්‍යමය මැදිහත් වීමකින් ගුහාවට ඇතුළුවන විවරය වැසෙන පරිදි විශාල මකුළු දැලක් විහිදුවා, ඒ අසලම පරෙවි කැඳැල්ලක්ද ඉදිකර තිබුණු බැවිණි. මේ විශ්මයජනක සිද්ධියෙන් පෙන්නුම් කෙරුවේ කවරෙකු හෝ ගුහාව තුළට පිවිසි නොමැති බවයි. ආක්‍රමණිකයින් ගුහාව තුළට පිවිසීමට උත්සාහ නොගත්තේද මේ දර්ශනය නිසාම බව නිසැකය.

මුහුම්මල් තුමා අල්ලා ගැනීමේ මෙම උත්සාහය නිෂ්ඵල වීමෙන් පසුව කුරෙයිෂ්වරුන් විසින් නිවේදනයක් නිකුත් කරමින් මුහුම්මල් තුමා අත්අඩංගුවට ගන්නා තැනැත්තෙකුට හෝ ඔහු ඉන්නා ස්ථානයක් ගැන නිසි තොරතුරක් සපයන්නෙකුට ඔටුවන් සිය දෙනෙකු තැගි කෙරෙන බව දන්වා සිටින ලදි.

නඩි මුහුම්මල් (සල්) තුමා රබී මස 1 වන දින මක්කම නගරයෙන් පිටව ගිය අතර, රබී මස 12 වන සදුද, දිනක මක්කම නගරයට කිලෝ

මීටර් 400 ක් උතුරින් මදිනා නගර පරිශ්‍රයට ඇතුළු විය.

මේ අතර, අලි ඉඩින් අඩුතාලිඩි වෙත තවත් වැදගත් පැවරුමක් විය. එනම් නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා වෙත මක්කා වාසින් භාරදි තිබූ යම් යම් භාණ්ඩ හා වටිනා දෑ ආපසු නියම හිමිකරුවන්ට ලබා දීමයි. ඒ අතර නඩි තුමාගේ විරුද්ධවාදීන් විසින් භාර දුන් භාණ්ඩ ද විය. ඔවුහු පසුව නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාගේ විරුද්ධවාදීන්වුවද ඔවුන් සාමාන්‍යයෙන් දුර බැහැර ගමන්වල යෙදෙන්නට සිදුවූ අවස්ථා වලදී ඔවුන්ගේ වටිනා බඩු බාහිරාදිය තම හොඳම හිතවාදීන් වෙත හෝ භාර හොඳි නඩි තුමාට භාරදි යාමට පුරුදුව සිටියහ. එමෙන්ම එවකට නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා "මුහුම්මද් අල් අමීන්" (විශ්වාසනීය) යන පටබැඳි නාමයෙන්ද හඳුන්වනු ලැබීය. නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාගේ ඉල්ලීම පරිදි අලි තුමා ඒ සියළුම බඩු බාහිරාදිය හිමිකරුවන් වෙත භාර දෙන ලදි. ඒ හිමිකරුවන් අතර නඩි තුමාගේ විරුද්ධවාදීන්ද විය.

නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා භාරයේ තිබූ මෙම බඩු සියල්ල නියම හිමිකරුවන් අතර බෙද දීමෙන් අනතුරුව අලි තුමා ශුද්ධ වූ කෑබාවේ වහලය උඩට නැඟ රැස්ව සිටි පිරිස දෙස බලා හඬ නනමින් මෙසේ ඇමතිය. "ඔබ අතර කිසිවෙකු හෝ මුහුම්මද් වෙත කිසියම් භාණ්ඩයක් ආරක්ෂාව සඳහා භාරදි එය මෙතෙක් ලැබී නොමැති නම් හෝ කිසියම් ගනුදෙනුවක් මත ඔබට යමක් ඔහුගෙන් ලැබීය යුතු වන්නේ නම් කරුණාකර ඉදිරියට පැමිණෙන්න". එහෙත් පිරිස අතරින් කිසිවෙකු හෝ ඉදිරියට නොපැමිණියහ.

මක්කමෙහි වූ මෙම කර්තව්‍යයන් සියල්ල ඉටු කිරීමෙන් අනතුරුව අලි තුමා තම මැණියන් වූ ආතිමා බින් අසාද්, නඩි තුමාගේ දියණිය වූ ආතිමා හා සුබෙයිර්ගේ දියණිය වූ ආතිමාද සමඟ "යත්‍රිබි" බලා පිටත් විය.

අල්ලාස් සුබ්හානහආලාගේ දූතයාණෝ මදිනාවට සම්ප්‍රාප්ත වීම

මක්කම සිට මදිනා නගරය කරා මුහුම්මද් නඩි තුමාගේ සංක්‍රමණයේ ආරංචිය ලද මදිනාවාසි මුස්ලිම් ජනතාව එතුමාගේ

පැමිණීම බලාපොරොත්තුවෙන් නැමැදිනකම අලුයම සිට මධ්‍යහ්නය දක්වා මදිනාව අවට "ලාවා" තැන්නෙහි නැවති එතුමා එනතෙක් බලා සිටියහ.

දිනෙක මෙම පිරිස නවී තුමා බලාපොරොත්තුවෙන් සිට මධ්‍යහ්නයේ ආපසු තම නිවෙස් කරා යමින් සිටියදී බලකොටුවක සිටි යුදෙව් ජාතිකයෙකු මධ්‍යහ්න අවටෙහි දිලිසෙමින් ගමන් කරමින් සිටි මුහුණතේ නවී තුමා දුටුවේය. එසැණින් පිටවර දෙසට නැරඹුණු ඔහු ඔවුන් අමතා මහ හඬින් මෙසේ කිය. "මුස්ලිම්වරුනි, ඔබ බලාපොරොත්තුවෙන් සිටි ඔබලාගේ ස්වාමියා දැන් පැමිණ ඇත".

ඒ පුවත ඇසූ මුස්ලිම්වරු වහාම අල්ලාත් සුබ්නානනආලාගේ දුතයාණෝ පිළිගැනීමට "ලාවා" පිටියෙහි මුදුනට ගමන් කළහ. නවී මුහුණතේ (සල්) තුමාණෝ මේ අතර තුර "අමීර් ඉබින් අවුල්" ගෝත්‍රිකයින් සමඟ "කුබා" පෙදෙස දක්වා ගමන් කර නැවතුණහ. නවී (සල්) තුමාණෝ අසලට පැමිණි මුස්ලිම්වරුන් "අල්ලාහු අක්බර්" (අල්ලාහ් අති ශ්‍රේෂ්ඨය) යනුවෙන් මහ හඬින් උදෙසාග පාඩ කිහි. නවී මුහුණතේ (සල්) තුමාණෝ දින තුනක් කුබා පෙදෙසෙහි නැවති සිටියේ "අලි" තුමාගේ පැමිණීම අපේක්ෂාවෙනි. අලි තුමා නොමැතිව මදිනා නගරයට පිටිසිමට නවී තුමා අකමැති විය.

අලි තුමාගේ පැමිණීමෙන් පසු නවී (සල්) තුමා තවත් දිනක් හෝ දෙකක් "අමීර් ඉබින් අවුල්" ගෝත්‍රිකයින් සමඟ කුබාවෙහි නැවති සිටි අතර, එම ස්ථානයේ "මස්ජිදයක්" (මුස්ලිම් දේවස්ථානයක්) ද ගොඩනඟන ලදි. මෙම මස්ජිදය මුස්ලිම් යුගයේ බිහි වූ පළමුවැන්න ලෙස පිළිගැනේ.

එම සිකුරාදා දිනයෙහි "කුබා" මස්ජිදයට ඇතුල් වූ මුහුණතේ (සල්) තුමාණෝ ධර්ම දේශනාවකින් අනතුරුව සිකුරාදා සමූහ ප්‍රමිමා නැමදුම පැවැත්වූ සේක. මෙම සිකුරාදා දේව නැමදුමද ඉස්ලාමයේ පළමුවන ප්‍රමිමා සමූහ නැමදුම ලෙස ඉතිහාස ගත විය. මුහුණතේ නවී තුමා පෙරැසලමි නගරයට මුහුණලා දේව නැමදුම මෙහෙය වූ අතර,

ඔහු පසු පස මුස්ලිම් බැතිමතුන් සිය දෙනෙක් යාඥාවට සහභාගි වූහ. මෙම දේව මෙහෙයෙන් පසුව නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණෝ අලි තුමා හා පිරිවර මුස්ලිම් බැතිමතුන් සමඟ මදිනා නගරය බලා පිටත් වූහ.

නඩි තුමා සහ පිරිස මදිනා නගරයට පැමිණීමෙන් පසු මදිනාවාසි මුස්ලිම් ජනතාව අල්ලාත් සුබ්හානතආලාගේ දුතයාණන්ට තම නිවසෙහි පදිංචි වී සිටින්නැයි ඉල්ලිම් කළහ. සියළු දෙනාගේම ඉල්ලිම් ඉටු කළ නොහැකි නිසා ඔවුන් ඇමතු නඩි තුමා මෙසේ පැවසීය. "මාගේ මේ ඔටුදෙන ගමන් කරන අතරතුරදී ඇය කිසියම් තැනෙක නවතින්නේද එම ස්ථානයට මුහුණලා තිබෙන තැන මගේ නිවසන වනු ඇත. නියමය අනුව ඔටුදෙන එය ඉටු කරන්නිය." පසුව නඩි තුමා ඔටුදෙන මත නැඟී ගමන් ඇරඹූ අතර, නඩි තුමා සඳහන් කළ පරිදිම එක් නිවසක් ඉදිරිපිට ඔටුදෙන නැවතුණි. එය "අඩු අයියුබ්" නමැති ඉතාමත් දිළිඳු මදිනාවාසි බැතිමතෙකුගේ නිවස විය.

එසැණින්ම අඩු අයියුබ්, නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණන්ගේ බඩු බාහිරාදිය තම නිවස තුළට ගෙන ගියේය.

අඩු අයියුබ්ගේ මව අන්ධ කාන්තාවක් වූ අතර, නඩි තුමාගේ පැමිණීමෙන් අනතුරුව ඇය සංවේගයෙන් යුතුව "අල්ලාත් සුබ්හානතආලාගේ දුතයාණන් හා අප ස්වාමියා වන නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාණෝ මගේ දෙනෙතින් දැකිය හැකි වන්නේ නම්" යැයි පැවසුවාය. මේ අවස්ථාවේදී නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා "අල්ලාත් සුබ්හානතආලා අයැඳිමින් ඇය වෙනුවෙන් ආයාචනාවක් කළ සේක. එම අවස්ථාවේ ඇගේ දෙනෙත් වලට පෙනීම ලැබුණ බව වාර්තා වේ. මෙය නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා මදිනා නගරයට පැමිණීමෙන් පසුව කළ ප්‍රථම භාස්කම බව ප්‍රචලිතය. නඩි තුමා මදිනා නගරයට පැමිණීම ඒ කාල වකවානුවේ මදිනාවාසිහු ඉමහත් සතුටින් සැමරූ දිනයක් විය. එක් මදිනා වැසියෙකු පසුව කළ ප්‍රකාශය අනුව නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා මදිනාවට පැමිණි දිනය එකල මදිනාවාසිහු ඉතාමත්ම ප්‍රීතියෙන් සැමරූ දිනය වූ අතර, එතුමා අභාවප්‍රාප්ත වූ දිනය ඉතාම ගෝචරීය මෙන්ම අඳුරුම දිනය විය.

පළමු මුස්ලිම් ප්‍රජාව

ඉස්ලාම් ධර්මය වැළඳ ගැනීමෙන් පසුව මක්කම සිට මදිනා නගරය දක්වා සංක්‍රමණය වූ මුස්ලිම් බැතිමතුන් හා ඉස්ලාම් ධර්මය වැළඳගත් මදිනාවාසීන් මුල් කරගෙන නඩි මුහම්මද් (සල්) තුමාණන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් මුල්ම මුස්ලිම් ප්‍රජාව බිහි වූ බව පිළිගත හැකිය. නඩි මුහම්මද් (සල්) තුමාගේ මෙම ආදර්ශමත් ක්‍රියාදර්ශය තුළින් මදිනා නගරයෙහි හා ඒ අවට විවිධ ගෝත්‍රිකයින් හා සමූහයන් අතර තිබූ මත භේද බොහෝ දුරට දුරු වී සාමය උද, වූයේය. නඩි මුහම්මද් (සල්) තුමා මදිනා නගරයට පැමිණීමට පෙර එහි වූ විවිධ ගෝත්‍රිකයින් අතර, තිරන්තරයෙන් ගැටුම් ඇතිවන්නාවූ කළහකාරී වාතාවරණයක්ව පැවතිණි. නඩි තුමාගේ පැමිණීමෙන් කෙටි කලකට පසුව එතුමා විසින් මෙම වාතාවරණය සම්පූර්ණයෙන් වෙනස් කළ අතර, එකී ගෝත්‍රිකයින් අතර, තිරසාර සාමයක් ගොඩනැඟි ඔවුනොවුන් අතර යහපත් සබැඳියාවක් ගොඩනැඟිනි. ඒ සමඟම ඉතාමත්ම දිළිඳු ජීවන රටාවක් ගත කළ එම වැසියෝ තම ගෝත්‍රිකයින් හා මුස්ලිම්වරුන් අතර, සෑම දෙයක්ම බෙදා හදා ගැනීමට පුරුදු වූහ. මදිනා නගරය, මක්කම නගරයේ සිට කිලෝ මීටර් 400 ක් පමණ දුරින් වූ නිසා මුස්ලිම් බැතිමතුන් කිසියම් සුරක්ෂිතභාවයකටද පත් වූයේ වැඩි වශයෙන් වූ කුරෙයිෂ්වරු විසුයේ දුර බැහැරවූ මක්කම නගරයේ වූ බැවිනි.

එනමුදු කුරෙයිෂ්වරු හා ඔවුන්ගේ මිත්‍ර සන්ධානවාසීහු තම දැඩි අදහස් අත් නොහැර මදිනාවාසී මුස්ලිම් ජනයා විටින් විට පෙර සූදානමක් නොමැති ගැටුම් වලට කෙසේ හෝ පොළඹවා ගත්හ. මෙම ගැටුම්වලදී සතුරු හමුදා හා ඔවුන්ගේ මිත්‍රසන්ධාන මිනිස්බල ශක්තිය මෙන්ම ආයුධ වලින්ද මුස්ලිම්වරුන්ට වඩා ඉදිරියෙන් සිටියහ. උදහරණයක් වශයෙන් "බදර්" සටනේදී (මුස්ලිම්වරුන් හා කුරෙයිෂ්වරුන් අතර මුල්ම සටන) මුස්ලිම්වරුන්ගේ හමුදා ශක්තිය හටයින් 313 ක්ද, ඔවුන් 70 ක්ද, අශ්වයින් දෙදෙනෙක්ද විය. සතුරු බලඇණිය හටයින් එක් දහසක්ද, ඔවුන් 700 ක්ද, අශ්වයින් 100කින්ද සමන්විත විය.

උග්‍ර ගැටුම් ගණනාවකින් පසු මුස්ලිම්වරුන් හා කුරෙයිෂ්වරුන් අතර "හුදෙයිබියා" තිදි සාම ගිවිසුම අත්සන් කෙරුණු අතර, ඉන් පසු එදිරිවාදිකම් නතර වුණි. මෙම "හුදෙයිබියා" ගිවිසුම අත්සන් කරන ලද්දේ නිජ්ර් 6 වන වසරේ 11 වන මාසයේදීය. මෙම "හුදෙයිබියා" ගිවිසුම කුරෙයිෂ්වරු හා සන්ධාන ගෝත්‍රවලට වඩාත් වාසිදායක වීම හේතුවෙන් ගෙන නඩි (සල්) තුමාගේ හිතවත් අනුගාමිකයෝ මෙය "අසාධාරණ හා පිළිගත නොහැකි" ගිවිසුමක් ලෙස නඩිතුමා වෙත තම අප්‍රසාදය පළ කර සිටියහ. එහෙත් පසුකලෙක මෙම ගිවිසුමෙන් වැඩි වාසි මුස්ලිම්වරුන්ට ලැබීම නිසා නඩි (සල්) තුමාට එල්ල වූ චෝදනාව පදනම් රහිත වූ අතර, එතුමාගේ විනිශ්චය හා තීරණය නිවැරදි බවත්, ප්‍රඥාවන්ත හා දුරදර්ශී බවත් තහවුරු විය.

මක්කම් නිදහස් කර ගැනීම

"හුදෙයිබියා" ගිවිසුම අත්සන් කිරීමෙන් අනතුරුව වසර දෙකක් ඇතුළත දි පැවතුණ සාමකාමී වාතාවරණය හා ආරක්ෂිතතාවය කුරෙයිෂ්වරුන්ගේ දැඩි කණස්සල්ලට හේතුවක් විය. එහෙත් උතුරු අරාබියේ (වර්තමානයේ ජෝර්දනය) "මුත්තා" සටනේදී මුස්ලිම්වරුන් ලද පරාජය හා පසුබෑම කුරෙයිෂ්වරුන්ගේ දිරි ගැන්වීම නැවතත් වැඩි කළ අතර, මෙය මුල්කර ගෙන ඔවුහු නඩි මුහම්මද් (සල්) තුමා සමඟ ඇති කරගත් හුදෙයිබියා ගිවිසුම කඩකර එදිරිවාදිකම් ඇරඹූහ. කුරෙයිෂ්වරුන් විසින් තම සන්ධාන ගෝත්‍රිකයින්ට අවි ආයුධ සපයා ඔවුන් ලවා මුස්ලිම්වරුන්ට පක්ෂ සන්ධාන කණ්ඩායම් වලට රාත්‍රි කාලයෙහි ප්‍රහාරවලට ලක් කරවීමෙන් හුදෙයිබියා ගිවිසුම කඩ කරන ලදි.

නිජ්ර් 8 වන වර්ෂයේදී රමලාන් මස එක් සිකුරාදා දිනයක නඩි මුහම්මද් (සල්) තුමා මදිනා නගරයෙන් පිටත් විය. එතුමා විසින් දස දහසක් පමණ වූ තම මුස්ලිම් හමුදාව හා අසරුවන් භාරසියයක් තමා කැටුව ගෙන යන ලදි.

අල්ලාන් සුබ්නානතආලාගේ දුතයාණන්ගේ මෙම ගමන එක්

අඩු සුරියාන් ඔහු අමතා "දැන් කුමක් කළ යුතු දැ"යි විමසීය. ඊට පිළිතුරු දුන් සගයා කියා සිටියේ "අල්ලාන්ගේ නාමයෙන් ඔහු ඔබව පරාජය කර ඔබව නිස ගසා දමනු ඇත. එම නිසා මෙම බුරුවා (කොටඵ්වා) මත නැත මා සමඟින් එන්න. මම අල්ලාන් ගේ දුතයාණන් බැහැ දැක ඔබට සමාව ලබා දීමට කටයුතු කරන්නෙමි". අඩු සුරියාන් එයට එකඟ වී කොටඵ්වා මත නැත නබි තුමා බැහැදැකීමට ගියේය. මේ ගැන මෙසේ සඳහන් වේ. අලි ඉඩින් අඩුතාලිඩි විසින් අඩු සුරියාන් ඉඩින් අල් භාටික් අමතා "ඔබ දැන් අල්ලාන්ගේ දුතයාණන් වෙත ගොස් ඔහු බැහැදැක යුසුර් (අලෙලෙ) තුමාට ඔහුගේ සහෝදරවරුන්ට කියු දේ කියන්න" යැයි කීවේය. (අල්ලානුතආල) විසින් අප අතරින් ඔබට වැඩි මනාපයක් දක්වා ඇත. නිසැකවම අපි පාපතරයන් වී සිටියෙමු.)

අඩු සුරියාත් නඩිතමාණන් බැහැදුටු අවස්ථාවේ එතුමා මෙසේ පැවසීය. "අද දින ඔබට අප්‍රසාදයක් හෝ නින්දවක් නොවේවා! අල්ලාත් සුඩිනානතආලා ඔබට කමා කරනු ඇත. සමාව දෙන්නන් හා දයාව දක්වන්නන් අතර අල්ලාත් සුඩිනාන තආලා අති ශ්‍රේෂ්ඨය".

යුසුක් අලෙල තමා -

ශ්‍රද්ධ වූ කවිපානය (12) :	91
ශ්‍රද්ධ වූ කවිපානය (12) :	92

මුස්ලිම්වරුන්ගේ සටන් පාඨයක් ඔසවමින් සිටි "සාද් බින් ඉබාද" නැමැත්තා අඩු සුරියාන් පසුකර යමින් සිටියදී ඔහුට ඇසෙන සේ මෙසේ කිය. "අද දින භාතන දිනයක් වනු ඇත. සියළුම ස්ත්‍රීහු අද දින සිර භාරයට ගැනෙනු ඇත". මේ වදන් ඇසූ අඩු සුරියාන් කිසිවෙකුටවත් මේ බව නොකියා මොහොතක් රැඳී සිට තමා පසු කරමින් යන අල්ලාන්ගේ දුතයාණන් අමතා "සාද් බින් ඉබාද පැවසුවේ කිමක්ද යන්න දන්නේ දැ"යි විමසිය.

අල්ලාන් සුබ්නානතආලාගේ දුතයාණන් පිළිතුරු දෙමින් සාද් බින් ඉබාද කි දෙය ප්‍රතිඵල රහිත බව පැවසීය. ඒ සමඟම පණිවිඩයක් යවමින් සාද් බින් ඉබාද ගෙන් එම සටන් පාඨය ගෙන අලි තුමා වෙත භාරදී ඔබ සැම ඉතා කාරුණිකව ඇතුළු විය යුතු බව දන්වා සිටියේය. අලි තුමා සටන් පාඨය අතට ගෙන ප්‍රසිද්ධියේ මෙසේ ප්‍රකාශ කළේය. "අද දින සමාව දීමේ දිනයයි. අද දින ගෞරවය ආරක්ෂා කිරීමේ දිනයයි".

අල්ලාන් සුබ්නානතආලාගේ දුතයාණන් අඩු සුරියාන් අමතා, "අඩු සුරියාන් ඔබ දැන් මක්කම නගරය බලා පිටත් වන්න. සරණාගත රැකවරණය ගැන ඔවුන් දැනගත යුතුයි" යැයි පැවසීය.

අල්ලාන් සුබ්නානතආලාගේ දුතයාණන් මක්කම නගරයට ඇතුළු වන අවස්ථාවේ එතුමාගේ මාමා වූ අඩුතාලිබ්ගේ සොහොනට යාබදව නබී තුමා වෙනුවෙන් කුඩාරමක් ඉදි කර තිබුණි. එතුමා තම නිවසට හෝ තම අනුගාමිකයින්ගේ නිවෙස් වලට හෝ ඇතුල්වීම ප්‍රතික්ෂේප කළේ බහුදේවවාදීන් විසින් දඬුවමක් වශයෙන් එම නිවෙස් හා දේපල ඔවුන් සතු කරගෙන තිබීම හේතුවෙනි.

අල්ලාන් සුබ්නානතආලාගේ දුතයාණන් ඉන් පසුව එම කුඩාරමෙහි මද විවේකයක් ගෙන ස්නානය කිරීමෙන් අනතුරුව තම ඔටුවා පිට නැගී යෑද්ධ වූ මස්පිදය දෙසට ගමන් කළහ. එතුමා ඉදිරිපසින්ද, පසුපසින්ද, දෙපසින්ද වටකරගත් එම මුස්ලිම් බැතිමතුන් එතුමා අනුගමනය කරමින් "අල්ලාහු අක්බර්" (අල්ලාන් අති ශ්‍රේෂ්ඨයා) යන වචන පාරායනය කරමින් ගමන් කළහ. (සත්‍ය එළි දැක්වුනු අතර,

මුසාව දිරාපත් වේ. ස්වභාවයෙන්ම මුසාව විනාශ වන සුළුය.)

(අල් කුර්ආනය - ඊශ්‍රායල දේශය - 17 : 81)

මුස්ලිම්වරුන්ගේ මෙම වචන මක්කම නගරය තුළ දෝංකාර දුන් අතර ශුද්ධ වූ මස්පිදයට නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා ඇතුළු වන තෙක්ම මෙම වදන් රැවිදුණි. කෘත මස්පිදයට ඇතුළුවීමෙන් පසු එතුමා විසින් මස්පිදයේ කෙළවරක පිහිටි කළුගල සිඹින ලදි. පසුව ඔටුවා මත නැඟුණු මුහම්මද් තුමා පිත්තක් අතැතිව මස්පිදය වටා ගමන් කළේය.

ශුද්ධ කෘත මස්පිදය වටා වන්දනාමාන කරනු ලැබූ පිළිම 360 ක් තිබුණු අතර, නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා පහත සඳහන් වැඩි කියමින් තම අතැති පිත්තෙන් එම පිළිම වලට පහර දුනි. (සත්‍යය එළි දැක්වූ අතර, මුසාව දිරාපත් වේ. එමෙන්ම මුසාව දිරාපත් වෙමින් පවතී. සත්‍යය එළි දැක්වූ අතර, මුසාව යළි ප්‍රාණවත් නොවේ. එමෙන්ම යළි එළි නොදැක්වේ.) ශුද්ධ වූ අල් කුර්ආනය - ෂිඛා 34 : 49. මෙම සිද්ධියෙන් එම පිළිම බිමට පෙරැළුණි. උස් මට්ටමක තිබූ පිළිම පෙරළීම සඳහා නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා, අලි තුමාව තම උරහිස මත නංවා එම කාර්යය ඉටු කළේය.

මෙම සිද්ධියත් සමඟ වන්දනාමාන වලින් බහුමන් ලැබූ පිළිම යුගයක් යළි යටා තත්ත්වයට ගෙන ඒමට නොහැකි වන සේ අවසන් වී මක්කම නගරය නිදහස් කෙරුණි. පිළිම වැදින්නන්ගේ ප්‍රධාන නගරය වූ මක්කම ජයග්‍රහණය කර නිදහස් කර ගැනීම නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා අතින් සිදුවූයේ කිසිදු ලේ වැගිරීමකින් තොරවය.

මක්කම නගරය ජයග්‍රහණය කළ නමුදු තම උපන් ස්ථානය වූ මෙම මක්කම නගරය තම වාසස්ථානය කර ගැනීමට මුහම්මද් (සල්) තුමා ඉදිරිපත් නොවීය. දින 15 ක් පමණ එතුමා මක්කම නගරයේ නතර වී සිටියේ පාලන කටයුතු එකලස් කර ගැනීමටය. ඉන් පසුව එතුමා විසින් 21 හැවිරිදි "එතාබි ඉබින් උසයිද්" නමැති අය මක්කම නගරයේ පාලකවරයා වශයෙන් පත් කොට මදිනා නගරය බලා පිටත් විය.

පරමාදර්ශී ඉස්ලාමීය විනය

මුල් කල සිටම නඩි මුහුම්මල් (සල්) තුමා ක්‍රමක්‍රමයෙන් ඉස්ලාමීය පාලනාධිකරණයක් හා පිවන රටාවක් ගොඩනැගීය. මුල් අදියරයේදී මදිනාවාසි මුස්ලිම් ජාතිකයින් හට විටින් විට කුරෙයිෂ්වරුන් හා ඔවුන්ගේ සන්ධාන ගෝත්‍රිකයින්ගේ ප්‍රහාර වලට මුහුණ දීමට සිදු වූ නිසා ඔවුන් සමඟ නිරන්තරයෙන් සටන් වැදීමට සිදුවිය. මේ හැම අවස්ථාවකම නඩි මුහුම්මල් (සල්) තුමා මුස්ලිම්වරුන්ට යුද්ධය හා සාමය පවතින අවස්ථාවලදී මුහුණ දීමට සාරධර්ම හා විනය පද්ධතියක් පෙන්වා දුන්නේය. එමෙන්ම පොද්ගලික හා සද්වාචාරමත ගුණාංග ඇති කිරීමට උත්සාහ ගැනීම, සමාජමය, දේශපාලනමය හා පොදු ආදයම් ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධව කටයුතු කිරීම ගැනද මහපෙන්වීය.

දේශපාලන පෙරමුණෙන් නඩි මුහුම්මල් (සල්) තුමා මුස්ලිම් ප්‍රජාව වෙත නියෝග කර තිබුණේ හැකි තරමක් එදිරිවාදිකම් හා යුද්ධමය කටයුතු වලින් වැළකී සිටීමත් එවන් තීරණයක් ගත යුතු වන්නේ අනිවාර්යයෙන්ම අන් විකල්පයක් නොමැති වූ විට පමණක් බවය. නඩි මුහුම්මල් (සල්) තුමා මදිනාවෙහි ගත කල දස වසර තුල සටන් කිහිපයක්ම සිදු වූ අතර, එම කාලය තුලදී මෙම සටන් වලින් 800 කට අධික පිරිසක් මියගිය බව හෙළිවේ. මෙය දෙපාර්ශවයෙන්ම මියගිය සංඛ්‍යාවයි. නඩි මුහුම්මල් (සල්) තුමා තම හමුදාවන්ට උපදෙස් දෙමින් කියා සිටියේ කිසි විටෙක ගෙවල් විනාශ නොකරන ලෙසත්, කොල්ලකෑම් වලින් හා පලතුරු එල දරණ ගස් කපා දැමීමෙන් වළකින ලෙසත්ය. සෙබළු අසිපත පාවිච්චි කළ යුතුව තිබුණේ දරුණුම අවස්ථාවලදී පමණි. එමෙන්ම නඩි තුමා විසින් හමුදාවේ ඉහල නිළධාරීන්ගේ ඇතැම් වැරදි ක්‍රියාකාරකම් නිසා ඔවුන්ව දැඩි දෝෂාරෝපණයට ලක් කර ඔවුන් නිවැරදි කළේය.

නඩි තුමාගේ තවත් සමාජමය හා දේශපාලනමය ප්‍රතිපත්තියක් වූයේ "ගොඩබිම් අයත් වන්නේ අල්ලාත් යුබිනානතආලාට හා එය සංවර්ධනය කරන්නවුන්ටය" යන හැකිම කෙමෙන් කාවැද්ද වීමයි. නඩි මුහුම්මල් (සල්) තුමාගේ මෙම සංකල්පය රටෙහි සංවර්ධනයට,

සමාජමය හා දේශපාලනමය වශයෙන් සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කළේය. එමෙන්ම එය ආර්ථික සංවර්ධනයක් හා පුනරුදයක් ද ඇති කළේය.

නඩිතුමාගේ තවත් සමාජමය හා දේශපාලනමය සංකල්පයක් මත එතුමා ප්‍රසිද්ධ ප්‍රකාශයක් කරමින් "මම (නඩි තුමා) ඔවුන් වෙනුවෙන් වගකිව යුතු බව" යන හැඟීම ලබා දුනි. කිසියම් කෙනෙකු මියගිය විටෙක ඔවුන්ගේ යැපෙන්නන් තම දෛනික කටයුතු හා ආහාරපාන අගතිසකම් හේතුවෙන් අසරණ තත්ත්වයකට පත්වී නම් එවන් අය නඩි මුහුම්පද් තුමා වෙත පැමිණිය යුත්තේ එය එතුමාගේ වගකීමක් වන නිසයි. එලෙසම යම් කෙනෙකු මියගිය විටෙක ඔහු සතු හැම වස්තු සම්භාරයක්ම හිමිකම්කිලට උරුමවන්නේ ඔහුගේම පවුලේ සාමාජිකයන්ටය. එම වස්තු සියල්ලක්ම ඔවුනට හිමිවන්නේය. උරුමයේ බද්දක් ඉස්ලාමයේ නොමැත. මෙම සංකල්පය තවත් ව්‍යාප්ත කරමින් එතුමා කියා සිටියේ යම් කෙනෙකු සමාජයට මූල්‍යමය වශයෙන් හානි වි මියගිය අවස්ථාවක එම හානි මුදල පියවීම මූලික වශයෙන් තමාට (නඩි තුමාට) පැවරෙන අතර, දෙවනුව ඉස්ලාමීය පළාත් පාලන ප්‍රාන්ත නායකයාටද පැවරෙන වගයි.

එතුමාගේ ශාස්තෘශාමය ව්‍යවස්ථාවේ සඳහන් පරිදි ඉස්ලාමීය රාජ්‍යයක නොහොත් "දිම්මි" නමින් හැඳින්වුන රාජ්‍යයක (දිම්මි යනු "වගකිවයුත්තේ" යන සාහිත්‍ය අරුත් දෙන වචනයකි) වෙසෙන මුස්ලිම් නොවන සෑම පුරවැසියෙකුගේම අයිතිවාසිකම් මෙන්ම සුරක්ෂිතතාවයද රාජ්‍යය සතු වගකීමකි. නඩි (සල්) තුමාගේ වදන් පරිදි "කිසියම් කෙනෙකු යම් ක්‍රියාවකින් දිම්මි ඊදවන්නේද එය මා (නඩි තුමා) ඊදවන්නෙක්ද වන්නේය".

නඩි තුමාගේ ශාස්තෘශාමය ව්‍යවස්ථා නීති හා සාමකාමීව මක්කම නගරය නිදහස් කර ගැනීම හේතුවෙන් මුස්ලිම් නොවන ජනතාවද ඉස්ලාමීය රාජ්‍ය පාලනය යටතේ පදිංචිවීමට පැමිණීමට උනන්දු කරවීය. එතුමාගේ ඔවුන්ගේ සහ ඔවුන්ගේ පවුලේ අයවච්ඡන්ගේ ආර්ථික ස්ථාවරතාවය හා සුරක්ෂිතතාවය තහවුරු වීම හේතුවෙන් ඔවුන් මහත්

උදෙසාගයෙන්, සමූහ වශයෙන් ඉස්ලාමීය රාජ්‍ය පාලනය යටතේ පදිංචි වීමට පැමිණියහ. ඒ සමඟම ඔවුන් සමූහ වශයෙන් ඉස්ලාමී ධර්මය වැළඳ ගැනීමටද පටන් ගත්හ. මේ වකවානුවේ පහත සඳහන් දිව්‍යමය අනාවරණය පහළ විය.

අසීමිත කරුණාවන්ත වුද, අපිරිමිත දයාවන්තයා වුද, අල්ලාන්ගේ නාමයෙන් ඇරඹේ. අල්ලාන්ගේ පිතිට හා ජයග්‍රහණය දැන් පැමිණ ඇත. අල්ලාන් සුබ්හානනආලාගේ ධර්මය ජනයා සමූහ වශයෙන් වැළඳ ගැනීම අල්ලාන් දැක ඇත. සියළු දෙනා අල්ලාන්ට පැසසුම් කරනු මැනව. අල්ලාන් සැම දෙනාටම සමාව දෙනු ඇත. ඔහු සියළු දෙනාටම අනුකම්පාව දක්වනු ඇත.

(අල් කුර්ආනය - පිතිටවන්නා - 110)

ඉතා වැදගත් සිදුවීම් දෙකක්

ශුද්ධ වූ මදිනා නගරයේදී අල්ලාන් සුබ්හානනආලාගේ දුතයාණන් විසින් තම පිවිත කාලය තුළ ඉටු කළ යුතු ඉතා වැදගත් කාර්යභාර දෙකක් ගැන සඳහන් කළේය. මෙය තමන් වහන්සේගේ ඇවැමෙන් පසු පූජනීය භූමිය රැක ගැනීමටත් යහමග පෙන්නුම් කිරීමටත් නායකත්වය දැරීමට ඉතාමත්ම ඉවහල් වන බව දැක්වීමෙන් නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා කියා සිටියේ මෙහි පළමුවැන්න ශුද්ධ වූ අල් කුර්ආනය විශේෂිත පිටපතක් ලෙස (ග්‍රන්ථයක් ලෙස) සම්පාදනය කළයුතු වගයි. දෙවනුව තමාගේ ඇවැමෙන් පසු නායකත්වය පැවරීම හා පාලන කටයුතු කාරදීමය. මේ වැදගත් කාර්යයන් දෙකම අල්ලාන් සුබ්හානනආලාගේ නියමය පරිදිම එතුමා විසින් ඉෂ්ට කරන ලදි.

ශුද්ධ කුර්ආනය

නඩි (සල්) තුමා සියළු විධිවිධාන ක්‍රියාවට නැංවූයේ, ශුද්ධ වූ කුර්ආනයේ පිටපතක් වෙළුන ලද ග්‍රන්ථයක් ලෙස එළි දැක්වීමටය. නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාගේ කාලයේ පටන් අදවන තුරුම මෙම ශුද්ධ වූ

ගුණ්ඨය "මුස්තර්" නමින් හැඳින්වේ. අල්ලාන් සුබ්භානතආලාගේ දුතයාණන් විසින් අඩු තාලිබ්ගේ පුත් අලි තුමා පත් කරනු ලැබූයේ ශුද්ධ වූ කුර්ආනය පිළිවෙලට සම්පාදනය කර වෙළුන ලද ගුණ්ඨයක් සේ සැකසීමටයි. අලි තුමාද නම් මුහම්මද් (සල්) තුමාගේ පූර්ව අධිකෂණය යටතේ මෙම මහඟු කර්තව්‍යය නම් තුමා පිටත්ව සිටියදීම ඉටු කළේය. අල්ලාන් සුබ්භානතආලාගේ දුතයාණන් විසින් මෙම ශුද්ධ වූ ගුණ්ඨයේ වැඩි පෙළ අල්ලාන් සුබ්භානතආලාගේ නියමය පරිදිම අනුපිළිවෙලින් නියමාකාරව සම්පාදිත බව තහවුරු කර සහතික කිරීමෙන් මුස්තර් ගුණ්ඨය සත්‍ය පිටපතක් ලෙස පිළිගැනුණි. සම්ප්‍රදායක් වශයෙන් ගත් කල්හි උසස් පෙළේ දේව දුතයාණන් වූ ගේබ්‍රියෙල් (පීබිරිල්) (අලෙල) තුමා අල්ලාන් සුබ්භානතආලාගේ නියමය පරිදි විටින් විට දිව්‍යමය අනාවරණ වැඩි නම් මුහම්මද් (සල්) තුමා වෙත පිළිගත්වන ලද අවස්ථාවලදී අදාල වැඩි කුමන සුරාවෙහි කුමන ස්ථානයක ස්ථාපිත කළ යුතු වන්නේද යන වගත් නම් තුමා වෙත දැනුවත් කරනු ලැබ ඇත.

ඉතිහාසයේ සඳහන් පරිදි නම් මුහම්මද් (සල්) තුමාගේ පිවිත කාලය තුළ ශුද්ධ වූ කුර්ආනය සම්පාදනය වී ගුණ්ඨකරණය වීමෙන් පසුව (මුස්තර්) මුස්ලිම්වරුන් නම් මුහම්මද් (සල්) තුමාගේ මස්ජිදය වෙත පැමිණ ධර්මාසනයේ තැන්පත් කෙරුණු කුර්ආනයේ හෙවත් මුස්තර් ගුණ්ඨයේ අඩංගු ශුද්ධ වූ ලියැවිලි අනුපිටපත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලියෙහි නිරත විය.

ඉතිහාසයේ යම් අවස්ථාවන්හිදී සඳහන් පරිදි ශුද්ධ වූ කුර්ආනය මුලින්ම සම්පාදිත වෙළුන ලද ගුණ්ඨයක් ලෙස පිළිගැනුණේ නම් මුහම්මද් (සල්) තුමාගේ අවෑමෙන් වසර 20කට පසු තුන්වන පාලක "ඔත්මාන් ඉබින් අෆාන්" ගේ පාලන සමයේදී බවය. මෙය සත්‍යයෙන් තොරවූ අතර, මෙවන් සිද්ධියකට අවධානය යොමු වීමට මුල පිරුණේ අරාබි වචනයක් වූ "ජාමි" නැමති වචනයෙහි තේරුම වැරදි ලෙස "වකතු කිරීමට" යන අර්ථකථනයක් දීමෙන් ඇතිවූ අනියතභාවයයි. ජාමි යන වචනයේ නියම අර්ථ වන්නේ "සම්පාදනය" යන්නයි.

එම කාල වකවානුවේ මෙම අවිනිශ්චිතභාවයට තුඩුදුන් පදනම

වුයේ එවකට අසම්පූර්ණව ඇතැයි සැලකුණ දේවමය අනාවරණ වැඩි හා පරිවිජේද වල ඇතැම් වදන් ක්‍රමානුකූලව සම්පූර්ණ කර, සම්පූර්ණවූත් ශුද්ධ වූත් කුර්ආන පිටපත් ඇති කර විමසී. කෙසේ වෙතත් මෙහි වඩාත්ම වැදගත් කරුණ වුයේ මේ කාලවකවානුව තුළ කෙරුණු කිසියම් සංශෝධනයක් වුයේ නම් එය ශුද්ධ වූ කුර්ආනයේ මුල්ම පිටපත සැකසූ අලි තුමාගේ සම්පාදිත මුල්ම පිටපතෙහි කරුණු පරාසය ඇතුළත සැකසුණ අතර මේ සියල්ලම එක් රැස් කර ශුද්ධ වූ කුර්ආනය බිහි වුයේ නබි මුහම්මද් (සල්) තුමාගේ පූර්ව අධීක්ෂණය යටතේ බව පැහැදිලිව තේරුම් ගත යුතු වේ.

අත්ල අල්-බයිත්

නබි මුහම්මද් (සල්) තුමාගේ ප්‍රධාන වූ දෙවන කර්තව්‍යය වුයේ තම පිවිත කාලය තුළ තමාගේ ඇවෑමෙන් අනුප්‍රාප්තිකයා නම්කර පත් කිරීමයි. අල්ලාත් සුබ්හානතආලාගේ නියමය පරිදි ශුද්ධ වූ කුර්ආනයේ නිති වලට අනුකූලව නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා විසින් මුස්ලිම් වර්ගයා නියෝජනය කිරීම පිණිස සුදුසු අය නම් කරන ලදි. නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා විසින් මේ සඳහා කලින් හෙවත් ඉමාම්වරුන් දෙළොස් දෙනෙක් අනුපිළිවෙලින් නම් කෙරුණු අතර, මේ සම්බන්ධයෙන් අවස්ථා රැසකදි මුස්ලිම් ජනතාව දැනුවත් කළේය. මේ යටතේ පත් කරනු ලැබූ පළමු ඉමාම්වරයා වුයේ අබුතාලිබ්ගේ පුත් අලි තුමා වූ අතර, දෙළොස්වැනියා සේ නම් කෙරුණේ "ඉමාම් මහ්දි" තුමාය. ඉමාම් මහ්දි තුමා අල්ලාත් සුබ්හානතආලාගේ නියමය පරිදි අල්ලාත්ගේ අණ ලැබෙන තුරු මිනිස් වර්ගයාගේ පියවි ඇසට නොපෙනිද, අල්ලාත්ගේ අණ ලැබුණු විටෙක මිනිස් ඇසට දැහැනමාන වී මෙලොව දේශයන් කුරිරුකමින් හා මානසික පීඩාවන්ගෙන් මුදවාහරිනු ලබන අතර, එය නොකැළඹුණු, අසීමිත ප්‍රීතියක්, ප්‍රමෝදයක් දෙනු ලබන්නක් බවට හරවනු ඇත. (ශුද්ධ වූ කුර්ආනය 33 : 33 හි සඳහන්ව ඇති පරිදි නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා, එතුමාගේ දියණිය ෆාතිමා, බැණවු අලි තුමා හා ආදර්ශමත් නිකැළැල් ඉමාම්වරු එකලොස් දෙනා (අලි තුමා හා ෆාතිමා තුමියගෙන් පැවත එන්නන්)

සටහන : ඉමාම් මහ්දි තුමා මිනිසුන් මධ්‍යය පිවිත්වන අතර කිසි කෙරෙහිදී එතුමා හදුනාගත නොහැක. එනමුදු ඉතා සැදැහැවත් හා හක්කිමත් පුද්ගලයින්ට එතුමාට හදුනාගත හැකිවනසේ එතුමා ක්‍රියා කරනු ඇත.

ක්‍රි.ව. 630 එක් දිනෙක නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා හප් වන්දනාව නිම කිරීමෙන් අනතුරුව එතුමා මිය යාමට දින හැත්තෑවකට පෙර අල්ලාන් සුබ්භානතආලාගේ අණ පරිදි "ගාදිර් කුමි" නමැති ස්ථානයේදී නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා විසින් "අලි" තුමා තම අනුප්‍රාප්තිකයා ලෙස පත් කරන ලදුව ඒ අවස්ථාවට සහභාගි වූ සියළුම මුස්ලිම් බැතිමතුන් අමතා අලි තුමාට ප්‍රණාමය හා අවනතභාවය දක්වන ලෙස ඉල්ලා සිටින ලදි. අලි තුමා විශ්වාසවන්තයින්ගේ අණදෙන නිළධාරියා හා නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාගේ ඇවැමෙන් මුස්ලිම්වරුන්ගේ නායකයා ලෙස පත් කරනු ලැබීය. අල්ලාන් සුබ්භානතආලාගේ මෙම අනාවරණය ශුද්ධ වූ කුර්ආනයේ මෙසේ සඳහන් වේ.

"දුතයාණෙනි, මෙම අනාවරණය ඔබට ඔබේ ස්වාමියාගෙන් ලැබුණු බව දන්වා සිටින්න. ඔබ මේ වගක් දන්වා නොසිටින්නේ නම් ඔබ ඔබගේ ස්වාමියාගේ පණිවුඩය අත් අයට නොදන්වා සිටින්නේය. අල්ලාන් සුබ්භානතආලා ඔබට අත් අයගෙන් ආරක්ෂා කරන්නේ නිසැකවම අල්ලාන් සුබ්භානතආලා මඟ පෙන්වන්නේ විශ්වාස නොකරන අයවළුන්ට නොවන්නේය".

ශුද්ධ වූ කුර්ආනය - පුවරු ව්‍යාප්තිය 5 : 67

අල්ලාන් සුබ්භානතආලාගේ මෙම පණිවිඩය අනාවරණය වීමෙන් පසු අල්ලාන් සුබ්භාන තආලාගේ දුතයාණන් මෙසේ පැවසූ සේක.

"මම පාලකයෙකු හා නායකයෙකු වුවා සේම "අලි" ද පාලකයෙකු හා නායකයෙකු වන්නේය. යා අල්ලාන්, අලිට කවුරුන් හෝ සහාය වන්නේද ඔහුට සහාය වනු මැනවි. අලිට කවුරුන් හෝ විරුද්ධවන්නේද ඔහුට විරුද්ධ වනු මැනවි".

පුරාවෘත්තයෙහි සඳහන් පරිදි "ගාදිර් කුමි" ස්ථානයෙහි නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා තමාගේ අනුප්‍රාප්තිකයා ලෙස අලි තුමා පත් කිරීමේ නිල මුණ ගැසීම් අවස්ථාවේ දී එයට සහභාගි වූ මුළු ජන සංඛ්‍යාව (පිරිමි - ගැහැණු) එක් ලක්ෂ විසි දහසක් පමණ වූ බවයි.

"මුස්තදරක් අල් කාහිනයික්" 3 වන වෙළුම, පිටු 118, 126, 613

"අලි මගේ කලීගා හා අනුප්‍රාප්තිකයා වන්නේය" - ඕකාර් අල්-අන්වර් 5 වන වෙළුම, පිටු 69

ඉතා වැදගත් වූ මෙම සිද්ධිය තහවුරු කිරීමට හා සම්පූර්ණ කිරීමට අල්ලාහ් සුබ්හානතආලා මෙම පාඨය අනාවරණය කළේය.

"අද මව්සින් ඔබගේ ධර්මය පරිපූර්ණ කර සම්පූර්ණ කර ඇත. ඉස්ලාම් ධර්මය ඔබගේ ධර්මය ලෙස ඇදහීමට මගේ පිළිසරණය හා අවසරය ලබා දෙන්නෙමි".

ශුද්ධ වූ කුර්ආනය - පුවරු ව්‍යාප්තිය (5) : 3

නඩි මුහම්මද් (සල්) තුමා, අලි තුමා මුල් කරගෙන "අහ්ල් අල්-බයින්" සම්බන්ධව එනම් තමාට පසුව අනුපිළිවෙලින් පිළිගත යුතුව ඇති අනුප්‍රාප්තිකයින් සම්බන්ධව අබණ්ඩව මුස්ලිම් ජනතාව දැනුවත් කළේ තමන් වහන්සේ හා අලි තුමා සතුව කුර්ආනය පිළිබඳව තිබූ වූ තිත්‍යය දැනුම පිළිබඳවයි. තම අනුප්‍රාප්තිකයා සම්බන්ධව යම් අනුමානයක් තහවුරු කිරීම පිණිස අල්ලාහ් සුබ්හානතආලාගේ දූතයාණන් මෙසේ පැවසූ සේක.

"මම දැනුමෙහි නගරය නම් එහි දොරටුව "අලි" වන්නේය. එබැවින් යම් කෙනෙකු එම නගරයට ඇතුල් වන්නේද එවිට ඔහු එම දොරටුවෙන් ඇතුල් විය යුතුවේ".

(අල් මුස්තද්රක් අලා අලි-සාහිහයින්

3 වන වෙළුම - පිටු 137 - 138)

ශාස්තෘමය ධර්මයන් හා සම්ප්‍රදයන්ට අනුව ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනය හා අහ්ල් අල්-බයින් යනු දිව්‍යමය පණිවිඩයේ කිසි විටෙක වෙන් කළ නොහැකි අනුසූරක සංඝටකයන් දෙකක් ලෙස සැලකේ.

නඩි මුහම්මද් (සල්) තුමාණෝ තම ජීවිතයේ අවසන් කාල පරිච්ඡේදයේ නිතරම පැවසූ වැකියක් වූයේ "මම ඔබලා වෙත ඉතා වැදගත් දේවල් දෙකක් තබා යන්නෙමි. එනම් අල්ලාහ් සුබ්හානතආලාගේ ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනය හා මගේ ඤාතින්, අහ්ල් අල්-

බයින් පරම්පරාවයි".

සාති අල්-තිර්මිද් - 5 වන වෙළුම - පිටුව 328

නබි මුහම්මද් (සල්) තුමාණන්ගේ ඇවෑමෙන් පසු මුස්ලිම්වරු නබි මුහම්මද් (සල්) තුමාණන්ට කලින් දුන් ප්‍රතිඥාව, එනම් අන්ල් අල්-බයින් හි පරිදි එතුමාගේ අනුප්‍රාප්තිකයින්ට පූර්ණ සහයෝගයදීම හා අවනත වීම ඉටු නොකළහ. එමෙන්ම අසාර්ථක උත්සාහයන් කිහිපයකින් පසුව කුමන්ත්‍රණකරුවන් විසින් අවසානයේදී තම අභිමතය මුදුන් පමුණුවමින් නබි මුහම්මද් (සල්) තුමාණන්ගේ ආකාරවලට විෂ මිශ්‍ර කිරීමෙන් එතුමාව මරණයට පත් කරන ලදී. මෙම බේදවාචකයට අල්ලාන් සුබ්හානතආලාගේ අවසාන දුතයාණන්ට මුහුණ පෑමට සිදුවූයේ නිජර් 11 වසර "සෆර්" මස 28 වනදා, එය ක්‍රි.ව. 630 විය.

නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා විසින් දේශයක් හා සංස්කෘතියක් ගොඩ නැඟුවේ ඉතා කෙටි කලෙකදී වූ අතර, එම දේශය අනෙකුත් දේශයන් අතර සුවිශේෂ ස්ථානයක් අත් කර ගත්තේය. මුස්ලිම්වරුන් මෙම සුවිශේෂ ස්ථානයට ලඟා වූයේ ඔවුන් නබි මුහම්මද් (සල්) තුමාගේ ධර්මයට අනුකූලව කටයුතු කිරීම නිසාය.

එනමුදු වර්තමානයෙහි මුස්ලිම්වරුන් අභියායිත්ම විශාල ජනගහණයක් නියෝජනය කළත් දේශයක් වශයෙන් කීර්තිමත් ස්ථානයක නොපවතින බව අනිකුත් දේශයන් හා සැසඳීමෙන් පෙනේ. එයට මූලික හේතුව නම් නබි මුහම්මද් (සල්) තුමාණන්ගේ ඉතා වැදගත් වූ මහ පෙත්විම් දෙකක් වූ ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනය හා අන්ල් අල්-බයින් නිසි ලෙස නොපිළිපැදීමයි. මුස්ලිම්වරු නබි නායක තුමාගේ ධර්මයට අනුකූලව හා එතුමාගේ අනුප්‍රාප්තිකයින් අනුගමනය කරන්නේ නම් මානව වර්ගයා නියෝජනය කරන මුස්ලිම් දේශයන් ප්‍රමෝදයෙන් හා සමෘද්ධියෙන් පිරී පවතින බව නොඅනුමානය.

2

නබි මුහම්මද් (සල්) තුමාණන්ගේ උත්කෘෂ්ට ගුණාංග

"අරාබියේ අධිපතියාව සිටියද ඔහු තමාගේ පාවහන් හා ගොරෝසු ලෝම රෙදිපිළි පිරිසිදු කර ගත්තේය. බැටළුදෙන ගෙන් කිරි දොවා ගත්තේය. ලිප පිරිසිදු කර ගිනි මොළවා ගත්තේය. රට ඉඳි සහ ජලය ඔහුගේ සාමාන්‍ය ආහාර වේල වූ අතර, කිරි හා මිපැණි සුබෝපහෝගි විහරණ ලෙස සැලකිය".

පෝන් ඩවෙන්පෝට් - කෂමාපනය - මුහම්මද් හා කුර්ආනය -
ලන්ඩන් 1869

ආශ්වාසන කල් ක්‍රියාව

නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා, අල්ලාන් සුබ්හාන තආලාගේ අවසාන දුතයාණන්, සද්වාරාත්මක ගුණාංග වලින් මනුෂ්‍ය වර්ගයා අතර අති ශ්‍රේෂ්ඨ, අග්‍රගන්‍ය ස්ථානයක පසුවිය.

වරෙක අබුතාලිබිගේ පුත් ඉමාම් අලි තුමාගෙන් නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාගේ ගුණාංග ගැන විමසූ විටෙක එතුමා පැවසුවේ "අල්ලාන් සුබ්හානතආලා පවා නඩි තුමාගේ ගුණාංග උත්කෘෂ්ඨ ලෙස පැසසුම් කරනු ලද්දේ නම් මා ඒ ගැන තවත් විස්තර කළ යුතද" යන්නයි.

"නිසැකවම උත්කෘෂ්ඨ ගුණාංග ඔබ සතුය" - ශුද්ධ වූ අල්කුර්ආනය (67) : 4

තවත් විටෙක නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාගේ බිරිඳගෙන් එතුමාගේ ගුණාංග ගැන විමසූ අවස්ථාවකදී ඇය පැවසුවේ "අල්ලාන් සුබ්හානතආලාගේ දුතයාණන්ගේ ගුණාංග කුර්ආනයේ නිරූපණය කර දක්වා ඇති" බවයි. (අල්-මහජා අල්-බයි 4 වෙළුම - පිටු 120)

නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමාගේ ශාස්තෘවර සම්ප්‍රාප්තියට පෙර එතුමාගේ ක්‍රියාදාමය අල්ලාන් සුබ්හානතආලාගේ අධිෂ්ඨානය යටතේ සිදුවූ අතර, දිව්‍යමය සැලසුමක් අනුව අභිමානය හා ගෞරවය රැකෙන සේ සිදු කෙරිණ.

මෙම දිව්‍යමය සැලසුම විශ්වාසවන්තයින්ගේ අණදෙන නිලධාරී ඉමාම් අලි වෙත ඉභියෙන් පළ කළ විටෙක අන් කිසිම මුස්ලිම්වරයෙකුට වඩා එතුමාව සම්පව ඇසුරු කල අලි තුමා පැවසුවේ "නඩි තුමා කිරි බොන පුදුරු විශේෂිත අල්ලාන් සුබ්හානතආලා විසින් එතුමාව දිවා රෑ දෙකෙහිම ශ්‍රේෂ්ඨ දේවතාවන් පිරිවර අතරෙහි රැඳුණේ සැදැහැවත්බවින් හා දැනැමිබවින් යුත් පිවන රටාවක් කරා මහ පෙන්වීමටය" යන්නයි.

වාග් වාතුර්යය ක්‍රියා මාර්ගය - 192

පොදු ජනතාව සමඟ නඩි තුමාගේ ගනුදෙනු

වරෙක ඉමාම් අලි තුමාගේ පුත් හුසේන් තම පියාගෙන් විමසුවේ අල්ලාන් සුබ්හානතආලාගේ ධර්ම දුතයාණන් (නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා) ගෙතුළ රැඳී සිටියදී තම කාලය ගත කරන අයුරුයි. ඉමාම් අලි පිළිතුරු දෙමින් පැවසුවේ "නඩි මුහුම්මද් (සල්) තුමා ගෙතුළ

රැකවරණය පහත අවස්ථාවේදී එම කාලය කොටස් තුනකට බෙදන්නේය. පළමු කොටස අල්ලාන්තආලාටය, දෙවන කොටස තම පවුලටය. තුන්වන කොටස තමාටය. පසුව තමාට හිමි කොටස දෙකට බෙදා පංගුවක් තමාට වෙන් කර අනෙක තමාට නිතවත් හා මහජනතාවට වෙන් කර ඇත. එම කාලය සම්පූර්ණයෙන්ම ඔවුන්ට වෙන් කර ඇත. මෙම කාලය වෙන් කිරීමේදී නම් මුහුම්මේද (සල්) තුමාණෝ ප්‍රතිපත්තිය වූයේ මුස්ලිම්වරුන් අතර සැඟවෙතැන් වෙන්කර හඳුනා ගැනීමයි. ඔවුන් අතරින් ඉස්ලාමය කෙරෙහි දැක්වූ ලැදියාව අනුව කොටස් කර ඒ පිරිස අතරින් එක් අවශ්‍යතාවයක්, අවශ්‍යතා දෙකක් හා අවශ්‍යතා කිහිපයක් තිබුණු අය හා අයුත් ගෙන එම අවශ්‍යතාවයන් ඔවුන්ට හා මුස්ලිම් ජනතාවට කෙසේ බලපාන්නේද යන්න සාකච්ඡා කොට එම අවශ්‍යතාවයන් ඉටු කරන ලදී. මෙවන් අවස්ථාවන්හිදී නම්තුමා පොදුවේ කියූ දේශනයක් වූයේ "දැනට මෙහි පැමිණ සිටින්නන් මෙහි නොසිටින අයවළුන්ට මෙම පණිවිඩය දෙන්න. ඔවුනට ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් මට දැන්විය නොහැකි නම් තවත් කෙනෙකු මාර්ගයෙන් එම පණිවිඩය ලැබෙන්නට සලස්වන්න".

සුහාන් අල් නබි - පිටුව 14

ඉමාම් හුසේන් තවත් අවස්ථාවක මෙසේ පැවසුවේය. "මම මගේ පියාණන්ගෙන් අල්ලාන් සුබ්භානතආලාගේ දුතයාණන් නිවසින් පිටතදී කාලය ගත කරන අයුරු විමසා බැලුවෙමි".

මගේ පියාණන්ගේ පිළිතුර වූයේ .අල්ලාන් සුබ්භානතආලාගේ දුතයාණන් තමා සම්බන්ධ නැති හැම ක්‍රියාවක්ම සඳහන් කරන අවස්ථාවන් හිදී තම දිව ඉතා පරිස්සමින් හසුරුවන්නේය. හැම විටෙකම එතුමා ජනතාව එකමුතු කිරීමට කටයුතු කළ අතර වෙන් කිරීමට කිසිදු උත්සාහයක් ගත්තේ නැත. වංගවත් උදර පුද්ගලයින් හට එතුමා ගෞරවය දැක්වූ අතර, ඔවුන්ට නිසි බලතල ලබා දුනි. විසංවාදය පිළිබඳ ජනතාව දැනුවත් කර අනතුරු ඇඟවීය. එතුමා හැම විටෙකම ජනතාව සමඟම ඉතා පරිස්සමින් හා සුඝෞරව කටයුතු කළ අතර, සිනාමුසු මුහුණින් තම උදර ගුණාංග පෙන්නුම් කළේය. ඇතැම්

අවස්ථාවන් වලදී එතුමාට තම සගයින් මුණ නොගැසෙන අතර, සිටින අයගෙන් අන් අයගේ සැප දුක් විමසා හොඳ දේ කිරීමට ඔවුන් ධෛර්යයමත් කර අයහපත් ක්‍රියා වලින් වැළකී සිටීමට ඔවුන්ට උපදෙස් දුන්නේය. සමබර මනසකින් යුතුව කටයුතු කළ එතුමා කිසි විටෙක විසඳුම් සොයන අවස්ථාවලදී අන්තයටම නොගියේය. අපරික්ෂාකාරීව හෝ කෙනෙකු වැරදි මඟෙහි යන, සිතෙහි බියකින් එතුමා කටයුතු නොකළේය. කුමන අවස්ථාවකට හෝ මුහුණ දීමට එතුමා නිතරම සූදනමින් සිටියේය. සත්‍ය කරාම එතුමා හැම විටෙකම ගමන් කළේය. සැදැහැවත් පිරිස එතුමා අනුගමනය කළහ. එතුමාගේ මතය අනුව එම පිරිස අතරින් හොඳම අයවරයින් වූයේ හොඳ උපදේශයන් දුන් අය හා හැම අයුරින්ම සහයෝගිතාවය හා සහයෝගය දැක්වූ අයයි".

මකාරිමි අල් - අන්ලාක් - පිටුව 13

ඉමාම් හුසේන් තවත් විටෙක මෙසේ පැවසීය. "මම මගේ පියාණන්ගෙන් නඩි තුමාණන්ගේ රැස්වීම් සම්බන්ධයෙන් විමසුවෙමි". අල්ලාක් සුබ්හානතෆාලාගේ දුතයාණන් සහභාගිවන සෑම රැස්වීමකදීම එතුමා අසුන් ගන්නා අවස්ථාවේදීත් නැගී සිටින අවස්ථාවේදීත් නොවරදවාම අල්ලාක් සුබ්හානතෆාලා පැසසුම් කරන්නේය. රැස්වීම් වලට සහභාගි වන එතුමා අන් අයට රැස්වීම් අවසන් වන තුරු රැඳී සිටීමට උපදෙස් දුන්නේය. රැස්වීමට සහභාගි වූ සියළු දෙනා එක හා සමානවම සලකා ඔවුන්ගේ මානසික හා චිත්ත ධෛර්යයය වැඩුවේය. යම් කෙනෙකු හා කිසියම් කාරණාවක් උදෙසා සාකච්ඡා කිරීමේදී එතුමා එයට ඉතා ඉවසීමෙන් සවන් දීමෙන් හැම විටෙකම අන් අය තෘප්තිමත් කළේය. යම් කෙනෙක් එතුමාගෙන් යමක් ඉල්ලූ කල්හි එම දෙය ඒ තැනැත්තාට ලබා දෙන අතර, එසේ නොහැකි නම් ඉතා කරුණාවන්ත වචන වලින් පුදනු ලැබීය" යැයි පිළිතුරු වශයෙන් ඔහු කියා සිටියේය.

"එතුමාගේ විවෘත හදවත හා හොඳ ගුණාංග ජනතාවගේ ඉමහත් ප්‍රසාදයට පාත්‍ර වූ අතර, ඔවුන් එතුමාව පියෙකු තත්ත්වයේ ලා සැලකූහ. නඩි තුමාද එම සෑම පුරවැසියෙකුම එක හා සමානව සැලකුවේය.

එතුමාගේ හැම රැස්වීමක්ම කරැණුව, සාධාරණත්වය, ඉවසීම හා විශ්වාසය පාදක කර ගත් ඒවා වූ අතර, ඒ හැම විටෙකම කිසිවෙකු හෝ නොසන්සුන්තාවයකින් ප්‍රතිචාර නොදැක්වූයෙන් ඒ කිසිවෙකුගේ හෝ ආත්ම ගෞරවය යටපත් නොවිණි. නඩි මුහුම්මල් (සල්) තුමාගේ මෙම රැස්වීම් මාලාවේ වඩාත්ම වැදගත් ප්‍රතිඵලය වූයේ අනෙක්තන් සබඳතා තහවුරු වීම, සැදැහැවත්බව හා දේවභක්තිය ව්‍යාප්ත වීමයි. වැඩිහිටියන්ට ගරු කිරීමත්, බාලයන්ට දයාව හා අනුකම්පාව දැක්වීමත්, අසරණ අයට පිහිටවීමත්, ආගන්තුකයින් ආරක්ෂාකිරීමත් යන ගුණාංගයන් සමාජය තුළ වර්ධනය වීමත් ඇතිවිය”.

- ඉබ්ද් - පිටුව 14

ඉමාම් හුසේන් මෙසේද පැවසීය. "මගේ පියා (අලි තුමා) මට මෙසේ පවසා ඇත. අල්ලාහ් සුබ්හානහආලාගේ දුතයාණන් හැම විටෙකම සිනාමුසු මුහුණින් හැම දෙනාම පිළිගත් අතර, එම නිසාම එතුමා කාගේත් ප්‍රසාදයට පත් විය.

එතුමා දැඩි හදවතක් ඇත්තෙක් හෝ නොසැලකිලිමත්ව ක්‍රියා කළ පුද්ගලයෙකු හෝ නොවීය. කිසි දිනෙක රළු හඬකින් කථා නොකළේය. අසාධාරණව කිසිවිටෙකත් කටයුතු නොකළේය. කෙනෙකුගේ වැරදි සෙවීම හෝ අපහසුතාවයට පත් කිරීම එතුමාගේ ප්‍රතිපත්තිය නොවීය.

එතුමා තමා අකමැති දේවල් මඟහැර සිටියේය. එහෙත් කිසිවෙකුගේ බලාපොරොත්තු කඩ කළේද නැත.

ජනතාව සමඟ කටයුතු කිරීමේදී එතුමා කාරණා තුනකින් වැළකී සිටියේය. අභංකාර (ආඩම්බර) බව, සිමා රහිතව කටයුතු කිරීම හා තමාට අදාළ නොමැති කාරණා සම්බන්ධව ඇතිලි ගැසීම එම කාරණා තුන වේ.

නඩි මුහුම්මල් (සල්) තුමා ජනතාව ආමන්ත්‍රණය කරන විටෙක ඔවුන් තම නිස පහතට කර අසා සිටියේ නිස මත පසිඳී ලැගුම් ගෙන සිටින්නාක් මෙනි. එමෙන්ම නඩි තුමා නිහඬ වූ විටෙක පමණක් ඔවුහු

කටා කළහ. නඩි තුමා කටා කරන අවස්ථාවන්හිදී ඔවුන් සැම දෙනෙකුම නිහඬව සාවධානව අසා සිටි අතර, එතුමා ඉදිරිපිට එකිනෙකාට තර්කානුකූලව කටා කිරීමෙන් පවා වැලකී සිටියහ. කිසිම විටෙක නඩි තුමා කටා කරන අවස්ථාවන්හිදී ඔවුහු කටා නොකළහ.

3

"ලෝකයට පමණක් නොව තම සතුරාට පවා මුහම්මද් (නබි) සල් තුමා ආදරය කළේය" ඔහුට හා ඔහුගේ අනුගාමිකයන්ව ඝාතනය කිරීමට උත්සාහ දරා සිරගත වූ 1000 ක් දෙනාව නිදහස් කළේය" "

ලෝඩ් හැඩ්ලි

ගැටුම්කාරී වාතාවරණයන් තුළ දී මුහම්මද් නබි (සල්) තුමා අනුගමනය කළ ක්‍රියාමාර්ග

මුහම්මද් නබි (සල්) තුමා පසම්තුරැබවය, ප්‍රතිවිරෝධතාව, සතුරු ආකල්ප, ආත්මාර්ථකාමිත්වය, ජාතිකත්වය, කල්ලිවාදය, ග්‍රෝතිකවාදය පදනම් කරගෙන මතුවෙන්නා වූ සියළුම ගැටළු යහපත් ආකාරයෙන් එමෙන්ම සියල්ලන්ටම පිළිගත හැකි ආකාරයෙන් විසඳන්නේය. එතුමාට සතුරු වූ බොහෝ පිරිස් පවා එතුමාගේ ධර්මය යටතට පැමිණියේ එතුමා ගැටළු නිරාකරණය කළ ආකාරය පිළිබඳව තෘප්තිමත් වීමෙනි.

අරාබිය තුළ විවිධ හේතූන් මත බෙදී විසිරී සිටි ගෝත්‍රිකයන්ව එකතු

කිරීමට නඩි (සල්) තුමා සමත් විය. මක්කා ජයෙන් පසු ඉස්ලාමය නොවැළඳගත් අයට එතුමා පූර්ව ඉස්ලාමීය අවධියේ තිබූ (ජාතිලියා) වාරිතුවල නිසරු බව පෙන්වා දුන්නේය. දීර්ඝමී 4 ක මුදලක් දිනපතා ලබා දී ඉතාඩි නැමැත්තා ව නගරයේ සිදුවන යහකුියා හා අයහපත් කුියා පිළිබඳ සොයා බැලීමට පත් කළේය. ජනතාව මෙකිසා සාමකාමීව කටයුතු කළහ. වසර 20 ක් පුරා ගැටුම්කාරී පැවති සමාජය තුළ හමුදා හෝ අනවශ්‍ය ආරක්ෂක මැදිහත්වීම් වලින් තොරව පවත්වා ගෙන යාමට නඩි (සල්) තුමාගේ උපාය ඥානය, කාරුණික බව, ජනහද දිනා ගැනීම මූලික විය.

නඩි (සල්) තුමා මක්කා වැසියන්ට පැවසූ දෙයක් නම් ඉස්ලාමය පිළිගෙන එයට අනුගත වන්නේ නම් ඔවුන් ඉස්ලාමයට කළ අපහාස, ඔවුන් අතීන් භාතනය වුවත් ආදිය පිළිබඳව ඔවුන්ට සමාව ලැබෙන බවයි.

නඩි (සල්) තුමාගෙන් "ඔබේ නිවස" කොහේ දැයි විමසූ විට මට "මක්කාවේ නිවසක්" තිබේදැයි පෙරළා ප්‍රශ්න කරන්නේය. එහි අරුත එතුමාගේ නිවසෙහි වෙන අය පදිංචි වී සිටීමයි. කිසිවිටකත් ඔවුන්ට නිවසෙක් එළියට ඇඳ දැමුවේවත්, ඉවත්වෙන ලෙසවත් නොකිවේය. මේ ආකාරයේම කටයුත්තක් ඉමාම් අලි ද සිදු කළේය. ඔහු කලිෆා ධුරය දරන කාලයේ පවා තමන්ට හා තම පුතුට අයත් වූ ආඩාත් හි පිහිටි ඉඩම අත්පත් නොකර ගත්තේය. එහි සිටි අයට සිටීමට ඉඩ දුන්නේය. වස්තුව නොව ජනතාවගේ හදවත එතුමා දිනාගත්තේය.

වරක් මරණ දඬුවමට යටත් වූ පුද්ගලයෙකු නඩි (සල්) තුමා ඉදිරියට ගෙන ආවිට පිබිටිල් (දුතයා) පැමිණ "නඩි තුමනි! අල්ලාන් ඔබට සලාමය පුදකරන ලෙස පැවසුවා, එමෙන්ම මෙම පුද්ගලයාගේ උතුම් ගති ගුණ මත ඔහුට සමාව දෙන ලෙස කී විට නඩි (සල්) තුමා එම පුද්ගලයාට සමාව දුන්විට එසේ කරන්නේ ඇයි දැයි එම පුද්ගලයා නඩි තුමාගෙන් ඇසූ විට "අල්ලාන් උතුම් පුද්ගලයන්ට ආදරය කරන්නේය, ඔබ උතුම් අයෙක්, ඔබට සමාව දෙන ලෙස ඔහු මට අණ කළා" යැයි පැවසීය. එම පුද්ගලයා ඉස්ලාමය වැළඳගැනීමට එයම හේතු විය.

නඩි (සල්) තුමා ඒකාධිපතිත්වය, අධිකාරිත්වය, ආඥාදායකත්වය

නාවිකා නොකළේය. (සිසර් මෙන් නොව) ඉස්ලාමය සියල්ලන්ටම සම ස්ථානයක් ලබා දුන්නේය.

ඉස්ලාමිය ආණ්ඩුකරණයේ පහත ලක්ෂණයන් තිබේ:

01. සමාජ සාධාරණත්වය අනුව සියළු දෙනා එක සමානය
02. මුස්ලිම්වරුන්ගේ භූමි සතුරන්ගෙන් ආරක්ෂා කිරීම
03. සියළුම ප්‍රදේශවල සිටින්නන්ගේ පිවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීම, ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම, සෞඛ්‍යය, රැකියා, කෘෂි කටයුතු දියුණු කිරීම, සංස්කෘතික, අධ්‍යාපනික, ආර්ථික කටයුතු දියුණු කිරීම ආදියයි.

ඉස්ලාමිය භූමිය තුළ පිවත් වූ මුස්ලිම්වරුන්ට මෙන්ම මුස්ලිම් නොවන අයට ද ඉහත කී සියළුම අවස්ථා ලැබුණේය. වරක් කාලිද් ඉබ්නු වලිද් ධර්මය ප්‍රචාරය කිරීමට ගිය අවස්ථාවේදී සමහර පිරිස් ඉස්ලාමය විවේචනය කිරීම නිසා ඔහු අතින් කිහිපදෙනෙකු මරණයට පත්විය. මෙය ඇසූ නඩි තුමා කම්පාවට පත් වී කාලිද් ඉබ්නු වලිද් පැමිණි විට මේ ගැන විමසීය. ඉස්ලාමය විවේචනය කළ නිසා එවැන්නක් සිදු වූ බව මොහු පැවසූ විට නඩි තුමා "ඔබ ඔවුන්ගේ හදවත් කඩා බිඳ දැමුවා" යැයි පවසා එම මරණ කටයුතු සිදු කිරීමට අවශ්‍ය මුදල් දී ඉමාම් අලිව පිටත් කර හැරියේය. එහිදී ඉමාම් අලි එම ජනතාවගේ හිත සනසා, ඔවුන්ගේ බිය පහකර නැවත පැමිණියේය.

සමහර වාර්තාකරුවන්ට අනුව උදායි ඉබ්නු හත්තාම් නිපාස්ති සිට සිරියාවට පළා ගියේය. නඩි තුමාගේ පාලනයෙන් හිරිහැරවේ යැයි බිය වීම ඊට හේතුවයි. නමුත් ඔහුගේ මිතුරෙකු ඔහුට ලිපියක් ලියමින්, "උදායි, මුහම්මද් නඩි (සල්) තුමා දුතයෙකි, රජෙකු නොවේ.... කාරුණිකය, දායාත්විතය, ඉදිරිගාමී වින්තනයෙකි, සාධාරණත්වය අගයයි. එම නිසා නැවත මව් භූමියට පැමිණෙන්නේ යැයි පැවසීය. මිතුරාගේ කිම විශ්වාස කර පැමිණි උදායි නඩි (සල්) තුමා රැඳී සිටි මස්ජිදය අසලට පැමිණියේය. එහිදී නඩි (සල්) තුමා අසලට පැමිණි වයසක කාන්තාවකගේ ප්‍රශ්න වලට ඉතා කාරුණිකව පිළිතුරු දෙන ආකාරය දැක තම මිතුරා කී දෙය සත්‍යයක් බව වටහා ගත්තේය. නඩි

(සල්) තුමා අසලට ගොස් තමාව හඳුන්වා දුන්නේය. නඩි (සල්) තුමා කාරුණිකව සිතනසි, මෘදු වදන් වලින් ඔහු අමතා එතුමාගේ නිවසට කැඳවාගෙන ගොස් සංග්‍රහ කළේය. මින් පැහැදුණු උදාසී ඉස්ලාමය වැළඳ ගත්තේය ඉස්ලාමය වැළඳ ගැනීමට හේතුව කුමක් දැයි ඔහුගේ මිතුරා ඇසූ විට, "නඩි (සල්) තුමාගේ යහපත් වර්ගාව" යැයි උදාසී පැවසීය.

ඉස්ලාමය ආණ්ඩුකරණය තුළ ඉස්ලාමය දේශපාලන පක්ෂ, කෘෂිකර්මාන්ත, ආර්ථික, නිෂ්පාදන, ගමනාගමන, අදහස් ප්‍රකාශ කිරීම, නිදහසේ රැස්වීම, නිදහස් ඉගැන්වීම, නිදහස් ලිවීම සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථා ලබාදී තිබේ. මෙයයි අනෙකුත් ආණ්ඩුකරණ වලට වඩා ඉස්ලාමය ආණ්ඩුකරණයේ විශේෂත්වය වනුයේ..

විරුද්ධවාදීන් සමඟ කටයුතු කිරීම

අඩිදුල්ලෙන් ඉඩනු අඩිබාස් මෙසේ පවසයි. නඩි (සල්) තුමාට සතුරුකම් කරන පිරිස් එකතු වී ඔහු හා වාද කරන්නට සැරසුණහ. ඔවුහු "මුහම්මද්, ඔබ අපේ ගෝත්‍රිකයන්ට අපහාස කරන්නේය, අපේ දෙවිවරුන්ට අවමන් කරන්නේය, අපගේ සාමූහිකත්වය විනාශ කර දමන්නේය. ඔබට ධනය අවශ්‍ය නම් ඔබව අපි ධනපතියෙකු කරන්නෙමු. එසේ නැතිනම් ඔබව රජෙකු බවට පත් කරන්නෙමු. එසේ නැතිනම් සුරූපි අරාබි කාන්තාවන් ඔබට සරණ පාවා දෙන්නෙමු.

එවිට නඩි (සල්) තුමා, "ඔබලා පවසන කිසිම දෙයක් මට අවැසි නැත, දෙවියන් දුන් පණිවිඩය, ඔහු පෙන්වා දුන් යහමාර්ගය පැවසීම පමණකි. මගේ අරමුණ වනුයේ... එමෙන්ම ඔබ මෙය ප්‍රතික්ෂේප කරන්නේ නම් දෙවියන්ගේ ප්‍රතිචාරය කුමක්දැයි බලා සිටිමි" යැයි පැවසීය.

එවිට ඔවුහු "මුහම්මද්, ඔබේ දෙවියන්ට පවසන්න... ජල උල්පත් නොමැති... කඳු සහිත මේ ප්‍රදේශය සමතලා කර ගංගා ගලායන භූමියක් බවට පත් කරන්නේ යැයි කියා, "එවිට අප ඔබට දෙවියන්ගේ දූතයෙකු යැයි පිළිගනිමු" යැයි කියා පැවසූහ.

එවිට නඩි (සල්) තුමා "මා පැමිණියේ ආශ්චර්යයන් සිදු කිරීමට නොව දෙවියන් පැවසූ දෙය ඔබට පවසන්න පමණි. ඔබ එය පිළිගන්නේ නම් ඔබේ අනාගතය සුවදායක වනු ඇත. ප්‍රතික්ෂේප කරන්නේ නම් දෙවියන්ගේ තීරණයට යටත්වීමට සිදු වෙනු ඇත.

එවිට ඔවුහු එවිට ඔබේ දෙවියන්ගේ දේවදූතයෙකුට මෙහි පැමිණෙන්න කියන්න... ඔහුට කියා උද්‍යාන හා රන් හා රිදී ආකර මවන්න" යැයි කිත. එවිටද මුහුම්මල් නඩි (සල්) තුමා පෙරකි පිළිතුර මුඛ දුන්නේය.

නැවත ඔවුහු "එසේනම් අහස අපේ නිස මත පතිත කරන්න" යැයි කිත. එවිට නඩි (සල්) තුමා, "අල්ලාත් සිතුවොත් එය සිදුවෙනු ඇතැයි" පැවසීය.

මෙහිදී නද්ථ ඉබිනු හරිත් ඉබිනු කල්ද් නැගී සිට "කුරෙංඝවරුනි! මුහුම්මල් සතපවන්තයෙක්, විශ්වාසවන්තයෙක්... ඔහු ඔබේම අයෙක්. ඔහු මායාකරුවෙකු හෝ කපටියෙකු නොවේ. ඔහු මුලාවි නැත. ඔබයි මුලාවක පැටලී සිටින්නේ" යනුවෙන් පැවසීය.

යුද්ධෝපායන් හා සටන් මෙහෙයවීම

අවම ඝාතන ප්‍රමාණයකින් සටන නිමකර ගැනීම එතුමාගේ මූලික අරමුණ විය. සතුරාට මුහුණ දීමට පෙර ඔහු හා ඔහුගේ අනුගාමිකයෝ අල්ලාත්ගේ පිහිට පතන්නේය. සටනකදී එතුමා ඉදිරියෙන්ම සිට සතුරන්ට මුහුණ දෙන්නේය. සතුරාගේ ළඟින්ම සිටින්නේය.

එමෙන්ම තම අනුගාමිකයන්ට පැවසූ දෑ නම් ගැටුමකදී වගා භූමි විනාශ කිරීම, දේපල විනාශ කිරීම, මහළු අය, කාන්තාවන්, දරුවන් ඝාතනය කිරීමෙන් වැළකී සිටිය යුතු බවයි.

එමෙන්ම මෙතුමා සටන් බිමේදී රහස් සංඥා ක්‍රම භාවිතා කළේය. යුද්ධය ජයගත්විට එහි තිබෙන වස්තූන් එහි අයිතිකරුවන්ටම ලබාදුන්නේය. අයිතිකරුවන් නොමැති දෑ තම සේනාවට බෙදා දුන්නේය.

බද්ථ යුද්ධයේ සිරකරුවන්

බද්ථ යුද්ධයේ සිරකරුවන්ව නබි (සල්) තුමා ඉදිරියට රැගෙන ආ විට "ඔවුන්ට ඉතා යහපත් ආකාරයෙන් සලකන්න" යැයි නබි (සල්) තුමා පැවසීය.

අඩු අසිස් ඉඩනු උමෙර් ඉඩනු හාසිම් එවන් සිරකරුවෙකි. ඔහු කුරෙමි ධජය රැගෙන ගිය අයෙකි. නබි තුමාගේ අනුගාමිකයෝ ඔහු පැවසූ ආකාරයටම මා හට සැලකූහ. කෙසේදයත් "මට පාන් කන්නට දී ඔවුහු රටඉඳි කැහ." ඔවුන්ට සිටියේ සිමිත ඔටුවන් ප්‍රමාණයෙකි. මා ඔටුවා මත වාඩි කරවා ඔවුහු පයින් ගමන් කළෝය. මෙයින් මම පුදුමයට පත් වීම් යැයි මොහු පැවසීය.

නබි (සල්) තුමා බද්ථ යුද්ධයෙන් තම භාරයේ සිටි සිරකරුවන් 70 ට නිදහස ලබාදීමට යම්කිසි මුදලක් ගෙවා නිදහස් වන ලෙසත් එසේ මුදල් නොමැති නම් මදිනා වැසියන්ට අධ්‍යාපනය ලබාදී සිර දඬුවමින් නිදහස් වන ලෙස පැවසීය. මෙවන් දෑ නොමැති අයට පවා නිදහස ලබාදුන්නේය.

තම බැණාට පවා මුදල් ගෙවා නිදහස් වීමට අණ කිරීම

නබි (සල්) තුමාගේ දියණිය වූ සෙහබ්ගේ සැමියා වූ අඩු අල් - අස් ඉඩනු අල් - රාබියාව නිදහස් කර ගැනීම සඳහා සෙහබ් එම නියමිත මුදල ගෙවීම සඳහා ඇගේ මව වූ කදීජා තුමාය ඇයට ලබා දී තිබූ මාලය යැවූවාය. මෙම මාලය දුටු විට නබි (සල්) තුමාගේ ඇස්වලට කඳුළු පිරුණි. එවිට නබි (සල්) තුමා තම අනුගාමිකයන් දෙස හැරී "මා කුමක් කළ යුතු දැයි" ඔවුන්ගෙන් ඇසීය. එවිට ඔවුහු "අල්ලාහ්ගේ දුතයාණෙනි, අප හා අපගේ දේපළ ඔබ සතුවන්නේ යැයි පැවසූහ. එවිට ඔවුන්ට ස්තූති කළ නබි (සල්) තුමා අඩු අල් අස්ව නිදහස් කර එම මාලය ද දී පිටත් කර හැරියේය. එමෙන්ම නිදහස් අරගලයට එකතු වෙන ලෙස තම දියණියට පණිවිඩයක් දුන්නේය.

මක්කාටට පැමිණි අඩු අල් - අස් නබි (සල්) තුමාගේ පණිවිඩයට

සෛනබ්ට දුන්නේය. ඇය මදිනාවට පැමිණෙන අතරමගදී හබ්බාබ් ඉබ්නු අල් - අස්වද්ගේ පහරදීමකින් මරණයට පත් වූවාය. ඔහුව මරණයට පත් කරන ලෙස නඩි තුමා අණ කළේය. නමුත් ඔහු සැකවී සිට මක්කා ජයග්‍රහණයෙන් පසු නඩි (සල්) තුමා ළඟට විත් ඉස්ලාමය වැළඳ ගත්තේය. නඩි (සල්) තුමා ඔහුට සමාව ලබා දුන්නේය.

වධහිංසා හා අංග ජේදනය තහනම් කිරීම

ඉබ්නු ඉස්නාක් මෙසේ වාර්තා කරයි. වරක් නඩි (සල්) තුමාගේ අනුගාමිකයෙක් "නඩි තුමනි, ඔබට අවමන් කරන සුහෙල් ඉබ්නු අම්ර්ගේ දත් ගලවා දමා, දිව කපා දමමි" යැයි පැවසීය. එවිට නඩි (සල්) තුමා "මම "අල්ලාන්ගේ දුතයෙක්මි. වධහිංසා හා අංග ජේදනය සිදු නොකරමි". එමෙන්ම "එය අනුමතද නොකරමි" යැයි පැවසීය.

යහපත උදෙසා

බද්ල් යුද්ධයේදී අඩු සුරියාන්ගේ හන්දලාන් නැමති පුතු මියගිය අතර අම්ර් නැමති පුතු සිරගත විය. මින් කෝපයට පත් අඩු සුරියාන් කැබලුල්ලාත්ව වන්දනාමාන කිරීමට පැමිණි බනි අම්ර් ඉබ්නු අවිෆ් අත් අඩංගුවට ගත්තේය. කුරෙෂිවරු නඩි තුමාට දී තිබූ පොරොන්දුව එනම් වන්දනාවට පැමිණෙන අයට හිරිහැර නොකිරීම බිඳ වැටුණි. අවිෆ්ව තිදහස් කර ගැනීම සඳහා නඩි තුමා අම්ර්ව තිදහස් කර යැවීය.

කතුරන් සමඟ කාමය

නඩි (සල්) තුමා මදිනාවට ඇතුළු වීමේදී බහු නදීර් ගෝත්‍රිකයන් සමඟ ගිවිසුමකට එළැඹුණේය. නමුත් ඔවුහු යුදෙව්වන් සමඟ එක්වී එම ගිවිසුම බිඳ දැමූහ. එමෙන්ම ඔවුහු නඩි (සල්) තුමාව ඝාතනය කිරීමට උත්සාහ දැරූහ.

අම්ර් ඉබ්නු ජන්ස් නැමැත්තා "මම ඔහුව ඝාතනය කරන්නෙමි" යැයි ඉදිරිපත් විය. එවිට සලිම් ඉබ්නු මුස්කම් නැමැත්තා පැවසූ දෙය නම්,

"කිසිවක් නොකරන්න" දෙවියන් වහන්සේ ඔහුව අනිවාර්යයෙන්ම දැනුවත් කරනු ඇතැයි පැවසීය.

නබි (සල්) තුමා යුදෙව්වන්ට තමන් සිටින නිවාස වලින් ඉවත් වීමට දින දහයක් ලබා දුන්නේය. යුදෙව්වන් ඊට එකඟ නොවූහ. ඉමාම් අලි ඇතුළු පිරිස මදිනාව වට කළහ. දින 21 ක් පුරා මෙම වැටලීම සිදුවිය. "ඔබ නගරයෙන් ඉවත්වන්නේ නම් ඔබේ රැකියාද, ඔබ සතු සම්පත් ද සුරක්ෂිත වනු ඇතැයි පැවසීය." එවිට ඔවුහු තම දරුවන්ද , කාන්තාවන්ද, රැගෙන තමන්ගේ නිවස කඩා බිඳ දමා නගරයෙන් පිටව ගියහ.

උදාරත්වය

නබි (සල්) තුමා දිනක් ගහක් අසල වූ ගසක සෙවණේ වාඩි වී සිටියේය. ගහ පිටාර ගලන්නට විය. පිටාර ජලය නබි (සල්) තුමා හා ඔහුගේ මිතුරා දෙසට ගලන්නට විය. මෙහිදී බහුදේවවාදියෙකු නබි (සල්) තුමා ව දැක ඔහුව මරණයට පත් කිරීමට සැරසී කඩුව පපුව මත තබා "දැන් ඔබේ පීචිතය තිබෙන්නේ කා අත" දැයි විමසීය. එවිට නබි (සල්) තුමා "දෙවියන් හා ඔබේ අතේ" යැයි පැවසීය. පිබිරිල් පැමිණ එම පුද්ගලයාට අසු පිටින් ඇඳ බිඳ දැමුවේය. එවිට නබි (සල්) තුමා කඩුව ගෙන එම පුද්ගලයාගේ පපුව මත තබා "දැන් ඔබේ පීචිතය තිබෙන්නේ කා අත" දැයි විමසීය. "ඔබේ කාරුණිකත්වය හා උදාරත්වය මත" යැයි ඔහු පැවසීය. නබි (සල්) තුමා ඔහුව අතහැරියේය. "මට උදාර පුද්ගලයෙකු මුණගැසුණෙමි" යැයි පවසා නබි තුමාගේ උදාරත්වය තමන් දන්නා සියල්ලන්ටම ප්‍රචාරය කළ අතර ඉස්ලාමය ද වැළඳ ගත්තේය.

තම මිතුරන්ව රැකබලා ගැනීම

ගමන් යෑමේදී තම දුර්වල සගයන්ට උපකාර කළේය. වරක් ජාබිර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාන් අල් - අන්කාරිව වරක් මගදී දුටුවේය. ඔහු දුකෙන්

සිටියේය. ඊට හේතුව විමසූ විට "නඩි තුමනි, මාගේ ඔටුවා ගමන් කරන්නේ සෙමින් යැයි පැවසීය. එවිට නඩි (සල්) තුමා එම ඔටුවා තමාට විකිණිය හැකි දැයි විමසීය. එවිට ජාබ්‍ර් "නැත, මා ඔබට එය පරිත්‍යාග කරන්නම්" යැයි කීවේය. මම ඔබට රන් අවුන්නයක් දෙන්නෙමි, ඔබ මට ඔටුවා දෙන්න යැයි නඩි (සල්) තුමා පැවසීය. ඔහු එය ගෙන නඩි තුමාට ඔටුවා භාර දුන්නේය. "ඔටුවා මාගේ වුවත්, මදිනාවට යන තෙක් ඔබම ඔටුවා පැද එන්න" යැයි නඩි තුමා කීවේය.

පසුදින උදෑසන ඔහු ඔටුවා පල්ලිය ළඟ තබා ගියේය. මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමා පල්ලියට එන විට මෙය දැක "කාගේ ඔටුවා" දැයි විමසූ විට අනුගාමිකයෙකු කීවේ "මෙය ජාබ්‍ර්ගේ ඔටුවා" කියාය. පසුව ජාබ්‍ර්ව කැඳවා ඔටුවාද ඔහුටම භාරදී රන් අවුන්නයක් ද ලබා දී පිටත් කර හැරියේය.

කුසගින්න දරාගත්තේය

අධික කුසගින්න ඇති වූ විට ගලක් බබේ ගැට ගසා ගැනීම නඩි තුමාගේ පුරුද්දකි. කන්දක් සටන අවස්ථාවේදී ආතිමා තුමිය නඩි තුමා වෙත පැමිණ පාන් පොතු පිරිනැමුවාය. හුසෙන්න හා හසන්න තැනු පාන් ගෙඩියේ පොතු කොටස ඔබට ගෙනාවෙමි යැයි ඇ කිවිට, "ඔබේ පියා දින තුනකට පසු ගන්නා පළමු ආහාර වේල මෙය" යැයි නඩි තුමා පැවසීය.

කතුරා මිතුරා බවට පත් වීම

වරක් මුස්ලිම්වරුන්ව භාතනය කළ ඉබ්නු උතාල් නැමැත්තාට පල්ලියේ කණුවක ගැට ගසන ලදී. (කාමරයක තනි කර තැබූ බව සමහර වාර්තාවල කියැවේ) ඔහුව බැලීමට ගිය නඩි තුමා "තමාමා ඔබට කොහොමදැයි" විමසීය. එවිට ඔහු "මා මරාදමන්න, නැතිනම් මුදා හරින්න, නැතිනම් මුදල් අවශ්‍ය නම් කියන්න" යැයි පැවසීය. මෙය ඇසූ නඩි තුමා ඔහු මුදාහරින්න යැයි අණ කළේය.

මින් සුදුසුමයට පත් වූ තමාමා මා ඔබව පිළිකුල් කළෙමි, දැන් ඔබට ආදරය කරමි. ඔබේ මත වැරදි යැයි කිවෙමි. දැන් එය නිවැරදි යැයි පිළිගනිමි. ඔබ සිටි භූමියට වෙර කළෙමි. දැන් එයට ගෞරව කරමි යැයි පවසා මක්කාවට වන්දනාවට යෑමට අවසර ඉල්ලිය. නඩි (සල්) තුමා ද අවසර දුන්නේය. මක්කාවට ගිය මොහු මුහුණතේද නඩි (සල්) තුමාගේ අවසරයකින් තොරව තිරිඟු ඇටයක්වත් ලබා නොදෙමි" යැයි කුරෙහිවරුන්ට කිය. කුරෙහිවරු පිඩාවට පත් වූහ. නඩි තුමාගේ ඉල්ලීම මත තමාමා මක්කාවට තිරිඟු ඇට සැපයීය.

හුදෙබියා සාම ගිවිසුම

කුරෙහිවරුන්ගේ යම් අයෙකු ඔහුගේ / ඇයගේ භාරකරුගේ අවසරයකින් තොරව මක්කාවේ සිට මදිනාවට ගොස් මුහුණතේද නඩි (සල්) තුමා හා එක් වන්නේ නම් ඔහු / ඇය නැවත කුරෙහිවරුන්ට භාරදිය යුතුය. එමෙන්ම නඩි තුමා ළඟ සිටින්නෙකුට කුරෙහිවරුන් වෙත යා යුතු යැයි අවසර ඉල්ලන්නේ නම් ඊට අවසර දිය යුතුයි.

අවාසිදායක වුවද මෙම ගිවිසුමට අත්සන් කිරීමට නඩි තුමා එකඟ විය. මෙයට නඩි තුමාගේ සමහර අනුගාමිකයෝ විරුද්ධ වූහ. මේ අවස්ථාවේදී සුහෙල්ගේ පුත් අඩු ජන්දල් පියාගේ අනුදැනුමකින් තොරව මුස්ලිම්වරුන් වෙත ආවේය. සුහෙල් තම පුතුව තමන් වෙතට භාරදෙන තෙක් ගිවිසුමට අත්සන් කිරීමට ඉඩ නොදෙන බව කුරෙහිවරුන්ට පැවසීය. මෙහිදී අඩුජන්දල්ව ඔහුගේ පියා වෙත භාර කළ නඩි (සල්) තුමා "ඉවසිලිවන්නව, දෙවියන්ට ඔබට නිසැකවම පිහිටවනු ඇත. සමස්ත මුස්ලිම්වරුන් වෙනුවෙන් මෙය දරාගන්න" යැයි නඩි තුමා අඩු ජන්දල්ට පවසා ගිවිසුම අත්සන් කළේය.

හුදෙබියා ගිවිසුම ආරක්ෂා කිරීම

නඩි (සල්) තුමා මදිනාවට යන විට අඩු බසිථ ඉබ්නු උසෙද් ඉබ්නු භාරිතා අල් - තකරි නැමැත්තා කුරෙහිවරුන්ගෙන් පලාවිත් ඉස්ලාමය වැළඳගෙන සිටියේය. මක්කාවේ සිට ඔහුව රැගෙන යාමට පැමිණි

පුද්ගලයන්ට නඩි තමා ඔහුව භාර කළේ ගිවිසුම ආරක්ෂා කළ යුතු නිසාය. මේ යන අතරමගදී ඔවුහු කැමට නතර වූහ. මෙහිදී බසිර් ඉන් එක් අයෙකුට ඝාතනය කළ අතර අනෙකා මදිනාවට පැනගොස් නඩි තමාට සිදු වූ සිදුවීම කිවේය. බසිර් ද මදිනාවට ආ විට "ඔබ යුද්ධයක් ඇති කිරීමට ද යන්නේ" යැයි නඩි තමා ඇසීය. තමන්ව නැවත වරක් කුරෙහිවරුන් වෙත භාරදීමට යන බව දැනගත් බසිර් ඉස්ලාමය වැළඳගත් තවත් කුරෙහිවරු පස්දෙනෙකු සමඟ ජුහෙනා බලා පිටත්ව ගියේය. පසුව මේ පුද්ගලයාම ඉස්ලාමය වැළඳ ගත් කුරෙහිවරු එන්නට පටන් ගත්හ. එය තුන්දහසකට අධික විය.

කිසිදු ගැටුමකින් තොරව මේ ගිවිසුම හරහා වසර දෙකක කාලය තුළ කුරෙහිවරු විශාල ප්‍රමාණයක් ඉස්ලාමය වැළඳගත්හ.

රාජ්‍යය තුළ රැකවරණය ලබාදීම

මුස්ලිම්වරුන් 15 දෙනෙකු ඝාතනය කළ යුදෙව්වන් පිරිසක් උමං මාර්ග තුළ තැනූ කුඩාරම් වල සැඟවී සිටියහ. ඔවුන් අත සුළු ප්‍රමාණයේ ධනයක් හා ආහාර තිබුණි. මෙහිදී එක් යුදෙව්වෙක් නඩි තමාගෙන්, "මට හා මගේ පවුලේ අයට රැකවරණය ලබාදිය හැකි දැයි" විමසීය. "ඔව්, ඔබ ආරක්ෂිතයි" යැයි නඩි තමා පැවසීය. නමුත් අපව වටලෑමෙන් වළකින්න යැයි ඉල්ලූ ඉල්ලීම නඩි තමා අහක දැමීය. දැඩි වටලෑම් නිසා පහරදීමක් හෝ කළ නොහැකි තත්ත්වයක සිටි යුදෙව්වන් යටත්වීමට කැමැත්ත පළ කළ විට කෙෙබර් හුමියෙන් ඔවුන්ද ඔවුන්ගේ සම්පත් ද රැගෙන ඉවත්ව යා යුතු බවට නඩි තමා අණ කළේය.

ඉස්ලාමය වැළඳගත් යුදෙව්වන්

අස්වැන්න නෙළාගත් පසු ඉවත්වී යන්නම් යැයි යුදෙව්වන් ඉල්ලූ ඉල්ලීමට නඩි තමා ඉඩ දුන්නේය. ඔවුන් කළ තවත් ඉල්ලීමක් නම් එම හුමියේම සිටීමට ඉඩ දෙන ලෙසයි. නඩිතමා කිවු දෙයක් නම් නඩි තමා කැමැති තාක් සිටිය හැකි බවත් ඔහු ඉවත්වන්නට කියන්නේ නම් ඉවත්විය යුතු බවත්ය. නඩි තමා අස්වැන්න නෙළන කාලය ළං වූ විට

අඩිදුල්ලාත් ඉඩිනු රවාව එහි යැවීය. අස්වැන්න ලබාගෙන ඊට සරිලන වටිනාකමකින් භාගයක් හෝ අස්වැන්න ලබාදෙන ලෙස අඩිදුල්ලා පැවසීය. මෙම නීති ගරුක බව ගැන පැහැදිලි යුදෙව්වෝ ඉස්ලාමය වැළඳ ගත්හ.

සමාව දීම

සෛනඩ් නැමති යුදෙව් කාන්තාව වරක් නඩි තුමාට බැටළු මස් උයා ගෙනවිත් දුන්නාය. නඩි තුමා හා බිස්ට් ඉඩිනු බාරා මස් අනුභව කිරීමට පටන්ගත් විට එකවර නඩි තුමා "මස් කෑම නවත්වන්න! මෙහි විෂ තවරා ඇති බව මට මේ මාංශ කියන්නේ" යැයි පැවසීය. එම කාන්තාව දෙසට හැරුණු නඩි තුමා "ඔබ මේ දේ මාගේ ජනයාට කළා නම් මම සමාව නොදෙමි" යැයි කීය. ඇත්තටම ඔහු දෙවියන්ගේ දූතයෙක් බව මම තේරුම් ගතිමි. ඔහු රජෙකු වුවා නම් මා එතැනම මරා දමනු ඇතැයි ඇය පවසා ඉස්ලාමය වැළඳගත්තාය.

සුදු කොඩිය රැගෙන යාම

නඩි තුමා සිරියාවේ පාලකයා වූ බුස්ටා රජුට ඉස්ලාමය වැළඳගන්නා ලෙසට ආරාධනා කළේය. මෙම පණිවිඩය රැගෙන පැමිණි පුද්ගලයාව රජුගේ ආරක්ෂක නිලධාරියා විසින් භාතනය කරන ලදී. මෙම භාතනය නඩි තුමාට ගෝකය ගෙන දුන්නේය. නඩි තුමා තම පිරිස කැඳවා ලුහර් සලාතයෙන් පසු දේශනාවක් පැවැත්වීය. දෙවියන්ගේ නාමයෙන් සටන් කරන ලෙසත් දෙවියන් අවිශ්වාස කරන්නන් සමඟ සටන් කරන ලෙසත් දරුවන්, කාන්තාවන්, වයසක අය මරා නොදමන ලෙසත්, ගස් වලට හානි නොකරන ලෙසත් ඉල්ලා සිටියේය.

සුදු කොඩියක් ජෆාර් ඉඩිනු අඩු තාලිබ් අතට දී "ඔබට සතුරා මුණ ගැසුණු විට කරුණු තුනක් සඳහා ඔහුට ආරාධනා කරන්න, ඉස්ලාමය පිළිගන්නේ නම් ඔවුන්ව අත්හරින්න. ඔවුනට නිදහසේ සිටීමට ඉඩ ලබා දෙන ලෙස ඉල්ලා සිටින්න. එමෙන්ම ඔවුන්ගේ යුතුකම් හා වගකීම්

ආරක්ෂා කරන ලෙස ඉල්ලා සිටින්න" යැයි පැවසිය. ඔවුන් සටන් කිරීමට අකමැති නම් පියා බද්ද (මුස්ලිම්වරුන් යටතේ සිටින විට ගෙවන බද්ද) ගෙවන ලෙස කියන්න. එසේත් නොකරන්නේ නම් යුද්ධ කරන්න යැයි නඩි තුමා පැවසිය.

ප්‍රොතික්ෂිත සමාව දීම

මක්කාවට යාම සඳහා සූදානම් වන ලෙස තම ජනයාට නඩි තුමා දැනුම් දුන්නේය. මක්කාවට පැමිණෙන විට මක්කා ජනතාවට දැන්වීම සඳහා හතිබි ඉබ්නු ඛල්තාත්ට ඩිනාර් දහයක මුදලක් සාරා අතටදී එම ලියුම දුන්නේය. සාරා අබුඅම්ර් ඉබ්නු සාගි ඉබ්නු හිෂාමියේ සේවිකාව වූවාය. නඩි තුමා ඇය මුණ ගැසුණු විට ඔබ මුස්ලිම් දැයි විමසිය. ඇය "නැතැයි" කීවාය. "ඔබ මේ රටට පැමිණි අයෙක්දැයි" ඇසූ විට ඇය "නැත" කීවාය. "ඔබ කුමටද ආවේ" යැයි ඇසූ විට "ඔබ මාගේ පවුල වන්න ඔබ මගේ අනුශාසකයාවන්න, මට වස්ත්‍ර මෙන්ම රැකවරණය ලබා දෙන්න" යැයි ඉල්ලා සිටියාය.

ඇයට වස්ත්‍ර හා යම් මුදලක් නඩි තුමා ලබා දුන්නේය. මක්කාවට නඩි තුමා පැමිණෙන බව කිව සඳහා හතිබි සාරාට ලියුම දී පිටත් කර හැරියේය. මේ සිදුවීම පිබිරිල් නැමැති දේවදූතයා නඩි තුමාට කිවේය. ඉමාම් අලි කැඳවා නඩි තුමා "අපගේම අයෙක් අප මක්කාවට පැමිණෙන බව දන්නවා කාන්තාවක් පිටත්කර යවා තිබෙනවා" යැයි දැනුවත් කළේය.

ඉමාම් අලි ඇතුළු පිරිස ඇය අත්අඩංගුවට ගත්ත. නමුත් ඇය ළඟ ලියුමක් නොතිබුණි. නමුත් ඉමාම් අලි එය විශ්වාස නොකළේ නඩි තුමා ඇය ලියුමක් රැගෙන යනවා යැයි කියා තිබීම නිසාය. ඇය වේලය තුළ සඟවා තිබූ ලියුම අනෙක් පසට හැරී ඉවතට ගෙන ඉමාම් අලිට දුන්නාය.

පසුව හතිබිට දඬුවමක් ලෙස එම ලියුම ඔහු විසින්ම ජනයා ඉදිරියේ කියවන ලෙස අණ කරන ලදී. මම ඉස්ලාමයට ප්‍රේමිකම් නොකළෙමි. යැයි එම ලියුම කියවූ පසු හතිබි නඩි තුමාට කිවේය. ලියුම ලිවීමට හේතුව කුමක් දැයි නඩි තුමා ඔහුගෙන් ඇසීය. "නඩි තුමනි, මගේ පවුලේ

අය සිටින්නේ මක්කාවේ, නමුත් ඔවුන්ට රැකවරණයක් ලබාදෙන්න ගෝත්‍රයක් නැතැ. මටත් යම් බලයක් තිබේ යැයි පෙන්වීමටයි මෙය කළේ" යැයි පැවසීය. නඩි තුමා ඔහුට සමාව දී අනිත් අයටද මොහුට කාරුණිකවන ලෙස අණ කළේය.

මක්කාවට ඇතුළුවීමට මත්තෙන් (පෙර)

අල් අබ්බාස් මෙසේ පවසයි. සැම විටකම ගෝත්‍රික කණ්ඩායමක් අප පසුකර යන විට "ඒ කවුදැයි" අඩු සුරියාන් මගෙන් අසයි. මම එවිට "සලිම්" යැයි කියමි. තව පිරිසක් යන විටද එයම අසයි. එවිට මම "මුසෙහා" යැයි කියමි. තව පිරිසක් යන විට නැවත අසයි. එවිට මම එය නඩි තුමා, මුහාජිරින්වරු හා අන්කාරිවරු යැයි පවසමි. "එම පිරිස ඉක්මවීමට බලය තිබෙන්නේ කාටදැයි" ඔහු මගෙන් විමසා ඔබේ ඥාතියා රාජධානියක් හඳුන්වා දැයි නැවත අසයි. එවිට මම ඔහු රජෙකු නොව දුතයෙකු යැයි පවසමි. මෙසේ සිටින විට සාද් ඉබ්නු ඉබාද් අඩුසුරියාන් පසු කරමින් යනවිට "අද දරුණු පරාජයක් අත්කර දෙන්නෙමු" යැයි පැවසීය. ඒ පිළිබඳව අඩු සුරියාන් නඩි තුමාට පැමිණිලි කළේය. කාරුණික විය යුතු බව පවසා සාද්ගෙන් එම ධජය ගෙන ඉමාම් අලිට එය ලබාදන්නේය. ඉමාම් අලිට එය රැගෙන "අද දයාවේ දවසයි, කාන්තාවන්ගේ රැකවරණයේ දිනයයි" යනුවෙන් පවසමින් ගියේය.

අඩු සුරියාන් කුරෙහිවරුන්ට උස් හඬින් මුහුම්මද් පැමිණෙනවා! ඔබට රැකවරණය අවශ්‍ය නම් අඩු සුරියාන්ගේ නිවස වෙත එන්න. එසේ නැතිනම් කැබාව වටා සිටින්න යැයි" කීවේය. ජනතාව උපහාසයෙන් "ඔබේ නිවස අපට ආනාරක්ෂිතයි" යැයි පවසා තම නිවෙස් වලින් ඉවත් වූහ. මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමා මක්කාවට ඇතුළු විය.

ඉස්ලාමීය ජයග්‍රහණය

අල්ලාන්ගේ අණපරිදි මුහුම්මද් නබි (සල්) තුමා මක්කා නගරයට පිවිසියේය. ඔහුගේ සුළු පියා වූ අබුතාලිබ් විසින් ලබාදුන් කුඩාරමක නවාතැන් ගත්තේය. නබි (සල්) තුමා මක්කා නගරයේ කිසිවෙකුගේ නිවසේ නවාතැන් ගැනීම ප්‍රතික්ෂේප කළේය.

නබි (සල්) තුමා මක්කාවට ඇතුළුවන්නා වූ සියළුම මාර්ගයන් වසා දමන ලෙස තම සහභාවරුන්ට පැවසීය. එය ඔහුගේ සතුරන්ට එල්ල කළ මරු පහරක් විය. එහිදී නබි (සල්) තුමා පැවසූ දෙයක් නම් අවිගත් සතුරන් ඔවුන්ට පහර දුන්නොත් පමණක් පහර දෙන ලෙසය.

මුහුම්මද් නබි (සල්) තුමා තම සහාබි කෙනෙකු වූ අබු රුවෙව්නා අල් මන්නාමි අතට ධජයක් ලබා දුන්නේය. එම ධජය රැගෙන එම ධජයේ සෙවණට එනන්නගේ පිටිත හා දේපළ ආරක්ෂා වෙන බව ප්‍රකාශ කරන ලෙස දැනුම් දුන්නේය. මෙහි අරමුණ වූයේ ලේ හැලීමකින් තොරව බලය තහවුරු කිරීමයි. මක්කා වැසියෝද ඒ ආකාරයට කටයුතු කළහ.

මක්කාවට ඇතුළු වූ මුහුම්මද් නබි (සල්) තුමා ශුද්ධ වූ නිවස වූ කෛබාවට පැමිණ එය පැදකුණු කළේය. මේ අවස්ථාවේදී කෛබාවේ භාරකරු ලෙස කටයුතු කළේ උස්මාන් ඉබ්නු තල්හාය. ඔහු එහි යතුරු භාරදීම ප්‍රතික්ෂේප කළ විට ඉමාම් අලි තුමාගේ මැදිහත්වීමෙන් යතුර ලබාගෙන කෛබාව විවෘත කළේය. ඉන්පසු එහි ඇතුළු වූ නබි (සල්) තුමා කෛබාවේ බිත්තියේ ඇඳ තිබූ රූපයන් දෙකක් දුටුවේය. ඒවා මකා දමන ලෙස තම සහභාවරුන්ට පැවසුවේය. සහභාවරු තෙත රෙදි කැබැල්ලකින් එය පිස දැමූහ. පසුව රකාත් දෙකක සලාතයක් ඉටු කළේය.

පසුව නබි (සල්) තුමා කෛබාවේ දොරටුව අසලට පැමිණෙන විට කුරෙෂිවරු බයෙන් තැති ගත්හ. ඒ තමන්ට කුමක් සිදුවන්නට යන්නේදැයි නොදත්කමය. මානුෂිකත්වයෙන් අගතැන්පත් මුහුම්මද් නබි (සල්) තුමා ඔවුන්ගේ බිය පහකර මෙසේ දේශනා කළේය.

"අල්ලාහුනආලා අසම් සම්ය, ශ්‍රේෂ්ඨය... ඔහු තම ගැත්තාට දුන් පොරොන්දුව ඉටු කළේය. එනම් ගැටුමකින් තොරව මක්කාව අත්පත් කරගැනීමය. සැම යහ ක්‍රියාවක්ම, සැම ධනයක්ම, ලෙ ගැලීම්... අයහපත් ක්‍රියා... ප්‍රතික්ෂේපකිරීම් ආදී සැම දෙයක්ම මගේ දෙපතල ළග ඇත. අල්ලාහගේ ශුද්ධ භූමිය, ශුද්ධ වූ චන්ද්‍රනීය ස්ථානය එහි නියම උරුමක්කරුවන්ට... භාරකරුවන්ට.... හිමි වී ඇත. එක් දිනක් තුළ මක්කාව පය ලැබුවෙක්ම මම.... දැන් මෙතැන් සිට මක්කාවේ පූජනීයත්වය ඇරඹෙනු ඇත. ගස් කැපීම හා සතුන් දඩයම් කිරීම නවතිනු ඇත....."

"ජනයිති ! ඔබ සියළු දෙනාම ආදම් හා ඔහුගේ පෙළපතෙන් පැවත එන්නන්ය... ඔබලා ජාතිලියාවරුන්ගෙන් පැවත එන්නන් යැයි පුරකාරම් දොඩා පලක් නැත... එවා සියලු දෑ ප්‍රතික්ෂේපිතය...."

"ජනයිති ! අපි ඔබට පිරිමි හා ගැහැණුන් ලෙසද, ග්‍රෝත ලෙසද නිර්මාණය කළෙමු.." 01

"වඩාත් යටහත් පහත් ගැත්තා වන්නේ දෙවියන්ට බිය ඇත්තා පමණි, අරාබි කවා කරන්නා ඔහුගේ පරම්පරාවෙන් පැවතෙන්නෙකු නොවේ...."

"කුරෙම් වැසියනි! ඔබ සිතන්නේ කුමක්ද? එය මා හට පවසන්න...."

එවිට කුරෙම්වරු ඔබ අපට යහ දෑ පැවසුවේය... "ඔබ අපගේ ශ්‍රේෂ්ඨ සහෝදරයෙකු වන්නෙය... ඔබ අපට පරාජය කළේය..." යනුවෙන් පැවසූහ.

මගේ සහෝදර යුසුෆ් නබ් තුමා පැවසූ දෑ ඔබට පවසමි.

"අද ඔබට එරෙහිව කිසිදු පැමිණිලක් ඇත. අල්ලාහ ඔබලාට සමාව දෙන්නවා. ඔහු ශ්‍රේෂ්ඨයාමය." 02

මෙම කුර්ආන් වැකිය පවසා "ඔබලා සියලුම නිදහස්, දැන් පිටව යන්න යනුවෙන්" පැවසීය.03

01 අල් කුර්ආන් (49):13

02 සුරා යුසුෆ් (12) : 92

03 අල් කුර්ආන් (4) : 58

මේ සිදුවීම ඉස්ලාමය නොවැළඳගත් කාලීර්වරුන්ට මහත් වදයක් විය.

කෑබාවේ භාරකාරත්වය

නඩි (සල්) තුමා මස්පිදයේ වාඩි වී සිටින විට ඉමාම් අලි තුමා කෑබාවේ යතුර රැගෙන පැමිණියේය. එවිට අබ්බාස් නැති සිට තමන්ට එහි භාරකාරත්වය ලබාදෙන ලෙස ඉල්ලු විට පහත සඳහන් කුර්ආන් වැකිය පහළ විය.

"දෙවියන් එහි නියම හිමිකරුවන්ටම ඔවුන්ට අදාළ දේ හිමි විය යුතු බව අභ්‍යාසය..."

ඒ අනුව නඩි (සල්) තුමා තම සහායී වූ ඉමාම් රලිට කෑබාවේ යතුර උස්මාන් ඉබ්නු තල්හාටම නැවත භාරදෙන ලෙස පැවසීය. මේ නැවත භාරදීම තල්හා බලාපොරොත්තු නොවූ සිදුවීමක් විය. "අලි! ඔබ මාගෙන් බලහත්කාරයෙන් යතුර ලබාගත්තේය. දැන් කාරුණිකව මා වෙත එය භාර දෙන්නේය" යනුවෙන් කී විට, "ඔව්, දෙවියන් වහන්සේ නබි (සල්) තුමාට නියම හිමිකරුවන්ටම ඔවුන්ට අදාළ දේ හිමිවිය යුතු බව අභ්‍යාසය." යනුවෙන් ඉමාම් (අලි) ප්‍රකාශ කළේය.

මෙය ඇසූ තල්හා ඉස්ලාමය වැළඳගත් අතර ඔහුටම කෑබාවේ භාරකාරත්වය හිමිවිය. "ජාතිලියා සමයේ සඳුදා හා බුහස්පතින්දා දිනවල අපි කෑබතුල්ලාව විවරකර තබන්නෙමු." දිනක් මුහම්මද් නඩි (සල්) තුමා පිරිසත් සමඟ කෑබතුල්ලාවට පැමිණියේය. මෙය එතුමා මදිනාවට යෑමට පෙර සිදු වූ සිදුවීමකි. එවිට මම කෑබතුල්ලාවේ දොර වසා එතුමාට බාධා කළෙමි. එවිට නඩි (සල්) තුමා ඉතා කාරුණිකව "උස්මාන්! දිනක් මේ යතුර මා අත තිබෙනු ඇත. ඔබ එය මගේ අතින් ගනු ඇතැයි" පැවසීය. "එවන් දිනයක් වේ නම් එය කුරෙංඝිවරුන් විනාශ වී ගිය දිනයක් වනු ඇතැයි" මම පැවසුවෙමි. එවිට එතුමා "නැත, ඔවුන් විනාශ නොවනු ඇත, ඔවුන් මට ගෞරව කරනු ඇතැයි" පැවසීය.

ඔහු නැවත කඩාව කරා පැමිණීමෙන් ඔහු පැවසූ දෙය සත්‍යවන්නට යන්නේ යැයි මට සිතුවේ. "උස්මාත්! මා ඔබට පැවසූ දෙය මතකදැයි" ඇසූ විට "සත්තකින්ම, ඔබ අල්ලාගත් දුතියා ලෙස පිළිගනිමි" යැයි මම පැවසුවෙමි.

පරම සතුරන්ට සමාව දීම..

මක්කා වැසියන් ඉස්ලාමය වැළඳගත් විට නබි (සල්) තුමා අල්ලාගත් හා රුසුල්වරයාට යටත් වී ඒ අනුව ජිවත්විය යුතු බවට (බයිසත්) පොරොන්දු කරවා ගත්තේය. නමුත් ඉස්ලාමයට හා එතුමාට විරුද්ධව කටයුතු කළ පිරිසක් ද වූහ. නබි(සල්) ඉබ්නු අල් අස්වල් හා ඉක්රිමා ඉබ්නු අබුජහල් එවැන්නන්ය. මොවුන් බහුදේවවාදීන් වූහ. නබි (සල්) තුමා බයිසත් ගන්නා විස්තරය දැනගත් ඔවුන් පළා ගියහ. මොවුන් රුකවරණය ලබා ගැනීම සඳහා ඉමාම් අලිගේ සොයුරිය වූ උමිමු හනිගේ නිවසට ගියහ. ඇය ඔවුන්ට රුකවරණය දුන්නාය. මෙය දැනගත් ඉමාම් අලි මුහුණ ආවරණය කරගත් යකඩ හිස්වැස්මක් දමාගෙන එම නිවස අසලට පැමිණ "ඔබ ආරක්ෂා කරන්නන්ව එළියට දමන්න" යැයි කැරැගිය. එවිට උමිමු හනි නිවසින් එළියට පැමිණියාය. ඇය මොහු ඉමාම් අලි බව නොදැන මම නබි (සල්) තුමාගේ දියණියක් වන්නෙමි; ඉමාම් අලිගේ සොයුරියක් වන්නෙමි යැයි පැවසුවාය. "ඔවුන්ව නිවසින් එළියට දමන්න" යැයි ඉමාම් අලි නැවත පැවසීය. මම නබි (සල්) තුමාට පැමිණිලි කරමි" යැයි ඇය පැවසුවාය. එවිට ඉමාම් අලි හිස්වැස්ම අයින් කළේය. එවිට ඇය "මම ඔබ ගැන නබි (සල්) තුමාට පැමිණිලි කරමි යැයි පැවසූ විට "සත්තකින්ම, ඔහු ඉහළ තැනිතලාවේ සිටිනවා, ඔබ ගොස් පැමිණිලි කරන්න" යැයි පැවසීය.

ඇය නබි (සල්) තුමා වෙත පැමිණ සිදු වූ සිදුවීම පැවසුවාය.

"උමිමු හනි අපි ඔබට සාදරයෙන් පිළිගන්නෙමු! ඔබ ඔවුන්ට කෙසේ රුකවරණය ලබා දුන්නේ ද ඒ හා සමාන වූ රුකවරණයක් අපි ලබාදෙන්නෙමු" යැයි පැවසීය.

මේ සිදුවීමෙන් පසු නඩිබාර් ඉස්ලාමය වැළඳ ගත්තේය. පසුව ඉබ්නු අබ් සාරා, උස්මාන් වැන්නන් ඉස්ලාමය වැළඳගත් අතර ක්‍රමයෙන් සැකවී සිටි පිරිස් එළියට පැමිණ ඉස්ලාමය වැළඳගත් අතර නඩි (සල්) තුමා ඔහුන්ට සමාව දුන්නේය.

උමෙර් ඉබ්නු වනාබ් අල් ජුමාහි ඉස්ලාමය වැළඳගත් අතර ඔහුට නඩි (සල්) තුමාගේ නිස්වැස්ම ද (තලස්පාව) හිමි වී තිබුණි. මොහුව සර්වාන් නැමැත්තා අල්ලාගත් විට,

"සර්වාන් මහත තබාගන්න! දෙවියන් ඔබට දඬුවම් දෙනු ඇත. මට නඩි (සල්) තුමාගේ රැකවරණය හිමි විය" යනුවෙන් පැවසුවිට සර්වාන් "නුඹෙන් මට වැඩක් නැත, ඔය කතා වලින් මට වැඩක් නැත" යැයි පැවසීය. ඔහුව සතසනු අටියෙන් උමෙර් "සර්වාන්! ඔබගේ ගෞරවය ඔහුගේ ගෞරවයයි! ඔබගේ ධනය ඔහුගේ ධනයයි! යනුවෙන් පැවසූ විට සර්වාන් "මම ඔහුට බියවෙමි" යැයි කීය. "ඔබ සිතන ආකාරයට වඩා ඔහුට බිය වෙමි" යැයි කීය. "ඔබ සිතන ආකාරයට වඩා ඔහු උතුම් හා ගෞරවණීය අයෙකු වන්නේය" යනුවෙන් පවසා මුහම්මද් නඩි (සල්) තුමා උමෙර්ට පිරිනැමූ තලස්පාව පෙන්වීය. මුහම්මද් නඩි (සල්) තුමා ගැන පැහැදුණු සර්වාන් නඩි (සල්) තුමා වෙත පැමිණ උමෙර් පැවසූ දෑ කී විට නඩි (සල්) තුමා ඒවා සත්‍ය යැයි පැවසීය. එවිට සර්වාන් තමන්ට ධර්මය පිළිගැනීමට මාස දෙකක කාලයක් ඉල්ලූ විට එයට නඩි (සල්) තුමා "ඔබට මාස හතරක කාලයක් තිබේ" යැයි පැවසීය.

ඝාතකයන්ට සමාව දීම

මුහම්මද් නඩි (සල්) තුමා කෞබා අසළ ඇවිදින විට එතුමාට ඝාතනය කිරීම සඳහා ආච්ඡාදනයක් ඉබ්නු උමෙර් ඉබ්නු අල් මුලාබ් සූදානම්ව නඩි (සල්) තුමා අසළට පැමිණියේය. එවිට නඩි (සල්) තුමා "ආච්ඡාදනය" යැයි ඇමතීය. ඔබ කුමක් ගැන කල්පනා කරන්නේ දැයි ඇසීය. එවිට ඔහු මම "දෙවියන් ගැන සිතමි" යැයි පැවසීය. එවිට සිනාසුණු නඩි (සල්) තුමා "දෙවියන්ගෙන් සමාව ඉල්ලන්න" යැයි පවසා ආච්ඡාදනයෙන් පසුව මත අත තැබීය. ඔහුගේ සිත සන්සුන් විය. මෙය

අත්විඳි ගඩල්ලාත් පැවසූ දෙය නම් සත්‍ය වශයෙන්ම නබි (සල්) තුමා දෙවියන්ගේ නිර්මාණයක් බවයි.

නබි (සල්) තුමාගේ යහගුණාංග හා ජනයාට සැලකූ ආකාරය අනුව ජනයා ඉස්ලාමය වැළඳගත්හ.

මුහුම්මද නබි (සල්) තුමාගේ ඉගැන්වීම් අත්කැරීම

මක්කා ජයග්‍රහණයෙන් පසු නබි (සල්) තුමා ඉස්ලාම් ආගම ප්‍රචාරය කිරීම සඳහා තම සහභාවරුන් පිටත් කර හැරියේය. එහිදී කලිද් ඉබ්නු අල් - වලිද් ජුදෙමා ග්‍රෝතිකයන් වෙත පැමිණියේය. ඔහු හා ඔහුගේ සහායකයාට ජුදෙමාවරු අල් - ගුමෙක කිඳි පහරදීමට සැරසි "වලිද්, අපි මුස්ලිම්වරුන් වෙන්නෙමු, අපි දෙවියන්ට හෝ නබි (සල්) තුමාට විරුද්ධ නොවන්නෙමු. නමුත් අප ජාතිලිය යුගයේදී කළ වැරදි වලට දඬුවම් දෙන්නට එන්නේ යැයි සිතුවෙමු යැයි පැවසූහ. නමුත් කාලිද් සමහර පිරිස කාතනය කළ අතර සමහර පිරිස් අත්අඩංගුවට ගත්තේය." 04

සිදු වු වරද නිවැරදි කිරීම

කාලිද් අතින් සිදු වු වරද නබි (සල්) තුමාට දැන ගන්නට ලැබුණි. ඉන් කම්පාවට පත් වු නබි (සල්) තුමා, "දෙවියනි, කාලිද් අතින් සිදු වු වරද නිවැරදි කිරීමට ඉඩ ලබාදෙන්න, මොහු තෙවරක්ම මේ වරද සිදු කළේ යැයි" පවසා සිදු වු වරද නිවැරදි කිරීම සඳහා ඉමාම් අලිට රන් ටිකක් ලබා දී පිටත් කර හැරියේය. නබි (සල්) තුමා පැවරූ කාර්යය ඉෂ්ට කළ ඉමාම් අලි නැවත නබි (සල්) තුමා වෙත පැමිණ එහි දී සිදු වු දෑ කිවේය.

"නබි (සල්) තුමනි! සෑම ලේ බිදුවකටම වන්දි ගෙව්වෙමි. සෑම දේපළ හානියකටම වන්දි ගෙව්වෙමි. ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතා ඉටුකර දුන්නෙමි. නබි (සල්) තුමනි ඔවුහු ඔබට ස්තූති කළහ" යැයි පැවසීය.

එවිට නම් (සල්) තුමා "ඔවුහු මට ස්තූති කළහ. දෙවියන් ඔබට ස්තූති කළේය" යැයි පැවසීය. එමෙන්ම, "අලි! මට පසු නැවත රහුල්වරයෙක් පැමිණෙන්නේ නැත. මාගේ ජනතාවට නිවැරදි මහපෙත්විය හැක්කේ ඔබට පමණයි. ඔබට ආදරය නොකරන්නේ ඔබේ මාර්ගයේ නොයන්නන්ට අවසාන දිනයේදී තීරණය ලැබෙනු ඇතැයි පැවසීය. 05

4

"අරමුණෙහි උදාරත්වය, සරල අර්ථය, විස්මිත ප්‍රතිඵල අත් කර දුන් නූතන උදාර පුරුෂයා මුහුම්මද් පමණකි."

හිස්යොරිඩ්ලා තුර්කි පැරිස් 1854,
වෙළුම II පිටුව 276

මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමාණේ සමාජ ප්‍රතිපත්තීන්

මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමා මදිනා නගරයට යෑමද විවිධ ග්‍රෝතික කණ්ඩායම් හමුවටද, ජනතාව සමඟ කටා කිරීමටද, යහමග පෙන්වාදීමටද, ආගමික වතාවත් කිරීමට පෙළඹවීමටද, රෝගීන් මුණ ගැසීමටද, අවමංගල්‍යයට සහභාගිවීමද, සහය අවශ්‍ය අය සඳහා සහය ලබාදීම ආදී කටයුතු වල නිරන්තරව යෙදුණේය.

නඩි (සල්) තුමා කාන්තාවන්ට ආගමික වතාවත් කිරීම සඳහා උම්මු වරාකා නැමති කාන්තාවගේ නිවස සුදානම් කර දුන් අතර ඇය ඒ සඳහා නායකත්වය ගෙන කටයුතු කළාය. නඩි (සල්) තුමා මදිනා

නගරයේ මුස්ලිම් දේවස්ථාන 50 ක් පමණ නිර්මාණය කළේය. එමෙන්ම අරාබිකරයේ සංචාරක පිවිහයක් ගත කරමින් සිටි ජනයාට මදිනාවේ නවාතැන් ලබා දුන්නේය. ඔවුහුද ඉස්ලාමය වැළඳ ගත්හ. අන්සාරිවරු (මදිනා වැසියන්) ඔවුන්ව සාදරයෙන් පිළිගත්හ.

මදිනාවේ ජන ඝනත්වය ක්‍රමයෙන් වැඩි විය. ඔවුහු තැනිතලා බිම්වල වගා කිරීමට පටන් ගත්හ. ඒ සඳහා බදු ගෙවීමට අවශ්‍ය වූයේ නැත. ඉතිහාසඥයන්ට අනුව කන්දක් සටනින් පසු මුස්ලිම්වරුන්ගේ ජනගහනය දෙගුණ වූයේ මේ අවධියේ බව පැවසේ.

නඩි (සල්) තුමා මුනාපිරීන්වරුන්ට හා අන්සාරිවරුන්ට තමන්ට අයත් බල ප්‍රදේශවල සාමය පවත්වා ගෙනයාමට කටයුතු සංවිධානය කළේය. එමෙන්ම නිවාස නොමැති ජනයා සඳහා මුස්ලිම් දේවස්ථාන වල නවාතැන් දුන්නේය. විවාහවීමේදී හා පිවිකාව පවත්වාගෙන යාම සඳහා ජනයාට උපකාර කළේය. මදිනාවේ පැවති මෙම යහපාලන සමාජ ක්‍රමය අරාබි මහද්වීපයේ වෙන කිසිම නගරයක හෝ ලෝකයේ වෙනත් කොතැනක හෝ නොපැවතුණි. සිසර් වැන්නන්ගේ පාලනයේදී පාලකයා හා ජනයා අතර දුරස්ථබව වැඩි විය. අධික බදු බර, දැඩි දඬුවම්, පාලකයා සතුව පැවති අධික වස්තු සම්භාරය, දුප්පත්කම, වැඩිවසම් ක්‍රමය, නොපිළිගැනීම් ආදිය පැවතුණි.

නමුත් මදිනාවේ පැවති පාලනක්‍රමය ලෝකයටම ආදර්ශමත් විය. ඉතිහාසඥයින්ගේ වාර්තා අනුව නඩි (සල්) තුමාගේ කාලයේ මදිනා නගරයේ වැරදි ක්‍රියාවන් සිදුවූයේ ඉතා කලාතුරකින් බව පැවසේය. නායකත්වය ආදර්ශමත් වූ නිසා ජනයාව බලහත්කාරයෙන් පාලනය කිරීමක් හෝ දැඩි නීති පැනවීමක් අවශ්‍ය නොවීය. සකාත් 06 හා පීස්යා 07 වැනි බදු දෑ සමාජ උන්නතිය සඳහා යොදාගන්නා ලදී. අරාපිකත්වය සම්බන්ධයෙන් හෝ සාමය බිඳ වැටීම සම්බන්ධ කිසිදු පැමිණිල්ලක් මදිනාවෙන් වාර්තා නොවීය.

06 සකාත් යනු තමන්ගේ වාර්ෂික ආදායමෙන් කොටසක් ලබාදීමයි.

07 පීස්යා යනු ඉස්ලාම රාජ්‍ය තුළ සිටින ඉස්ලාම් නොවන අය ගෙවන බදු

ආණ්ඩුකරණය

ඉස්ලාමිය පාලන ක්‍රමය සියළුදෙනාටම සම්පත් බෙදියන, ජාතින් අතර සහජීවනය, සංවර්ධනය තත්ත්වය ඇති කරන්නක් වේ. එම පාලන ක්‍රමය තුළ පාප ක්‍රියාවන් එනම් සොරකම්, මිනීමැරුම්, ස්ත්‍රී දූෂණ, අනාචාරයන් වැනි දෑ සිදු නොවේ. ඊට හේතුව ඔවුන් තුළ දෙවියන්ට ඇති බිය ගැති බවය. එමෙන්ම තමන් සතු දෑ අන් අය හා බෙදා ගන්න. ඉමාම් අලි හා ඔහුගේ පවුලේ අයගේ ජීවිත මීට නිදසුන් සපයයි.

කිසිදු පැකිලිමකින් තොරව ධනවත්නු දුප්පතුන්ට අවශ්‍ය ආහාර හා අනෙකුත් උපකාර ලබාදෙති. මෙසේ කිරීම නඩි (සල්) තුමාගේ බලකිරීමක් මත සිදු වන්නක් නොව ආදර්ශය මත සිදුවන්නකි. අල් කුර්ආනය මෙසේ පවසයි.

"ජනයා සඳහා යැවූ විශිෂ්ටම ජාතිය ඔබ වන්නෙය." 08

මෙවන් තත්ත්වයක් තුළ මෙම නව යුගය පිළිබඳව ජනතාව තුළ ඇති වූ ප්‍රසාදය ඉස්ලාමය ව්‍යාප්ත වන්නට හේතු විය. එමෙන්ම නඩි (සල්) තුමා අනුගමනය කළ සමාජ - ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති මේ සඳහා විශාල පිටුබලයක් විය. "කවුරුන් හෝ දුප්පත්කමින් මිය යන්නේ ද මම ඒ සඳහා වගකීම් ගනිමි" යනුවෙන් නඩි (සල්) තුමා පැවසීමෙන් පාලන කාලය තුළ දුප්පත්කමක් තිබුණේ දැයි ඔබට සිතිය හැකිද?

ආචාරධාර්මිකතාවය

මුහම්මද් නඩි (සල්) තුමා තමන් විසින්ම අළුත්වැඩියා කළ පාවතන් පැළඳ, අණ්ඩ දැමූ ඇඳුම් ඇඳ, තම ඔටුවාගෙන් කිරි අවශ්‍යතාව සපුරාගත්, තම පවුලට ආදරය සැලකූ උදාර පුරුෂයෙකි. එතුමා දුප්පතුන්ට ආදරය කළේය. ඔවුන් සමඟ සම අසුන් ගත්තේය. ලෙඩ දුක් බැලීමට ගියේය. රජෙකුසේ පාලකයෙකු ලෙස නොව සාමාන්‍ය මිනිසෙකු මෙන් ජනයා අතර පෙනී සිටියේය.

එතුමාට කවුරුන් හෝ ආරාධනා කරයි නම් එම ආරාධනාව පිළිගෙන ඒ සඳහා සහභාගී වන්නේය. එම ලැබෙන ආහාරය කටුක වුවද එය සතුටින් පිළිගන්නේය. ඔහුගෙන් යමක් බලාපොරොත්තුවෙන් පැමිණෙන්නාව හිස් අතින් නොයවන්නේය.

නබි (සල්) තමාගේ සේවකයෙකු, "මම එතුමා ළඟ වසර දහයක් සේවය කර ඇත්තෙමි. ඔහු කිසි දිනෙක මාගේ කාර්යයන් කිරීමට අතපසු වුවද ඒ ගැන ප්‍රශ්න කළේ නැත." යනුවෙන් පවසයි. "යමෙකු එතුමාට යම් කාර්යයක් සඳහා කටා කළ විට ඔහු ලබාදෙන්නාවූ පිළිතුර නම් ඔබේ කාර්යය මම කරදෙන්නෙමි" යන්නයි.

ජුරෙයිම් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාහ් මෙසේ පවසයි. එනම් "මම ඉස්ලාමය වැළඳගත් විට නබි (සල්) තමා මා හට කිසිදු බාධකයක් නොදැමීමේය. ඔහු මා දුටු විට සිනාසුණේය, විහිළු කළේය, ඔහුගේ මිතුරන් සමඟ මිත්‍රශීලීව කටයුතු කළේය, දරුවන් සුරතල් කළේය, තම සේවකයන්ට සැලකුපේය" ඔහු ඇත්තෙන්ම උදාට පුද්ගලයෙකි.

තමන් විසින්ම තම ඔටුවා පැදගෙන ගිය අතර අධික ලෙස කුසගින්න මතුවේ නම් ගලක් ගෙන බබේ ගැට ගසා ගන්නේය. ඔහුට මුණ ගැසෙන්නට සලාම් කීවේය. (සාමය හා ශාන්තිය උදාවේවා යන්නය.) සිකුරාදා දිනවලදී ජනයාට දේශනා සිදු කළ අතර අවශ්‍ය අවස්ථා වලදී විශේෂ දේශනා සිදු කළද එය ජනයාට වදයක් බවට පත් නොකළේය. ඔහුව ප්‍රතිකෂේප කරමින් හිරිහැර කළ ජනයා වෙනුවෙන් නිවැරදි මඟ පෙන්වන ලෙස දෙවියන්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කළේය. ඔවුන්ට සමාව දුන්නේය. සත්‍යවශයෙන් ඔහු දයාවේ ප්‍රතිමුර්තිකයක් වන්නේය.

කාරුණිකබව

දිනක් නබි (සල්) තමාව එක් ග්‍රෝතික වැසියෙකු ඔටුවාගේ පිටින් තදින් ඇඳ දැමීය. එය කෙතරම්දයත් එම පුද්ගලයාගේ ඇතිලි සලකුණු නබි (සල්) තමාගේ උරහිසේ සටහන් වී තිබුණි. නමුත් මුවින් නොබැන සිනාමුසු මුහුණින් නබි (සල්) තමා එය දරා ගත්තේය.

ඉවසීමේ ගුණය

සමහර පිරිස් එතුමාගේ මුහුණට කෙළ ගැසුන, ඔටුවන්ගේ බොකු බඩවැල් ඔහු නිස මත දැමුන, එතුමා ගමන් කරන මාර්ගවල කටු ඇතිරුන, ගල් වලින් පහර දුන්න, ඔහුගේ බාප්පා හදාගත් දියණිය, හදාගත් මිනීමැරියන්ව භාතනය කළහ. එතුමා වංචාකරු, මායාකරු, පුරසාරම් දොඩන්නෙකු ලෙස හංවඩු ගැසුන. "මා තරම් දුක් ගැහැට හා අවමානයට පාත්‍ර වූ තවත් නවී කෙනෙකු නැතැයි" එතුමා වරක් ප්‍රකාශ කළේය.

මෙතුමා මක්කා ජයග්‍රහණයෙන් පසු රැස්ව සිටි මක්කා වැසියන්ගෙන්, "මා ඔබට කුමක් කරන්නට යන්නේ දැයි ඔබ සිතන්නේද?" යනුවෙන් ඇසූ විට ඔවුහු "ඔබ මහා කාරුණිකයෙක්, උතුම් සහෝදරයෙක්, උතුම් පුත්‍රයෙක්" යැයි පැවසූහ. එවිට නවී (සල්) තුමා "යුසුරු නවී තුමා පැවසූ දේ මම ඔබට පවසන්නෙමි! ඔබලා නිදහස්, ඔබලා පිටව යන්න" යනුවෙන් පැවසීය. මෙහිදී වඩා කෲර ක්‍රියාවන් සිදු කළ අඩු සුරියාන්ට හා ඔහුගේ බිරිඳටද සමාව හිමිවිය.

සමාව දීම

නවී (සල්) තුමාගේ හදාගත් දියණියක වූ සෙනෙබ්ගේ මරණයට හේතු වූ නඩබාර් ඉබ්නු අස්වද්, නවී (සල්) තුමා වැරදිකරුවන්ට පවා සමාව දෙන බව දැනගත්තේය. එතුමා ඉදිරියට පැමිණ තමා කළ වැරදි වලට සමාව ඉල්ලීය. බැගෑපත් විය. අල්ලාන්ගේ දුතයා ඔහුට සමාව දුන්නේය.

එමෙන්ම නවී (සල්) තුමාගේ බාප්පා වූ හමිසාව භාතනය කළ හා මරණයට පත් වූ හමිසාගේ අක්මාව සපා කැ හින්ද්ට පවා නවී (සල්) තුමා සමාව දුන්නේය. එමෙන්ම නවී (සල්) තුමා ගැන උපහාසාත්මක කවි ලියූ අබ්දුල්ලාන් ඉබ්නු අල් - සුබර්ටද සමාව දුන්නේය.

ඔහු ඉස්ලාමය වැළඳගත් පසු පහත සඳහන් කවිය ලිව්වේය.

අයදීමි කමා කළ වැරදිවලට...
නොදැන මා ගියෙමි නොමඟ....
කළ මැන කමා මට හා මාපියන්ට....
කළ මැන කමා... කළ මැන කමා...
පමා වුවෙමි මා... පමා වුවෙමි...
වැටහේ මට .... වැටහේ මට...
යහදර්ශනය ඔබේ....
ඒ මඟ එමි මා ද ඔබ හා .....
දුතයාණෙනි....

එමෙන්ම විෂ සහිත බැටළු මස් ලබාදුන් යුදෙව් කාන්තාවකටද නඩි (සල්) තුමා සමාව දී පිටත්කර හැරියේය.

තෆාගයිලි බව

"අල්ලාහුතආලා මට යහගුණ කියා දුන්නේය. මම ඒවා අලුට කියා දුනිමි. තෆාගයිලිත්වය හා කාරුණිකත්වය මට කියා දුන්නේය. අල්ලාහුතආලා ලෝබකම (මසුරුකම) පිළිකුල් කළේය. මි පැණි මත විනාකිරි වැටීමෙන් එහි ගුණය වෙනස් වන්නාක් මෙන් යහගුණමත ඉහත කි ලෝබකම ආදී අයහපත් දෑ එක් වූ විට සිදුවන්නේ ද ඉහත කි දෑමය.

ඉමාමි අල් - සාදික් නඩි (සල්) පැවසූ බව මෙසේ කියයි. අල් - පිරානා ප්‍රදේශයේදී වරක් නඩි (සල්) තුමා යුද්ධයෙන් ඉතිරි වූ වස්තූන් බෙදමින් සිටියේය. තමන් සතුව තිබූ සියළුම දෑ බෙදා දුන්නද ඉන් තෘප්තිමත් නොවූ ඔවුහු එතුමාට කරදර කළහ.

ජාබ්‍ර් ඉබ්නු අබ්දුල්ලාන් අල් - අන්සාරි නඩි (සල්) තුමා ගැන මෙසේ පවසයි. "එතුමා කිසිවෙකු යමක් ඉල්ලූ විට නැතහැයි කිසි දිනක කිවේ නැත. ඔබ ඉල්ලන දෑ ඔහු ළඟ නොමැති නම් එම දෑ ලැබුණු වනාම ලබාදෙන බව පවසන්නේය." තමන් වෙත උපකාර පතා එන පුද්ගලයා එම උපකාරය ලද විට මතු කරන සිනහවට එතුමා ප්‍රිය

කරන්නේය.

ඉමාම් ජාගර් අල් සාදික් මෙසේ කිය. එනම් දිනක් කුඩා දරුවෙකු පැමිණ නඩි (සල්) තුමාගෙන් යමක් දෙන ලෙස පැවසිය. එවිට එතුමා ඔබට කුමක් අවශ්‍ය වන්නේ දැයි ඇසීය. "මට ඔබේ කම්සය ලබා දෙන්න" යැයි එ දරුවා කීය. එතුමා වහාම හැඳ සිටි කම්සය ගලවා දුන්නේය. 09

යුදෙව්වන් සමඟ

නඩි (සල්) තුමා වරක් යුදෙව්වන්ගෙන් යම්කිසි මුදලක් ලබාගෙන තිබුණි. එය ඉල්ලා ඔහු පැමිණියේය. එවිට නඩි (සල්) තුමා ළඟ එම මුදල් නොතිබුණේය. නඩි තුමා දහවල, සවස, රාත්‍රි, මධ්‍යම රාත්‍රි, පසුදින උදේ සලාත් ඉටු කළේය. "මම දෙවියන් පිළිගනිමි, ඔබ දුතයා බව පිළිගනිමි, මට ඔබේ මුදල් අවැසි නැත, මගේ ධනයෙන් හරි අඩක්, දෙවියන්ගේ මාර්ගයේ පරිත්‍යාග කරමි" යැයි පැවසීය.

පරෝපකාරය හා ආගන්තුක සත්කාරය

නඩි (සල්) තුමා තම සහකාරවරුන් දින තුනකට වඩා නොදැක්කේ නම් ඔවුන් ගැන විමසන්නේය. ඔවුන් නගරයෙන් පිට සිටින්නේ නම් ඔවුන් වෙනුවෙන් දෆා කරන්නේය. ඔවුන් නැවත පැමිණිවිට ඔවුන්ව ගොස් මුණ ගැසෙන්නේය. ඔවුන් අසනිපව සිටින්නේ නම් ඔවුන්ව ගොස් බැලිය. ඇවිදීමට අපහසු අය සිටි නම් එතුමාගේ ඔටුවා පිටේ ඔවුන්ව රැගෙන යන්නේය.

දිනක් නඩි (සල්) තුමා තම සහකාරවරුන් සමඟ ගමනක් යමින් සිටියේය. ඔවුහු ආහාර ගැනීම සඳහා එක් තැනක නතර වූහ. එතුමාගේ සහකාරවරුන් කැම පිසීමට, වතුර ගෙන ඒමට ආදී වශයෙන් විවිධ කාර්යයන් බෙදාගත් විට නඩි (සල්) තුමා දර ගෙන ඒමේ වගකීම භාරගත් විට ඊට සහකාරවරු අකමැති වූහ. එවිට නඩි (සල්) තුමා "අල්ලාහුතආලා තම දුතයා විශේෂ සැලකිලි ලැබීම පිළිබඳව

කරන්නේය." යනුවෙන් පැවසීය. තම ඔටුවා පවා අත් අයට සුදානම් කිරීමට ඉඩ නොදී තමන්ම සුදානම් කළේය.

එමෙන්ම යම් කෙනෙකු එතුමා සමඟ කතා කරන්නේ නම් එම පුද්ගලයා මුහුණ හරවන තුරු මුහුණ නොහරවන්නේය. කෙනෙකුට අතට අත දුන් විට එම පුද්ගලයා අත අත්හරිනතුරු එම අත අත් නොහරින්නේය. සියළු දෙනාම සමඟ සම අසුන්ගන්නේය. තම මිතුරන්ට ආදරයෙන් අමතන්නේය. සියල්ලන්ටම ගෞරව කළේය.

සල්මාන් අල් ෆාරිස් දිනක් නඩි (සල්) තුමාගේ නිවසට පැමිණි විට තමන් හාත්සි වී සිටි පුළුන් කොටිය පිරිනැමුවේය. සියළුම මුස්ලිම්වරුන්ගේ තත්ත්වය මෙය බව පැවසීය.

නඩි (සල්) තුමා ආගමික වතාවත් කරමින් සිටින විට කිසිවෙකු උදව් බලාපොරොත්තුවෙන් පැමිණියේ නම් එම වතාවත් ඉක්මනින් සිදු කර එම පුද්ගලයාට උපකාර කරන්නේය. මදිනාවේ නඩි (සල්) තුමා සිටින විට ඔහු ව උදැසනම මුණ ගැසීමට පැමිණෙන අය වතුර කළයක් අල්ලන්නේය. ඒවා කෙතරම් සිතල වුවද එය නොතකන්නේය. වරක් කුඩා දරුවෙකුට නම් තැබීම සඳහා නඩි (සල්) තුමා වෙත පිරිසක් පැමිණියහ. නඩි (සල්) තුමා දරුවා වෙත ඔබොක්කුවේ (ඇකයේ) තබා කණට ළංකර අදාන් (බාංගු) කීවේය. එම දරුවා මුත්‍රා කරන්නට පටන් ගත්තේය. එම දරුවාගේ දෙමාපියන් කලබල වී දරුවා එසවීමට උත්සාහ කිරීමේදී නඩි (සල්) තුමා දරුවාගේ අවශ්‍යතාවය අවසන් වන තෙක් සිටින ලෙස පවා පසුව දරුවා දී එතුමාම එතුමාගේ ඇඳුම් සෝදා ගත්තේය.

අන් අය සතුටු කිරීම

එතුමා තමන් වෙත පැමිණෙන්නන්ට සතුටු සිතින් යවන්නේය. එක ගෝත්‍රික වැසියෙකු නඩි (සල්) තුමා වෙත පැමිණ යමක් ඉල්ලීය. නඩි (සල්) තුමා එය ලබාදී "ඔබට සතුටු දැයි" ඇසීය. "නැත. මට තෘප්තිමත් නැතැයි" එම පුද්ගලයා පැවසීය. එවිට ඒ අසල සිටි සභාඛාවරුන්ට කේන්ති ගියේය. "සත්තකින්ම ඔබට, ඔබේ පවුලට, ඔබේ ගෝත්‍රයට

යහපතක්ම වේවා" යැයි පැනිය. එවිට නබි (සල්) තුමා මේ අදහස ඔබේ ජනයා තුළ පතුරන්නැයි පැවසිය.

ජීවත්වීම සඳහා ඉපැයීම

ඉමාම් ජවිගර් අල් - සාදික් මෙසේ පවසයි. එක් කාන්තාවක් තම සැමියාට මුහුණතේ නබි (සල්) තුමාගෙන් ගොස් යමක් ඉල්ලන ලෙස පවසා ඔහුව පිටත් කළාය. ඔහුද නබි (සල්) තුමා වෙත පැමිණියේය. "අපෙන් උපකාර පතන්නට අපි උපකාර කරන්නෙමු. ස්වාධීනව නැති සිටින්නන්ට අල්ලාත් උපකාර කරන්නේය" යනුවෙන් පැවසීය. මේ සිදුවීම එම පුද්ගලයා තම බිරිඳට කීවේය. නැවත එම කාන්තාව එම පුද්ගලයාට නබි (සල්) තුමා වෙත පිටත් කර හැරියේය. තෙවරක්ම මේ සිදුවීම සිදුවිය. පසුව එම පුද්ගලයා නබි (සල්) තුමාගෙන් පොරවක් ගෙන දර කපන්නට පිටත්ව ගියේය. දර කපා විකුණා ඒ ලැබුණු මුදලින් ආහාර මිලට ගෙන නිවසට ගියේය. අනිත් දිනයේ පෙරදිනට වඩා විශාල ලාභයක් ලැබුවේය. ඉන් පසු ඔහු තමාටම කියා පොරවක් මිලට ගත්තේය. ඉන් පසු ඔහු ඔටුවන් දෙදෙනෙකු මිලට ගත්තේය. ක්‍රමයෙන් ඔහු ධනවත් විය. ඉන් පසු නබි (සල්) තුමා වෙත සතුටු සිතින් පැමිණියේය. "ස්වාධීනව නැති සිටි විට අල්ලාත් උපකාර කළ ආකාරය" නබි තුමා ඔහුට පැහැදිලි කර දුන්නේය.

සතුරන් මිතුරන් කරගැනීම

බහු සලිම් ගෝත්‍රිකයෙකු නබි (සල්) තුමා වෙත ඉතාමත් දැඩි පරාජය වචනයෙන් බැණ වදිමින් සිටියේය. සහබාවරුන්ට මෙය ඉවසිය නොහැකි විය. නබි (සල්) තුමා ඉවසීමෙන් එය දරා සිට එම පුද්ගලයාට "පරාජය වචනයෙන් බැණ වැදීම අරාබිවරුන්ගේ සම්ප්‍රදායක්, ඔවුන් අපේ ස්වාභාවයට පැමිණ අපිට බැණ වදිති. අපි ඒවා ඉවසන්නෙමු" යැයි පැවසූ විට එම පුද්ගලයා තමන් කළ කාර්යය ගැන ලැජ්ජාවත්, පසුතැවිල්ලත් ඇති විය. ඔහු නබි (සල්) තුමාගෙන් සමාව අයැද ඉස්ලාමයද වැළඳ ගත්තේය. පසුව තම ගෝත්‍රිකයන්ව ඉස්ලාම් ආගම

වැළඳගැනීමට ආරාධනා කළේය.

සත්‍යවත්තයෙකු බව

අල් අල්නාස් නැමැත්තා අඩු ජනලේඛ බද්ද යුධ අවස්ථාවේදී මුණ ගැසුණේය. "මෙම ස්ථානයේ සිටින්නේ අප දෙදෙනා පමණි, අපගේ සංවාදය කිසිවෙකුට නොඇසේ. කරුණාකර මට පවසන්න. මුහම්මද් පවසන දෑ "සත්‍යද අසත්‍ය ද කියා ඇසු විට සත්‍ය වශයෙන්ම මුහම්මද් සත්‍යවත්තයෙක්, ඔහු කිසිදිනෙක බොරු කියන්නේ නැතැයි" අඩු ජනලේඛ පැවසීය.

හර්කිග්ලිස් අධිරාජ්‍යයා වරක් අඩු සුරියාන් ගෙන් (ඉස්ලාමයේ පරම විරෝධියෙකි) "නඩි (සල්) තුමා කිසිදිනෙක බොරු කියන්නේ නැද්දැයි ඇසු විට අඩු සුරියාන් "නැත, කිසිදිනෙක නැතැයි" පැවසීය.

කාරුණිකබව

මුහම්මද් නඩි (සල්) තුමාගේ එක් බිරිඳක් මෙසේ පවසයි. දිනක් මුහම්මද් නඩි (සල්) තුමාට එක් යුදෙව්වෙක් පැමිණ "මරණය අත් වේවා" යැයි පැවසීය. තව යුදෙව්වෙක් ද එයම පැවසීය. මෙය මට දරාගත නොහැකි වී මා ඔවුන් හට "නුඹලාට මරණය හා විනාශය අත්වේවා යැයි කිවෙමි. එවිට නඩි (සල්) තුමා එවන් සැරපරුෂ වදන් භාවිතා නොකරන ලෙස මට පවසා සිටියේය.

ඥාතිත්ව සැලකීම

මියාමා නම් වූ ඔහුගේ ඥාති සහෝදරියක් නඩි (සල්) තුමා හමුවීමට පැමිණිවිට එතුමා තම කඩාය බිම අතුරා එහි වාඩි කෙරෙව්වේය. ඇය පිටත්ව යනවිට මුදල් ද දී පිටත්කර හැරියේය. තව දිනක් එක් කාන්තාවක් නඩි (සල්) තුමා හමුවට පැමිණි විට නඩි (සල්) තුමා ඉහත කී ආකාරයටම කටයුතු කළේය. එක් සහබි කෙනෙකු "ඇය

කවුදැයි" තව සනාඛි කෙනෙකුගෙන් විමසිය. එවිට ඔහු ඇය නඬි (සල්) තුමිට කුඩා කළ උපකාර කළ තැනැත්තියක් බව පැවසිය. ඥාති සහෝදරයන්ට ද මේ ආකාරයට ගෞරව කළේය.

තමන් කුඩා කළ හදාවඩාගත් තව්බියා නැමැත්තිය මරණයට පත් වූ බව ආරංචි වූ විට ඒ සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කළේය. තම බිරිඳ වූ කදිජාගේ යෙහෙළියන්ට අවශ්‍ය උදව් උපකාර කළේය.

එතුමා යම්කිසි පිටිසක් සිටින ස්ථානයකට යන්නේ නම් ඉඩ ඇති තැනක් බලා වාඩි වන්නේය. බිම වාඩි වී කෑම කන්නේය. "මම අල්ලාන්ගේ වහලෙක්මි, මා පිවත් විය යුත්තේද එසේම" යැයි වරක් ප්‍රකාශ කළේය.

නිහතමානි බව

ඉමාම් අල් සාදික් මෙසේ පවසයි. මුහුම්මල් නම් (සල්) තුමා සැදැල නොමැතිව බුරුවා හෝ ඔටුවා පිට ගමන් කරන්නේය. තම වැඩ කටයුතු තම අතින්ම කරන්නේය. සියල්ලන් සමඟ එක්ව කෑම කන්නේය. ඔහු තම සේවකයාව පවා තම ඔටුවා පිටේ රැගෙන යන්නේය. තම බුරුවාට පවා තදින් පහර නොදෙන්නේය.

ගෘහයේ කටයුතු කිරීම

තම නිවසේදී බිරිඳට උපකාර කරන්නේය. ආහාර පිසීම සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු සම්පාදනය කරන්නේය. බැටළුවාගේ කිරි දොවන්නේය. ඉරුණු ඇඳුම් වලට ඔහුම අණ්ඩ දමන්නේය. පාවහන් ඉරි ඇත්නම් ඔහුම මසන්නේය. තම බැටළුවන්ට, ඔටුවන්ට තම අතින්ම කෑම කවන්නේය. දුප්පතුන්ට උපකාර කරන්නේය. සත්‍යවාදී, විශ්වාසවන්ත, පුද්ගලයෙක් ලෙස සමාජයේ මෙන්ම ගෘහයේද කටයුතු කළේය.

විශ්වාසවන්තයෙකි

තමන්ට ලබාදෙන්නා වූ ඕනෑම දෙයක් වගකීමෙන් යුතුව ලබාදීමට එතුමා කටයුතු කරන්නේය. කුරෙහිවරු මෙතුමාගේ ධර්මයට එදිරිවූව ද එතුමා විශ්වාස කළහ. නඩි (සල්) තුමා මක්කාවේ සිට මදිනාවට පිටත්ව යාමේදී තමන්ව විශ්වාස කර ජනයා ඔහු වෙත ලබාදුන් දෑ ඉමාම් අලිට භාරදී පිටත්වූණේය. නඩිත්වය ලැබීමට පෙර කෑබතුල්ලාව ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමෙන් පසු එහි තිබූ කළුගල තබන්නේ කවුද යන්න සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශ්නයක් මතු විය. එය අරාබි ගෝත්‍රිකයන් අතර ගැටුමක් දක්වා වර්ධනය වන්නට විය. නමුත් මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමා කෙරෙහි ඔවුන් තිබූ අවල විශ්වාසය නිසා මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමාට තීරණයක් ලබාදෙන ලෙස ඉල්ලා සිටියහ. එතුමා විශාල රෙදි කැබැල්ලක් ගෙන එය මත කළු ගල තබා සියළුම ගෝත්‍රික නායකයන්ට එය ඔසවන ලෙස පවසා නියමිත ස්ථානයේ නඩි (සල්) තුමා ගල තැන්පත් කළේය.

"මම ඉස්ලාමය වැළඳ ගැනීමට පෙර, දිනක් තණ භූමියේ නඩි (සල්) තුමා සිටිනු දුටිමි. වර්ෂාවක පෙර නිමිත්තක් තිබෙනු දුටිමි. මාගේ බැටළුවන් තණ කමිත් සිටියේය. වැස්සට බිය වූ මම ටික වේලාවකින් එන බව කියා නඩි (සල්) තුමාට එහි සිටින ලෙස දන්වා නිවසට ගියෙමි. පසුදින එනවිටද නඩි (සල්) තුමා එම ස්ථානයේම සිටියේය. එතුමා සත්‍ය වශයෙන්ම විශ්වාසවන්තයෙකි.

නොවෙනස්වන ගතිගුණ ඇත්තෙකි.

මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමා මදිනාවට පැමිණීමෙන් පසු පිටත් වූයේ මැටියෙන් නිම වූ කුඩා නිවසකය. දස දෙනෙකුට පවා එම නිවස තුළ සිටීමට අපහසුය. එතරම් කුඩාය. (මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමා වගාත් වූ අවස්ථාවේදී පවා දස දෙනෙකුට වඩා එකවර නිවසට ඇතුල්විය නොහැකි විය) මදිනා නගරය පාලනය කළ ඉන් විශාල ආදායමක් ලැබුවද ඒවා තම පෞද්ගලික සුඛ විහරණය සඳහා යොදා නොගත් බවට ඉහත කී කරුණු කදිම සාක්ෂියකි. ඉවසිලිවන්ත, මනා කාරුණික

සත්‍යවාදී, විශ්වාසවන්ත, මිත්‍රශීලී, ආදරණීය, ගෞරවාන්විත වර්ත ලක්ෂණයන් එතුමාගේ කිසි දිනක වෙනස් නොවීය. "කවුරුන් හෝ ඔබට ගෞරව කරයි නම් ඔබද ඔහුට ගෞරව කරන්න" යැයි නබි (සල්) තුමා පැවසුවේය. පිහිට පතා එන්නන්ට පිහිට වූයේය. "ඔබෙන් යමෙකු යමක් ඉල්ලූ විට ඔහුට සැහිමකට පත්විය හැකි පිළිතුරක් ලබාදෙන්න" යනුවෙන් නබි (සල්) තුමා පැවසුවේය.

අසමසමවූවෙකි

මුහම්මද් නබි (සල්) තුමාගේ ජනප්‍රියත්වය, යහගුණ, නිහතමානි බව, ආගන්තුක සත්කාරය, දුරදර්ශී රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ආදිය සලකා බලන විට එතුමාට පෙර හෝ පසු ඉතිහාසය තුළ එවැන්නෙක් පහළ වි නොමැත. ඉමාම් අලිට අනුව ලෝකයේ බිහිවූ ඉතාමත් ආදර්ශමත් වර්තය මුහම්මද් නබි (සල්) තුමා පමණි.

5

"සදුපදේශයන් ලොවට පැතිරවීම සඳහාම මම පැමිණියෙමි."

මුහම්මද් නබි (සල්) තුමා

මුහම්මද් නබි (සල්) තුමා ගැන ප්‍රකාශිත අදහස්

තනි පුද්ගලයෙකු විසින් ඉදිරිපත් කළ දෑ එම ඉගැන්වීම් අතිශයින් විශිෂ්ටය. දැනුම සාගරයකි, ඉදිරිපත් කළ වදන් උදාරය. ඒවා සදාකාලිකය. බිලියන එකහමාරකට වඩා වැඩි මුස්ලිම් ජනගහනයක් නිර්මාණය වූයේ කෙසේද? මේ උදාරත්වයේ මනිමයෙන් නොවේද?

අයැදීම

දනක් මුහම්මද් නබි (සල්) තුමා තම සහභාවරුන්ගෙන් "ඔබේ සතුරන්ගෙන් ආරක්ෂාවීමට හා දෙවියන්ගේ රැකවරණය ලබාගත හැකි අවියක් පෙන්නන්න දෑයි" ඇසීය. අපට "එය පෙන්නන්න යැයි"

සහභාගිවරු පැවසුහ. "දිවා රෑ බරේ දෙවියන් අයදින්න. එය බඩ සුරකින ආශ්‍රිතයක් වනු ඇතැයි" 10 නඩි (සල්) තුමා පැවසීය. තවදුරටත් "එය විශ්වාසයේ කුළුණු, විශ්වාසවන්තයාගේ අවියද, මෙලොව හා පරලොවෙහි එළියද වන්නේ" 11 යැයි පැවසීය. එමෙන්ම "බඩ කරන්නා වූ වන්දනායෙහි කාරයද ඇයදීම බව" 12 නඩි (සල්) තුමා පවසයි. මෙලොව ඇයැදීමේදී "පුද්ගලයෙකුගේ පාපයන් කමා කෙරෙන බවත් එසේ නැතිනම් ඔහුගේ අවශ්‍යතා ඉටුවන බවත් එසේත් නැතිනම් එම අවශ්‍යතා අනාගතයේදී ඉටුවන බවත්" 13 නඩි (සල්) තුමා පැවසීය.

කුටුම්භ (පවුල්) බැඳීම

ඉමාම් ජවිෆ් අල් - සදිත් මෙසේ පවසයි. එනම් දිනක් මුහම්මල් නඩි (සල්) තුමා හමුවීමට පැමිණ, "නඩි (සල්) තුමනි, මා ගෞරව කළ යුත්තේ කාටදැයි විමසිය. එවිට නඩි (සල්) තුමා "තම මවට" යැයි කීය. තෙවරක්ම මේ පැනය එ පුද්ගලයා ඇසූ විට "මව" යැයි පිළිතුරු දුන් නඩි (සල්) තුමා සිව්වැනි අවස්ථාවේදී "පියා" යැයි පිළිතුරු දුන්නේය. 14

දිනක් එක් පුද්ගලයෙකු නඩි (සල්) තුමන් වෙත පැමිණ "මා කිසිදිනක මගේ දරුවා සිපගෙන නැතැයි කීය. ඔහු එම ස්ථානයෙන් ගිය පසු නඩි (සල්) තුමා කී දෙය නම් මට අනුව ඔහුට හිමි විය යුත්තේ නිරය බවයි යන්නය." 15

දිනක් එක් පුද්ගලයෙකු තම පිරිමි දරුවන් දෙදෙනාගේ එක් අයෙකු පමණක් සිපගන්නා දුටු නඩි තුමා එලෙස දරුවන්ට අසමානව සැලකීම කෙතරම් වැරදිද, කියා විමසීය. එවිට එම පුද්ගලයා නඩි (සල්) තුමනි, "පියෙකුට දරුවන්ගෙන් බලාපොරොත්තු විය හැකි දෑ මොනවාදැයි විමසීය." එවිට නඩි (සල්) තුමා "බරේ නම කියා බඩව නොඇමහීම, බඩව

10 බිහාරි අල් - අන්වාජ්, වෙළුම 90, පිටුව 291, හඳිස් 14

11 අල් - මකාජ් අල් බයිඩා වෙළුම 2 පිටුව 284

12 අල් - මකාජ් අල් බයිඩා වෙළුම 2 පිටුව 284

13 අල් - මකාජ් අල් බයිඩා වෙළුම 2 පිටුව 284

14 අල් - කාෆි, වෙළුම 2, පිටුව 159 නව වන හඳිසය, දෙමාපියන්ට ගරු කිරීම

15 උද්දන් අල් - දා පිටුව 91

ඉදිරියෙන් ගමන් නොකිරීම, ඔබට පෙර වාඩි නොවීම" වැනි දේවල් යැයි පැවසීය. නැවත එම පුද්ගලයා "මා දරුවාට ඉටු කළ යුතු දෑ මොනවාදැයි" ඇසූ විට "ඔහුට හොඳ නමක් ලබාදෙන්න, හොඳ අධ්‍යාපනයක් මෙන්ම පිවත් වීම සඳහා යන මාර්ගයන් දෙන්න යැයි" 16 නඩු (සල්) තුමා පැවසීය.

යහපත් ආචාරධර්ම

මුහුම්මල් නඩු (සල්) තුමා, "දෙවියන් වහන්සේ කී පරිදි ආචාර ධාර්මිකව පිවත්වන්නා දෙවියන්ට සම්ප වන්නේ යැයි" 17 පැවසීය. තවද, "නැවත ඔබ නැගිටුවන දිනයේදී ඔබේ යහපත් ආචාරධර්මයන් සහිත තැවිය බරින් යුතු වනු ඇත" 18 (පටි - පින් තරාදියෙහි) "එමෙන්ම වඩා ආචාර ධාර්මිකව පිවත් වූ තැනැත්තා යළි නැගිටුවන දිනයේදී මා අසළ වාඩි වී සිටිනු ඇත" 19 යනුවෙන් නඩු (සල්) තුමා පැවසීය.

එමෙන්ම දෙවියන් යහපත් ගුණ ඇත්තාට ආදරය කරන බවත් අයහපත් ගුණ ඇත්තාට නිරයේ ගින්න හිමිවන බවත් නඩු (සල්) තුමා පැවසීය. "එක් කාන්තාවක් දිවා රෑ වන්දනයේ නිරත වූවාය. ඇය දිනක් අසනීප වූවාය. නමුත් ඒ ගැන අසල්වැසියෝ නොදන්න. ඇයට නිරය හිමිවන්නේ යැයි" නඩු (සල්) තුමා පැවසීය. ඊට හේතුව ඇ අසල්වැසියන් සමඟ සුභදාව කටයුතු නොකිරීමයි.

"ඔබ යම් කෙනෙක්ව මුණ ගැසුණු විට සලාමය (සාමය පතන්න) මෙන්ම අතට අත දෙන්න. ඔබෙන් වරදක් වුවා නම් සමාව ඉල්ලන්න." මෙය යහගුණයක් යැයි නඩු (සල්) තුමා පැවසීය. එමෙන්ම නිරතුරුව සිනාමුසු මුහුණින් සිටින්න යැයි පැවසීය.

අස්වද් ඉඩනු අස්රවි මෙසේ පවසයි. දිනක් මට අවවාද කරන්න යැයි නඩු (සල්) තුමාට පැවසූ විට "ඔබේ දෑත හා දිව නරක දෑ වලින් ඇත්

16 උද්දත් අල් - ද) පිටුව 91

17 බිහාර් අල් - අන්වාර් වෙළුම 68, පරිච්ඡේදය 92 පිටුව 338, කඳිස් 36

18 බිහාර් අල් - අන්වාර් වෙළුම 68, පරිච්ඡේදය 92 පිටුව 374, කඳිස් 02

19 බිහාර් අල් - අන්වාර් වෙළුම 68, පරිච්ඡේදය 92 පිටුව 385, කඳිස් 26

කර තබන්න" 20 යැයි මට උපදෙස් දුන්නේය.

වඩා උසස් ආචාර ධර්ම නම් ඔබව පිළිකුල් කරන්නාව ඔබ පිළිකුල් නොකිරීම, ඔබව වැරදි කරු යැයි පැවසුවද ඔබ තරහ නොගැනීම, සමාව දීම, සමාව අයැදීම, දෙමාපියන්ට ගරු කිරීම, මිනිසුන්ට අගෞරව නොකිරීම, නිරතුරුව සිනාමුසු මුහුණින් සිටීම යැයි මුහුම්මල් නඩි (සල්) තුමා පැවසීය.

දයාව

දිනක් මුහුම්මල් නඩි (සල්) තුමා තම සම්පතමයින්ගෙන් මෙසේ විමසීය. එනම් "ප්‍රබලතම ශූරයා කවුරුන් දැයි" යන්නය. එයට "ඔවුහු වඩාත් බලවත් පුද්ගලයා" යැයි පැවසූහ. එයට නඩි (සල්) තුමා භෞතාත් යම් පුද්ගලයෙකුගේ හදවතට ඇතුළු වී ලේ කොප කරමින් තරහ ඇති කරන විට දෙවියන්ව මතක් කරන හා දයාවෙන් එම තරහ පරාජය කරන්නා "ප්‍රබලතම ශූරයා" වන්නේ යැයි පැවසීය. 21

එමෙන්ම "ඔබ අතුරින් මා වඩාත්ම කැමති පුද්ගලයා වන්නේ ඉවසිලිවත්ත. යහ මාර්ගයේ සිටින. එමෙන්ම තම තරහව පාලනය කරන්නාව" 22 යනුවෙන් නඩි (සල්) තුමා පැවසීය.

තවද තරහව නිසා ඇති වන ව්‍යසනය දයාව මගින්ද, අනෙකුත් ව්‍යසනය ඉවසීම මගින් පහවෙනු ඇතැයි නඩි (සල්) තුමා පැවසීය. දිනක් එක් තරුණයෙක් නඩි (සල්) තුමා වෙත පැමිණ විවාහයෙන් තොර ලිංගික සංසර්ගයක යෙදීමට අවසර ඉල්ලීය. එවිට නඩි (සල්) තුමා ඔබේ මව, සහෝදරියන්, නැන්දාවරුන් සමඟ කවුරුන් හෝ ලිංගික සංසර්ගයක යෙදෙනවාට ඔබ කැමති දැයි නඩි (සල්) තුමා ඇසූ විට "නැත" යැයි තරුණයා කීය. "සියළුම මිනිසුන්ගේ හැඟීම එසේ යැයි" පවසා ඔහුගේ පව් සමා කරන ලෙස දෙවියන්ගෙන් ඇයදීය. 23

20 බිහාර් අල් - අන්වාර් වෙළුම 74, පරිච්ඡේදය 07 පිටුව 168, හඳුන් 05

21 කුආ: අල් - උකුල් - පිටුව 33

22 අල් කාෆි - වෙළුම 02, පිටුව 240 හඳුන් 35

23 මුන්නනා අල් - අමල් අල් කුමම් වෙළුම 01 පිටුව 68

දෙවියන් පිළිබඳ බිය හක්කිය

මුහුම්මල් නඩි (සල්) තුමා "දෙවියන් පිළිබඳ බිය හක්කිය ඇත්තා සතුරන්ගේ භූමියේ පවා සුරක්ෂිත බවද මිනිසුන් අතරින් දෙවියන්ට වඩා සම්පවත්නාද වේ" යැයි පවසයි.

දෙවියන් පිළිබඳ තිබූ බිය හක්කිය නිසා නඩි (සල්) තුමා නිරන්තරව වන්දනයේ යෙදුණේය. එය කෙතරම් ද යත් යටි පතුල් පැලි ලේ ගලන තෙක්ද මුහුණ කහ පැහැ ගැන්වෙන තෙක් වන්දනා කළේය. ඔබට ස්වර්ගය ලැබීමට නම් කළ යුතු වන්නේ "අල්ලාන් කෙරෙහි බිය බැති බවින් කටයුතු කිරීම" යනුවෙන් නඩි (සල්) තුමා පවසන්නේය.

දෙවියන් පිළිබඳ බිය හක්කිය

මුහුම්මල් නඩි (සල්) තුමා "කිසිදු බාධාවකින් තොරව ස්වර්ගයට ඇතුළු වන්නේ අනෙකාට සමාව දිය හැක්කන්ය." "එමෙන්ම මෙලොවෙහි රෙමිහි ගුණයෙන් යුක්තව සිටී නැතැත්තාට ස්වර්ගය රෙමිහිය දක්වනු ඇත." යනුවෙන් පැවසීය. 24

මුහුම්මල් නඩි (සල්) තුමන් තම මුණුබුරන් වන අල් හසන් හා අල් හුසෙන් සිප ගන්නා අයුරු දුටු එක් අයෙක් නඩි තුමන් වෙත පැමිණ තමන් කිසි දිනෙක තම දරුවන් දස දෙනා සිප ගෙන නැතැයි පැවසීය. "දරුවන්ට කරුණාව දැක්වීමට අපොහොසත් වීම ගැන ඔහුට නඩි (සල්) තුමා දෝෂ කීවේය. එමෙන්ම ඔබ අපගේ කෙනෙකු නොවන්නේ යැයි පැවසීය." 25

එමෙන්ම "අනාථ දරුවන්ට යමක් සලකයි නම් ඔහු නඩි (සල්) තුමාගේ මැදිහිල්ල හා දඩුවම්ගිල්ල අතර ඇති පරතරයෙන් ස්වර්ගයේදී නඩි (සල්) තුමා සමග සිටින්නේ යැයි එතුමා පවසයි." 26

24 ඩිනාර් අල් - අන්වර්, වෙළුම 74, පරිච්ඡේදය 7, පිටුව 167, හඳිස් 04

25 මනාතිබ් අල් - අබ් තාලිබ් වෙළුම 03, පිටුව 384

26 තෆ්සිර් හුර් අල් - තලයින් වෙළුම 05 පිටුව 597 හඳිස් 33

"කවුරුන් වරදට සමාව දෙන්නේ ද, ඔහු මෙලොවෙ දී මෙන්ම එලොවේදී ද ගෞරවයට පාත්‍ර වන්නේ" යැයි නඩි (සල්) තුමා පැවසීය. අල් කුර්ආනයේදී "සමාව ප්‍රදානය කරන්නන් හට අලලාත් සම්මාන ප්‍රදන්නෙය."27 යනුවෙන් සඳහන් වේ.

මහත්කි වී ඉපැයීම

"තම ශක්තියෙන් නීතිගරුකකම උපය ආහාර ගන්නා පුද්ගලයාට කිසි දිනෙක දඬුවම් නොදෙන බවත්" විදුලි වේගයෙන් සිරාතුල් මුස්තකිම් පාලම (ස්වර්ගය හා නිරය අතර තිබෙන සිහින් කෙන්දක් වැනි පාලම) තරණය කරන බවත් 28 මුහම්මද් නඩි (සල්) තුමා පැවසීය.

අනංකාරත්වයට තරවටු කිරීම

අරාබිවරුන් මානාධික බවෙන් සිටින ජාතියක්ය. මානාධිකයින්ට නැවත නැඟිටුවන දිනයේ දඬුවම් ලැබෙන බවත් නිරයේ ගින්නට බවත් ඇඳ දැමෙන බවත් නඩි (සල්) තුමා පැවසීය. 29

නඩි (සල්) තුමා මක්කා ජය ලද අවස්ථාවේදී කළ ප්‍රකාශයක් නම් "ඔබ සියළු දෙනා ආදම්ගෙන් මවන ලද්දේය. ආදම් දුටිල්ලෙන් මවන ලද්දේය. එනිසා මානාධික නොවන්න යන්නයි."

දිනක් නඩි (සල්) තුමා අසළට දුප්පත් පුද්ගලයෙකු පැමිණි විට ධනවත් පුද්ගලයෙකු ඔහුව ඉවතට තල්ලු කළේය. එවිට නඩි (සල්) තුමා ධනවතාගෙන් මෙසේ විමසුවේය. එනම් දුප්පත්කම ඔබට එන්නේ යැයි බිය වුණාද යන්නය. එයට එම ධනවතා දුන් පිළිතුර වූයේ "නැත" එම දුප්පතාට මාගේ ධනයෙන් අඩක් යනු ඇතැයි බියවුවෙමි යන්නය. එවිට දුප්පතා පැවසූ දෙය නම් නඩි (සල්) තුමාහි "ඔහුගේ මානාධිකබව මට

27 ජාමි අල් - අක්බර් පිටුව 139

28 ජාමි අල් - අක්බර් පිටුව 139

29 අල් මකාජා - අල් - බයාදා වෙළුම 06, පිටුව 215

පැමිණෙතැයි බිය වුණෙමි" යැයි 30 පැවසීය.

උපදේශනය

ඉමාමි ජවිගර් අල් - සාදික් මෙසේ පවසයි. නබි (සල්) තුමා අලි (රලි)ට "කිසිදිනෙක විවෘත නොවන පුද්ගලයෙකුට උපදේශනය නොකරන්න. ඔහු ගන්නා තීරණ සීමාසහිතය, එමෙන්ම ආඥානයන්ට උපදේශනය නොකරන්න, එය ඔබේ අරමුණ නිෂ්ඵල කරයි. තණ්හාධිකයන්ටද උපදේශනය නොකරන්න යැයි ද උපදේශනය කළ යුත්තේ දැනීමක් තිබෙන පුද්ගලයින්ට බව පහදා දුන්නේය."

අඥානවත්තයින්

නබි (සල්) තුමා වරක් තම සහායවරුන්ගෙන් "ඉබාගාහේ යන්නන්" යැයි ඔබ සිතන්නේ කුමක් දැයි ඇසූ විට ඔවුහු "ධනය නැත්තන්" යැයි පිළිතුරු දුන්හ. "නැත" තම ධනයෙන් කොටසක් පරිත්‍යාග නොකරන්නන් ඉබාගාහේ යන්නන් ලෙස සැලකේ. මොවුන් මේ ධනය යහපත් විදිහට භාවිතා නොකරන්නේ නම් දෙවියන් එම ධනය ඔහුගේ සතුරන් අතින්ම විනාශ කරන්නෙයි. 31

අඥාන බව දෙවියන්ගෙන් දුරස්ය... ජනයාගෙන් දුරස්ය... ස්වර්ගයෙන් දුරස්ය.... නමුත් නිරයට ඉතා සමීපය.

පොරොන්දු ඉෂටි කිරීම

"කවරෙකු තම පොරොන්දු ඉටු නොකරයිද ඔහුට දෙවියන් පිළිබඳ විශ්වාසවයක් නොමැති බව" මුහුම්මල් නබි (සල්) තුමා පවසයි.

ඉමාමි ජවිගර් අල් - සාදික් මෙසේ වාර්තා කරයි.

30 උද්දා අල් - බායිඉ පිටුව 114

31 ඩිනාර් අල් - අන්වාර්, වෙළුම 74, පටිවිජේදය 07, පිටුව 173

දිනක් නඩි (සල්) තුමාව අල් - සක්රා නමැති ස්ථානයේදී මුණ ගැසීමට එන බව පුද්ගලයෙක් පැවසීය. හිරු රශ්මිය අධික වන්නට විය. සෙවණකට විත් සිටින ලෙස සහඛාවරු ඉල්ලීම් කළහ. එවිට නඩි (සල්) තුමා "මම ඔහුට මෙම ස්ථානයේ සිටින බව පොරොන්දු වූවෙමි. මට එය කඩ කළ නොහැකි යැයි පැවසීය.

ඉවසීම

මුහුම්මද් නඩි (සල්) "යම් පිහිටක් ලැබෙන්නේ ඉවසීම තිබෙන්නේ නම්ය, යම් සහනයක් ලැබෙන්නේ ගැටළුව නිරාකරණය වන්නේ නම්ය, යමක් පහසු වන්නේ නම් අසිරිතාව මඟ හැරෙන්නේ නම්ය" යනුවෙන් පවසයි.

කරදරයන්හි වේලාව (කඩතුරාව) ඉවසීම බවද දෙවියන් තම ගැත්තාට අවශ්‍ය දෑ ලබා දෙන්නේ ඔහුගේ ඉවසීමේ ස්වභාවය මත බවද විශ්වාසයේ එක් අංගයක් ඉවසීම බවද නඩි (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කරයි.

දන්දීම

අයෙකුගේ සාධාරණත්වය වෙනුවෙන් කටා කිරීම, ලේ හැලීමක් වැළැක්වීමට මැදිහත්වීම ආදිය දිව මඟින් ඉටු කරන දානයන්ය. එමෙන්ම තම ධනයෙන් කොටසක් දුප්පතුන්ට දීම ද එමෙන්ම තමන් සමඟ වෛරයෙන් සිටින්නෙකුට වුවද දන් දීම උතුම් දන්දීම වන්නේ යැයි මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කරයි.

බොරු කීම

බොරුව විනාශය කරා ඔබව කැඳවා යන්නේය. එය ඔබට හිරයේ ගින්නට දමනු ඇත. බොරුව මඟින් ඔබේ යහගුණාංග සියල්ල මැකී යනු ඇත. බොරුව විශ්වාසය බිඳ දමයි. එය ජනයාට තාවකාලිකව සතුටක් ගෙන දුන්නද ඔබට දිගු කාලීන විනාශයක් අත්කර දෙනු ඇතැයි නඩි (සල්) තුමා පැවසීය.

දේවිය සහගත බව

"අඩු දර්. දේවිය සහගතව කටා කිරීමෙන් වළකින්න. එය අනාවරණය හැසිරීමට වඩා දරුණු කටයුත්තක් වන්නේය. මන්දයත්, අනාවරණය හැසිරුණු පුද්ගලයා දේවියන්ගෙන් සමාව ඉල්ලා විට දේවියන් සමාව දෙනු ඇත. දේවිය සහගතව කටා කළ විට දේවියන්ට පෙර එයට ලක් වූ පුද්ගලයා සමාව දිය යුතුය. මෙහිසා මෙය බරපතල වරදක් වන්නේය."

යුක්තිය

ඔබ යුක්තිගරුක විය යුතුය. ඔබ අකමැති දේ අන් අය ලවා නොකරවන්න. මන්ද ඔවුන්ද එයට අකමැති වනු ඇත. වැරදි ආකාරයෙන් කටයුතු නොකරන්න. එය ඔබට අදාළව නොලැබුණු ඇත. ආනන්දය සිටින මුස්ලිම් නොවන්නන්ට ආගමය නොකරන්න. එසේ නොවුණහොත් ඔබට ස්වර්ගය තහනම් වනු ඇත. සියළුම දෙනාට යුක්තිය නිවැරදිව ඉෂ්ට කළ යුතු බව නවී (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළේය.

වදන් මිනි මුතු

අනෙකාට ආදරය නොකිරීම, තැනි දීම, විශ්වාසය රැකීම, නිති ගරුක වීම, දන්දීම, නියමිත වේලාවට සලාත් ඉටු කිරීම, ආදිය නොකරන්නේ නම් එම ප්‍රදේශයට නියතය හා විනාශය අත් වෙනු ඇතැයි ද එමෙන්ම කුර්ආනය පාරායනය නොවෙයි නම් යහ පාලනයක් නොතිබේ නම් විනාශයම අත් වෙනු ඇතැයි මුහම්මද් නවී (සල්) තුමාට පිබිඳිල් (අලෙයි) (දුතය) පැවසීය.

"මම ඔබට වඩා පහත් අය කවුරුන්දැයි පවසන්න" දැයි නවී (සල්) තුමා දුතයාගෙන් විමසීය. "පවසන්න" යැයි කී විට "අනුන්ව පිළිකුල් කරන පුද්ගලයා" නමුත් මොහුව අනෙක් අයද පිළිකුල් කරති.

අන් අයට උදව් නොකරන, තනිවම කෑම කන, අයද පහත් බව

නඩි තුමා පැවසීය. ඔහු නඩි (සල්) තුමාගෙන් ඔබේ ජනයා කවුන්දැයි විමසූ විට තම තාරුණ්‍ය විනයානුකූලව දෙවියන්ට අනුව ගත කරන දෙවියන්ගේ ප්‍රසාදය පමණක් ඛලාපොරොත්තුවෙන් කටයුතු කරන අය යැයි නඩි (සල්) තුමා පැවසීය.

නඩි (සල්) තුමා අඩු අයුගම් කාලිද් ඉඹිනු ගෙද්ව උපදේශයන් පහක් දුන්නේය. එනම්, තමන් සතුව ඇති දෑ අන් අයට දෙන ලෙසත්, කැදුර නොවන ලෙසත්, සලාතය නිවැරදි වේලාවට ඉෂ්ට කරන ලෙසත්, අශෝභන ක්‍රියාවන්ගෙන් වැළකී සිටින ලෙසත්, ආදරය කරන්නා වූ සමාන ආදරයක් තම සොයුරාට ද පිරිනමන ලෙසත් එතුමා ප්‍රකාශ කළේය.

අඩුදුර් මෙසේ පවසයි, නඩි (සල්) තුමා මට උපදේශයන් හතක් කළේය. මට වඩා පහළින් සිටින්නන් මිස ඉහළින් සිටින්නන් නොබලන ලෙසත්, දිළිඳුන්ට ආදරය කරන ලෙසත්, ඇත්ත හිත්ත වුවද කතා කරන ලෙසත්, ගිවිසුම් ආරක්ෂා කරන ලෙසත්, දෙවියන් කරා යන ගමනේදී මතුවන බාධා ඉවතලන ලෙසත් මට ප්‍රකාශ කළේය. මේවා සත්‍යයෙන්ම ස්වර්ගයේ මැණික්ය.

6

"මුහුම්මද්ගේ ධර්මය සාමය හා සන්තෘෂ්ටිය පදනම් කරගෙන නිර්මාණය වී තිබේ. වත්මන් ලෝකයේ මතුව ඇති සංකීර්ණ ගැටළු විසඳීමට අවශ්‍ය වන්නේ මුහුම්මද් වැන්නන්ය."

සර් ජෝර්ජ් බර්නාඩ් ෂෝ

ඔට්කිර විත්තකයින්ගේ දැක්මට අනුව මුහුම්මද් නඩි (සල්) තුමා කවරෙක්ද?

මිලියන ගණනකගේ හදවත් තුළ ලැගුම්ගත් ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ පිවිතය. සත්‍යවශයෙන්ම ශ්‍රේෂ්ඨය. කඩුවෙන් ඉස්ලාමය ප්‍රචාරය වුවා යන මතය මම පසෙකින් තබමි. සරල පිවන ක්‍රමය, කැපවීම, විරත්වය, නායකත්වය, දෙවියන් කෙරේ අවල විශ්වාසය, දූත මෙහෙවර ආදිය දෙස බලන විට මේවා කඩුවෙන් කළ නොහැකි බව පෙනී යයි. ඇත්තෙන්ම ඔහු ශ්‍රේෂ්ඨය...

මහත්මා ගාන්ධි "තරුණ ඉන්දියානුවා" නමැති සඟරාව 1924 දී ලියූ සටහනකි.

"විශිෂ්ට ප්‍රතිසංස්කරණ වාදියෙකු ලෙස මුහුම්මද් අවිවාදයෙන් නම් කළ හැකිය. ලේ හැළිම් නවතා සාමය රැගෙන ආවේය. සරල දිවි පෙවෙතක් හඳුන්වා දුන්නේය. ප්‍රබල පෞරුෂත්වය තුළින් තම අරමුණු ළඟා කර ගත්තේය."

ප්‍රසිද්ධ රැකියානු ලේඛක ලියෝ තෝල්ස්තෝයි

"මගේ පළමු තෝරා ගැනීම මුහුම්මද් (ක්‍රි.ව 570-630) මන්දයත් එවන් බලපෑම් සහගත පුද්ගලයෙක් මා දැක නැත. සමහරුන් මෙතුමාව ප්‍රශ්න කළද ලෞකික හා අධ්‍යාත්මික ජීවිතය ජයගත් එකම පුද්ගලයා මොහු විය යුතුය. පේශ්‍යස් වහන්සේ හා ශාන්ත පාවුළු ද බලපෑම් සහගත වුවද තනි පුද්ගලයෙක් වශයෙන් ඔහු ගොඩනැගූ දෑ සුවිශේෂය."

මයිකල් එච්.හාර්ට් "සියය: ඉතිහාසයේ බලපෑම් සහගත පුද්ගලයින්"
නිව්යෝක්, 1987

"සත්‍ය වශයෙන්ම මුහුම්මද්ගේ ධර්මය අත්කරගෙන ඇති ඉහළ ස්ථානය දැක මම පුදුම වෙමි. එම ධර්මය සර්වකාලීනය. මම මේ විශිෂ්ට පුද්ගලයාගේ ජීවිත ඉතිහාසය හැදෑරුවෙමි. මානවයා ගලවා ගැනීමට පැමිණි ගැලවුම්කරුවෙකු ලෙස හැඳින්වීම උචිත යැයි මම සිතමි. ඔහු ගැටුම් නිරාකරණය කළ ආකාරයෙන් සාමය හා සතුව ඇති විය. මුහුම්මද්ගේ අවල විශ්වාසය යුරෝපයට නව ඇරඹුමක් ලබාදීමට යොදා ගත හැකිය."

සර් ජෝර්ජ් බර්නාඩ් ෂෝ "සැබෑ ඉස්ලාමය" වෙළුම 61, අංකය 8.
1936

"ඉස්ලාමය සාරාත්මක හා තාරකික නිරුක්ති සහිත ඓතිහාසික දහමකි. එහි තිබෙන්නාවූ නන්‍යාත්මක සංකීර්ණත්වය, අල් කුර්ආනය, මුහුම්මද් නබිගේ ඉගැන්වීම් තුළ මනුෂ්‍යයාට අවශ්‍ය දෑ අඩංගු වී තිබේ. එය පුදුම සහගතය."

පී.ඩබ්.ආර්නෝල්ඩ් "ඉස්ලාම් ආගමික දේශණ" ලන්ඩන් 1913

"මුහුම්මද් ඇත්තෙන්ම සරල පුද්ගලයෙකි. කැම බීම, ඇඳුම්, ජීවිතය ඉතා සරල විය. රට ඉඳි හා වතුර ආහාරය කරගත්තේය. අණඩ දැමූ ඇඳුම් ඇත්තේය. රළු ආහාර ගත්තේය. මධ්‍යම රාත්‍රියේ අවදිවී දෙවියන්ට යාඥා කළේය."

ඇත්තෙන්ම ඔහු ශ්‍රේෂ්ඨ උදාර පුරුෂයෙකි."

බ්‍රිතාන්‍ය දාර්ශනික තෝමස් කාලයිල් "වීරයෝ, වීරවන්දනාව හා වීර
ඉතිහාසය" 1840

"අල් කුර්ආනය අතිවිශිෂ්ට මානවවාදී ලියවිල්ලකි. මුහම්මද්ගේ ජීවිතය කැඩපතක් බඳුය. එමෙන්ම බුදුදහමේ හා කිතු දහමේ නොමැති ලක්ෂණය වන ඉස්ලාම් ධර්මයේ විකාශනය ඉතිහාසය අධ්‍යයනය කරන විට පෙනීයයි."

ස්කොට්ලන්ත ප්‍රාවීනවාදී දාර්ශනික රෝනාල්ඩ් ඒ. නිකොල්සන්

"මම සිතුවෙමි. වසර හතලිහක් සත්‍යය සෙව්වෙමි. මට එය ඉස්ලාමයෙන් හමුවිය. ඉරිදා දිනවල පමණක් කරන වන්දනාවෙන් දෙවියන් හමුවිය නොහැකිය. දෙවියන්ව ජීවිතයට සම්බන්ධ කරගත යුතුය. අන්ධකාරයෙන් ගිලී තිබූ මගේ ජීවිතයට ආලෝකය ලබාදුන්නේ ඉස්ලාමයයි. එම ශ්‍රේෂ්ඨ මුහම්මද්ගේ ජීවන මාර්ගයයි."

ලෝඩ් නැඩ්ලි

الاستراتيجيات العامة لمؤسسة عصر الظهور

- الحرص على ضمان استقلالية المؤسسة وعدم انضوائها تحت أي تيار سياسي أو حزبي تحاشياً من المحسوبية أو الدخول في إستقطابات المرجعيات الدينية.
- مد جسور التعاون مع كافة الجهات والفعاليات واللجان التي تشاطرها في نفس النشاط والتطلعات وذلك في إطار القواسم المشتركة ونقاط الالتقاء.
- الابتعاد عن الصدام والتجريح والأثرات البغيضة وتجنب الإساءة للأديان وتكريس مبدأ التسامح الذي دعا إليه الإسلام.
- التركيز على الشريط الإسلامي كوسيلة فعالة ومؤثرة ومناسبة للعمالة الوافدة.
- عدم الترويج لأي شخصيات دينية أو تيارات سياسية أو اقتحام دهاليز السياسة على أن يكون جل اهتمام المؤسسة منصب في إيجاد أهدافها الاجتماعية والتبليغية.

اللغات المتوفرة،

- الإنجليزية - الأندونيسية - الفلبينية - البنغالية - التاميلية - السنهالية - الهندية الأوردوية.

من نحن؟

مؤسسة اجتماعية تبليغية تركز نشاطاتها في دعوة الجاليات الأجنبية الى الإسلام وفق مدرسة أهل البيت (ع) في إطار منظومة دعوية حضارية وضمن نظام مؤسسي متقن.

لماذا هذا الاسم (مؤسسة عصر الظهور)؟

لم يقع الاختيار على هذا الاسم من باب حتمية ظهور الإمام المهدي أرواحنا فداه في هذا العصر فإن لد. عز وجل البدء والأمر كله. فلربما تفتضي مشيئة اللد. عز وجل أن يتأخر ظهوره في زمن لاحق لزماننا. ولكن جاءت هذه التسمية من باب الرجاء والتمني والترقب لظهوره الشريف في هذا العصر بعد تراكم علامات الظهور وتسارع وتيرة الأحداث الدالة و (اللد. العالم) على قرب ظهوره المبارك الأمر الذي يشحذ هممنا ويفجر طاقاتنا لنشر الثقافة الإسلامية المستقاة من أهل بيت العصمة (ع).

لماذا هذه المؤسسة؟

جاءت فكرة إنشاء هذه المؤسسة بعد الشعور بوجود فجوة واسعة لم تردم في مجال تعريف الجاليات الأجنبية بالإسلام وفق مذهب أهل البيت (ع) وتحسس واقع الدعوة الخجول في أوساطنا الاجتماعية والدينية إثر بروز حالة من التراخي في اتجاه حركة ترجمة وطباعة الكتب والإصدارات المتنوعة باللغات الأجنبية فضلاً عن تقييد حركة الدعوة في مجالات محددة وضيقة لا تنسجم مع حجم التحديات والتطلعات.

أهداف المؤسسة:

- ١ - تعريف الجاليات الأجنبية بالإسلام وفق مدرسة أهل البيت (ع) .
- ٢ - تنمية الحس الدعوي والتبليغي لدى العوائل الكويتية وتشجيعهم على دعوة العمالة الوافدة إلى الإسلام .
- ٣ - تعريف أرباب الأسر بحقوق وواجبات الخادم وتعزيز القيم الإنسانية والأخلاقية بين الخادم والمخدوم.
- ٤ - الحد من مشكلات العمالة الوافدة الناتجة عن الجهل بالعادات والتقاليد الكويتية .
- ٥ - تقوية إيمان الشرائع المستضعفة ودرء الشبهات العقائدية عنهم .